



Monarchistický zpravodaj

Zpravodaj Koruny České
(monarchistické strany Čech,
Moravy a Slezska)

Číslo 63/2015

DEUS * REX * PATRIA

Z obsahu čísla:

1-4: Noční hlídka – Prapory na Hradě. 600 let od upálení Jana Husa.

4-6: Děni v Koruně České – Zasedání předsednictva a MS, zprávy.

7-11: Církev a monarchie – Husovské téma Matěje Čadila, úvaha filosofova Jiřího Fuchse o metodách multikulturalitů a další...

12-13: Markrabství moravské – Setkání s panovníkem v Heldenbergu, Zrada Itálie před 100 lety, akce Monarchistického sdružení Brno.

14-22: Monarchisté v uniformách – Sdružení Radecký, Vysloužilci, Pětačtíctníci, Heldenberg, pochod Prahou, Černošín 2015, 200 let od Waterloo.

23: Literatura / Narozeniny mistra Adolfa Borna

24: Kontakty

24-30: Názory / články a úvahy:

Teologie kouření (recese)

Jan Urban – Spravedlnost jako služba zločinu

31-66: Příloha:

Jan Drnek – Cesta k českému džihádu (historická studie).

Miloš Zeman z Kalicha



Koruna Česká bere na vědomí skutečnost, že prezident ČR nechal vyvěsit na hradě českých králů utrakvistický husitský prapor se symbolem kalicha až do 6. 7. 2015. Významu tohoto počínu ale nerozumíme, a to z následujících důvodů:

1. Má-li být vyvěšení praporu připomínkou upálení reformátora Jana z Husi, který se pro pravdu (jak ji chápal) nechal upálit, proč k tomu pan prezident používá prapor a symbol, který Jan z Husi nikdy sám nepoužil, který používali ti, kdo naopak upalovali jiné?

2. Má-li být prapor výzvou ke vzpouře a revoluci proti státní moci (protože přesně to husité dělali) ve jménu jakési ideje, pak se jako demokraté připojit nemůžeme, jakkoliv s výkonem státní moci spokojeni nejsme. Navíc nevíme, ve jménu jaké ideje by se tak dělalo.

3. Má-li být vyvěšení praporu výzvou k válce proti Římu a jím poštvaným světským ramenům (nebo proti konšelům kostnickým, kteří o



upálení mistra rozhodli), pak musíme konstatovat, že se zřejmě nacházíme v jiném století a necítíme se být Vatikánem, městem Kostnice ani německými rytíři nikterak ohrožováni.

4. Má-li být vyvěšení praporu výzvou k nápravě církve, pak musíme konstatovat, že dnešní církev by dle našeho názoru Janovi z Husi nejspíš vyhovovala a současný papež František je sám reformátorem dalece přesahujícím Husovy nejodvážnější sny.

5. Má-li být vyvěšení praporu tažením proti kupčení s odpustky, pak zcela souhlasíme, zejména pokud se bude jednat o obchod s odpustky v oblasti ekologického znečištění.

6. Naznačuje-li pan prezident, že se hodlá nechat pro pravdu upálit, pak nesouhlasíme, protože by to nebylo gestem křesťanské lásky k bližnímu. Stačilo by, kdyby se omluvil právoplatnému českému králi za uzurpaci jeho sídla a šel prezidentovat někam do podhradí.

7. Protože pan prezident již několikrát varoval před následky náboženského džihádu (na Středním východě), nepokládáme za možné, že by chtěl nyní vyzdvihovat průběh a důsledky českého náboženského džihádu z 15. století.

Další alespoň nějak pochopitelné důvody k vyvěšení praporu husitských polních obcí nás nenapadají a pan prezident žádné důvody neposkytl. Proto hledíme na toto vyvěšení jako na poněkud nesmyslné a nepromyšlené gesto. Protože se ani ostatní politické strany v zemi nijak neznepokojují, máme za to, že by mohlo jít o projev jakéhosi tajuplného podivínství.

Prohlášení KČ

Opět se přiblížilo státem ideologizované datum 6. 7. (1415), které zvláště letos nabývá rituálního významu, neboť jde o 600leté výročí upálení českého kněze a kazatele Jana z Husi v Kostnici před církevním koncilem. Také my monarchisté, z větší části katolíci, se s tímto datem a s touto postavou musíme nějak, co nejpoctivěji vyrovnat.

Existuje mnoho vysvětlení a motivů, kterými je smrt Jana z Husi vykládána. V dnešní sekularistické atmosféře převládají vysvětlení opírající se o mocenské intriky, do nichž se Jan zapletl a na které nestačil ani stačit nechtěl. Existují vysvětlení psychologická, která zdůvodňují Janovu neochotu odvolat a zachránit si život. Existuje a bezelstně se přejímá mnoho nepravd a omylů.

Například ochranný glejt císaře Zikmunda. Je třeba vědět, že tento glejt se vztahoval pouze na cestu do Kostnice a splnil svůj účel. Zikmundův slib slyšení před koncilem byl Janovi posléze také splněn. Je třeba vědět, že Jan, dokud byl vysvěceným knězem, nebyl formálně poddaným Zikmundovým, ale spadl do struktury církevní monarchie. Zikmund mohl zaručit jen jeho bezpečný pohyb po říši, nemohl zaručit jeho bezpečnost v rámci koncilu. Teprve, když byl posledního dne Jan odsvěcen, spadl pod rameno světské moci. Zikmund jej předal městské správě v Kostnici s přáním, aby ušetřili jeho život, ale nepouštěli jej zpět do Čech.

To je vysvětlení dalšího omylu, že Jana nechal upálit Zikmund nebo koncil. Zikmund, jak jsme vysvětlili, to nebyl. Jeho motivy byly přesně opačné. V době Janovy smrti již věděl o významném odporu v Čechách a uvědomoval si, co může následovat, i když nedomyslel, jak silné to bude. Jan Hus v kostnickém vězení by byl pro Zikmunda dobrou vyjednávací kartou v Čechách, s níž by mohl hrát později, až se bude ucházet o svatováclavskou korunu.

Zikmund sám se k Husovi choval umírněně. Dokonce, když byl přítomen jeho slyšení před koncilem a Jan na něho zaútočil tvrzením, že ani králové, pokud spáchali smrtelný hřích, nejsou před Kristovým očima králi, Zikmund se nerozčílil. Vstal a mírně Husovi oponoval, že nikdo z lidí není bez hříchu, ani Hus sám, čímž odhalil Janovu tendenci soudit druhé z pozice spravedlivého.

Koncil, jako v té chvíli nejvyšší církevní orgán (nebyl papež) nemohl Jana nechat upálit. Podle kanonického práva neměla církev nikdy moc odsuzovat k smrti. Platilo a platí Kristovo – *Nezabiješ!* Nejvyšším církevním trestem byla vždy exkomunikace. Dokonce nebyl Jan předán ani inkvizitorovi, a kdyby byl, inkvizice také nebyla součástí církve. Koncil nebo církevní intrikáni mohli ovšem světské rameno ovlivnit, což se zde asi stalo. K smrti mohla Jana odsoudit pouze světská moc a tu kostnické městské radě delegoval Zikmund.

Další z výrazných omylů se vztahuje k neochotě koncilu poskytnout Janovi slyšení. Jan se ho domáhal, ale sám byl jako univerzitní činitel znalcem kanonického práva a musel vědět, že není do Kostnice zván k učené disputaci, ale před soud. Středověký soud, ani církevní, ani světský, neměl ve zvyku poskytovat předvolanému právo obhajoby. Bylo předneseno obvinění, vyslechnuti svědkové a předloženy důkazy. Poté byl obviněný nucen k doznání, někdy i mučením. Následoval rozsudek. Jan musel vědět, že přesně tohle ho čeká. Jeho jedinou nadějí na jakousi možnost obhajoby byl Zikmundův slib veřejného projednávání a slyšení před koncilem. Jeho slyšení, byť přerušované, bylo zcela výjimečnou událostí na tehdejší poměry.

Kdo byl tedy Jan Hus a proč se vůbec do Kostnice vydával? Mohl setrvat pod ochranou české šlechty na jejích hradech, psát knihy a snažit se o dorozumění s papežem na dálku. Nikdo by jej v Čechách

nepokládal za zbabělce, naopak by byl považován za rozumného. K žádné husitské revoluci by bylo zřejmě nedošlo a Hus rozhodně nejel do Kostnice proto, aby se nechal upálit a tím nějakou rebelii vyvolal. Zikmund by se k svatováclavské koruně dostal zřejmě snadněji a jako římský císař by se byl postaral, aby se o Čechách nemluvalo jako o kacířích. Nejspíš by Čechy zaměstnal válkami proti Turkům na Balkáně.

Byl snad Jan Hus pyšným mužem, který si to rozděl s celým světem mocných a nechtěl pak včas couvnout a umenšit se? Cítil se, být soudcem církve a společnosti? Nebo se příliš rozběhl, a když zjistil, kam jeho běh vede, nemohl se již zastavit ani uhnout z nastoupené cesty? Možná od všeho trochu.

Jan Hus byl ale podle mého soudu především mužem, který toužil co nejúplněji a co nejdůsledněji následovat Krista. A Bůh ho vzal za slovo. Vysvětlení Janova osudu má podle mne zejména tento duchovní rozměr. Kristova cesta vede na kříž, který měl v Janově případě podobu hranice. Jan nebyl sám Kristus a nebyl bez viny. Byl zabít pro pravdu, která nebyla a nemohla být čistou Boží Pravdou, protože člověk Jan neviděl věci tak, jak je viděl Boží syn. Ale jeho příběh se až nápadně podobá příběhu Ježíše Krista. Byl odsouzen intrikánů a zákoníky sahendrinu – koncilu. Kristus byl ukřižován světskou mocí Říma, Jan byl upálen světskou mocí středověké Římské říše. V Janově příběhu se vyskytl také Jidáš – mistr Pálač a Jan byl zrazován bývalými příznivci. Když umíral, bylo kolem jen několik věrných, ale zastrášených. Jan byl vystaven pokušení odvolat, která odmítl. Jako Ježíš byl obviněn z rouhačství proti správné víře. Umíral s pocitem opuštěnosti, obklopen nesmyslně předimenzovanou nenávistí světa. V posledních dnech se zřejmě ani tak nerozhodoval, zda odvolat, zda by tím nezklamal příznivce doma. Jeho hlavním motivem bylo setrvat na cestě Kristově a nezklamat Pána, kterého miloval a chtěl následovat až do konce. Pokud se trápil, pak možná otázkou, zda to po něm Pán chce, nebo zda se jedná jen o jeho soukromé rozhodnutí, které učinil on sám bez Božího požadavku. Zda dělá to, co má dělat, co od něho Pán doopravdy očekává. Jana nezajímaly mocenské intriky a hra, kterou s kartou jeho kacířské osoby hrají druzí. Jan možná před smrtí připouštěl, že některé věci víry mohl vykládat chybně, ale šlo mu o cestu Kristovu. O následování Krista až do konce.

Že Jan Hus nebyl Kristem samotným lze poznat již z následujících dějů. Kristovi učedníci se po smrti a vzkříšení svého Pána nechopili zbraní a nešli zabíjet Římany, naopak se chovali pokorně, nechávali se zavírat i zabíjet a jen hlásali Jeho evangelium. Následovníci Husovi se chovali zcela jinak. Situace v Izraeli v době Kristovy smrti byla také napjatá a zralá na revoluci, přesto zde žádná nevypukla. V Čechách ano. V Husově příkladu musela být tedy obsažena chyba (která vyvolala násilí), která v Kristově příkladu obsažena nebyla. Jan Hus byl nakonec mučedníkem, ale jiného druhu. Kristova smrt byla vykoupením lidstva, Husova smrt se stala pokušením řešit vše zbraněmi, po světsku a často velmi hříšně. To prvé vedlo k pokoře, to druhé svádělo k pýše.

Jan z Husi nikdy k žádné revoluci nevyzýval a byl by se asi zděsil, kdyby viděl, co se jeho jménem děje. V jeho chování a způsobu kázání muselo ale být obsaženo něco, co nakonec k revoluci vedlo. V tomto ohledu postačí srovnání Husa s Františkem z Asisi. František byl také radikálním reformátorem církve, ale začal tak, že vše vztáhl jen na svoji osobu. Kritizoval jen svoji hříšnost a změnil svůj život. Začal se sám chovat podle toho, čemu uvěřil. I on měl učedníky a následovníky, ale on ani oni na církev neútočili, přestože v ní bylo již tehdy mnoho hříšného a zkaženého. Jen využili prostoru, který církevní svět poskytoval, aby začali sami žít podle Krista. Výsledkem nebyla revoluce, ale vznik nového církevního řádu a povznesení církve. František nezačal měnit společnost, ale sebe. Hříšnost spatřoval v sobě samém a vedlo to k omezení hříšnosti v celé církvi i společnosti. Jan Hus spatřoval hříšnost okolo sebe a vedlo to k nárůstu hříšnosti.

Jan nebyl fanatikem ani dogmatikem, ale fanatiky přitahoval, kdežto František přitahoval blázny pro Boha. Jan vykládal Písmo svaté doslovně a odmítal přijmout fakt, že Bible je Bohem jen inspirovaná a výkladu je zapotřebí. Výklad je ovšem vždy problematický a vždy z části lidský. Pokud při výkladu nepůsobí Duch svatý, je často chybný. Cesta ke správné víře je vždy jakýmsi dohledáváním, které musí být spojeno s modlitbou a prosbou o vedení. Musí být ověřeno zkušeností a následky. Přecíst si písmo a doslovně ho aplikovat je příliš snadné, svůdné a Bůh může v takovém procesu zcela chybět. Doslovná aplikace může vést k zbloudění. To byla jedna z námitek, které koncil k Husovi vznesl. Je v tom možno vidět příznak budoucího protestantství, jakkoliv se Jan považoval až do smrti za katolíka.

Toto je několik z mnoha důvodů, proč církev zřejmě nikdy neprohlásí Jana z Husi za svatého, i když dnes možná přebývá u Pána velmi blízko. Jan byl uznán za reformátora a za mučedníka.

Na český národ mělo jeho působení devastující účinek. Husitské hnutí bylo nakonec potlačeno a mocensky kontrolováno, ale změnilo myšlení Čechů a jejich postoj k Bohu. Ne, že by hned přestali být křesťany, právě naopak, ale zasel do nich ono pokušení změnit svět, ne sebe samého. Spatřovat hříšnost a chyby ve světě, ne v sobě samém. A hříšný svět odmítnout, separovat se od něho, udělat se pro sebe, proti všem.

Jan Hus nikdy nekázal, že *nebude už králů ani papežů*. Jeho následovníci ano. Proč? Kde to vzali, když ne od Husa? Ale ano, vzali to u Husa, jen v jiné podobě. Při veřejném slyšení před koncilem Jan v jednu chvíli vykřikl, že hlavou církve je Kristus a nikdo nemá právo ho soudit, jen Kristus sám. Jan Hus byl možná neuvědomělým zastáncem a propagátorem teokracie, přímé vlády Krále králů, Boha. A v tom se s ním nesejdeme my, monarchisté, kteří věříme, že moc krále je od Boha skrze pomazání, že i král je hříšná osoba, ale Bůh ví, koho vyvolil, aby se narodil ve správném rodu ve správný čas, a ať je král osobně jakýkoliv, Bůh tím něco sleduje a lidem to nepřísluší měnit.

Husovi následovníci se domnívali, že to lidé mají měnit, když je král nebo papež či biskup hříšný. A zde je základ budoucí antipatie Čechů k elitám. Vždycky jsou

elity nějak hříšné a lidé to mají soudit, reformovat i měnit, jako by lid byl bez hříchu a neomylný. A stále méně má do toho co mluvit Bůh. A protože nikdo není bez hříchu a nelze nalézt dokonalé elity, nemá tento bludný kruh našich dějin řešení. Jenže začátek byl možná u Jana z Husi, i když ani on by nesouhlasil s tím, kam to došlo.

Proto máme my monarchisté nejbližší právě ke katolické církvi. Snažíme se respektovat Boží záměr a plán, i když král ani papež nejsou bez hříchu. Prezident ale není pomazaný a není prezidentem z Boží vůle, stejně jako onen opěvovaný lid. A když prezident vyvěsí nad hradem českých králů husitskou revoluční standartu, má tím možná na mysli, že nebude králů ani papežů, a že on ví nejlépe, i bez Boha, jak reformovat svět. Jsme stále ve vzpouře, mistře Jene. Líbilo by se ti to?

Jan Drnek

Vážení pánové, vážené dámy, kolegové, kamarádi...

Dovoluji si upozornit, že o slunovratu, v neděli 21. 6. slaví své krásné 18. narozeniny Jeho Císařská a Královská Výsost Ferdinand Zvonimír Habsburský, korunní princ český. Přejme mu dlouhá, šťastná a plodná léta. Přejme mu návrat na trůn českých králů, neboť je legitimním a právoplatným dědicem Koruny svatého Václava! Přeji krásné dny z Čelákovic... Jarda Konečný

Ještě poznámka k zádušní mši v zámecké kapli na Konopišti dne 28. 6. 2015, od 18 hod. Je třeba se telefonicky objednat (kapacita omezena). Tel: 317 721 366. Mši bude sloužit místní velebný pan z Konopiště, bude to jeho poslední mše, neboť končí.

Objednání jsou pro KČ 4 místa. Dvě zadaná, pokud bude větší zájem, než zbylá dvě místa, nutno objednat do skupiny KČ.

Spolek Radecký Praha

pro připomínání památky Jana Václava Josefa, hraběte Radeckého z Radče a obnovu jeho pomníku na Malostranském náměstí v Praze



Vážený Mistře Adolfe Borne, přijměte prosím od našeho Spolku Radecký, jehož jste významným patronem, přání všeho dobrého, Božího požehnání a dobrého zdraví k dnešnímu jubileu.

Dovoluji si vyjádřit Vám jménem všech našich členů a příznivců a jménem svým naši velkou úctu a obdiv Vašemu umění, vašim pohledům na českou historii i životním postojům.

Nechť je nám všem dopřáno dosáhnout obnovy pomníku maršála Radeckého v co nejkratší době! Snad je toto naše úsilí na dobré cestě.

Přejeme Vám u příležitosti Vašeho životního jubilea ještě mnoho klidných a úspěšných let!

Za Spolek Radecký Praha

S naším heslem FACTA NON VERBA srdečně zdraví a v úctě zůstává

J. E. Bárta, předseda.

(A. Born viz str. 23)

Předsednictvo KČ se sešlo dne 9. dubna v bývalé strážnici JUDITINA mostu v Praze v počtu 5 členů (4 omluveni). Hostem byl Vladimír Krejčí.

Kromě jiného předsednictvo schválilo 2 nové členy.

Přidělilo p. Novotnému, jako zastupujícímu Českému zemskému hejtmánovi, generálnímu sekretáři, pokladníkovi apod. kompetence rozhodnout o posunutí úhrady členských příspěvků v rámci roku, a schválilo toto posunutí u 5 žadatelů.

Konstatovalo, že 7 členů KČ ukončilo členství na vlastní žádost po obdržení výzvy k úhradě dluhů.

Jednalo o komunikační strategii na sociálních sítích. Než se správy facebookové skupiny KČ ujme internetová komise, bude o ní probíhat pravidelná diskuse na předsednictvu.

Předseda P. Nohel informoval o předání výroční zprávy za r. 2014 do poslanecké sněmovny, včetně ověření účetní závěrky auditorem.

Předsednictvo podpořilo ideový a hodnotový průzkum mezi členy KČ. Pan Bárta vytvořil návrh dotazníku a rozešle k diskusi – finální podobu schválí předsednictvo.

Aktuální stav členské základny: 197 členů, 82 příznivců

Aktuální stav fin. prostřed. provozní účet ČS: 107 961,75 Kč

Aktuální stav fin. prostřed. volební transp. úč. FIO: 6 000,- Kč

Místopředseda Petr Krátký informoval o otevření tzv. **transparentního účtu strany** pro dary na volební finančního u ústavu FIO banka, a.s., účet je vedený v KČ, s číslem:

2700765126/2010 (IBAN: CZ7820100000002700765126, BIC/SWIFT: FIOBCZPPXXX - pro platby ze zahraničí). Veškeré operace s účtem jsou dostupné a kontrolovatelné na tomto odkazu:

https://www.fio.cz/scgi-bin/hermes/dz-transparent.cgi?ID_ucet=2700765126.

Transparentní účet strany má sloužit k průběžnému nastřádání finančních prostředků pro volební kauce budoucích nadcházejících voleb. Předpokládá ochotu budoucích kandidátů, všech, kdo budou chtít kandidovat za Korunu Českou, průběžně a dle svého uvážení dobrovolně přispívat a nastřádat si tak na svůj díl volební kauce, kterou pak bude hradit strana jako celek.

*

Předsednictvo KČ se sešlo dne 14. května v bývalé strážnici JUDITINA mostu v Praze v počtu 3 členů (6 omluveno). Hostem byl Vladimír Krejčí za Dohledací komisi.

Na základě proběhlého auditu se ukázalo být závazným vypracovávat každý rok zprávy o činnosti strany. Za rok 2014 musí být zpráva vyhotovena do konce června. Všichni členové předsednictva zašlou do tohoto termínu své postřehy o činnosti KČ za minulý rok na adresu předsedy KČ. Ten následně vyhotoví zprávu jako celek.

Předsednictvo schválilo předběžné termíny dalších schůzí na: 10. září, 8. října, 12. listopadu a 10. prosince.

Předsednictvo pověřilo Jana Bártu vypracováním návrhu prohlášení k otázce imigrantů.

Předsednictvo se usneslo, že bude zasílat zápisy ze svých jednání celé členské základně.

Předsednictvo se zybývalo grafickými návrhy nových členských průkazů.

Aktuální stav členské základny: **195** členů, **81** příznivců
Aktuální stav fin. prostř. provozní účet ČS: **109 894,- Kč**
Aktuální stav fin. prostř. volební transp. úč. FIO: **7 100,- Kč**

V květnu 2015 bylo odesláno 173 dopisů členům strany s upomínkou na zaplacení dlužných členských příspěvků. Celkem dluží členové straně na nezaplacených příspěvcích 110 000,- Kč (z toho za rok 2015 celkem 40 000,- Kč) a posílání upomínek stranu stálo 3 034,- Kč.

Předseda Petr Nohel informoval o tom, že v pátek 29. května 2015 bude mít v 18 a ve 20 hodin dvě přednášky s monarchistickou tematikou v rámci akce „Noc kostelů“, na které jsou všichni srdečně zváni.

- První přednáška nese název „Levý Hradec – kolébka Přemyslovců“ a uskuteční se od 18:00 do 18:45 v kostele sv. Klimenta na Levém Hradci – nejstarším kostele v Čechách

- Druhá přednáška nese název „Královské pomazání aneb z Boží vůle král?“ a pojednává o vztahu panovníků k víře. Uskuteční se od 20:00 do 20:30 v kostele narození sv. Jana Křtitele v Roztokách.

*

44. schůze místní společnosti Praha 6, 7 a okolí se konala dne 29. května 2015 na Den kostelů v hradištním obvodu Levý Hradec, za přítomnosti 4 členů.

Přítomní se sešli v kostele sv. Klimenta, kde vyslechli mimořádně fundovanou a s velkým přehledem přednesenou přednášku Mgr. Petra Nohela o „Přemyslovcích v nás“. Po přednášce pak proběhla schůze na louce u kostela, nad údolím Vltavy.

J. Bárta sdělil zprávy z předsednictva.

Byla zvážena možnost účasti vedení strany na setkání v Heldebergu jako hostů Spolku Radecký Praha.

K práci na obnově webových stránek KČ (Internetová komise) jsou z MS připraveni M. Čadil a p. Martínek. Dosud nebyli osloveni. Rovněž MS doporučuje využít schopností kolegyně Lenky Rottové. Doporučení předsednictvu: Je potřebné práce na stránkách maximálně urychlit vzhledem ke komplikované politické situaci.

Přítomní se pak zúčastnili další přednášky Mgr. Nohela v Roztokách, resp. Nocí kostelů v různých částech Prahy a okolí.

*

45. schůze místní společnosti Praha 6, 7 a okolí se konala dne 18. 6. 2015 v restauraci U Václava, za přítomnosti 4 členů.

J. Bárta sdělil zprávy z předsednictva. Zaujaly zprávy o uvažovaných úpravách Programu strany před příchodem volebního roku a diskuse o spolupráci s monarchisticky zaměřenými spolky.

Proběhla diskuse o programových cílech strany:

a) arch. Bárta vypracuje základní téze, resp. základní návrh úpravy stanov, který bude následně připomínkován MS.

b) výsledky práce budou předloženy předsednictvu s cílem předložení návrhu na GS

Byla předložena Zpráva o činnosti MS za první pololetí 2015 (projednáno plnění úkolu zadaného panem předsedou Nohlem).

Byl vznesen dotaz na termín konání českého ZS 2015 (GS S. Novotný).

Bylo doporučeno, aby se KČ veřejně angažovala na podporu obnovy Mariánského sloupu v Praze.

Vpravo žánrový obrázek z pietního aktu Černošín 2015.

Byla projednána informace o stavu prací na nových webových stránkách. Přítomní členové Čadil a Martínek informují, že nebyli dosud nikým osloveni. MS 6 apeluje na předsednictvo, aby byly ukončeny dosud neplodné diskuse na toto téma a začalo se konat.

Byla diskutována příprava oslav úmrtí českého krále Františka Josefa I. a nástupu krále Karla III. (1916). Možnost návštěvy Vídně, kde se koná v příštím roce gigantická výstavní akce o FJ I. Dále informace o oslavách narození krále Karla I. (císaře Karla IV. 1316). Máme informace, že oslavy Karla IV. spoluorganizuje dr. Milan Novák.

J. Bárta upřesnil, že **členská schůze Spolku Radecký Praha** se koná se ve čtvrtek 2. července od 18,00 v Juditině věži Karlova mostu (vchod Knihkupectvím Klubu Za starou Prahu).

Schůze Místních společností mohou mít různou, více či méně formální podobu. V Královském městě Plzni například pracuje MS tak, že se její členové scházejí dokonce každý týden společně se Spolkem vojenské historie 35. IR. Členové nedocházejí všichni a pravidelně, ale průběžně se 2 – 3x do měsíce na těchto schůzkách stavují, zúčastňují se zde historických debat a také plánování akcí, jsou tedy v obraze o celkovém dění do něhož se mohou libovolně zapojovat. V období voleb se tak snadněji zaplňuje kandidátka KČ o monarchisticky smýšlející nečleny.

Takto pojaté schůzování má podobu přátelských slezin spojených se zábavou. Přitahuje množství osob z dalších spolků a skupin, které nejsou členy ani KČ ani 35. IR, ale smýšlejí podobně konzervativně a monarchisticky (westernoví střelci, letecký klub Bory apod.). Současně a průběžně se zde tříbí společně sdílená názorová hladina a podobný pohled na aktuální dění, takže pak nedochází k třenicím v programových prohlášeních, které jsou snadněji přijímány a šířeny i nečleny. Setkání jsou otevřená a v Plzni je jejich konání všeobecně známo.

Pochopitelně se u tohoto typu setkávání a schůzování – neschůzování obtížně vyrábí zápisy z jednání MS. Jsou tvořeny formálně doma u stolu předsedy a představují jakýsi souhrn za určité období. I schvalování dokumentů trvá 2 – 3 týdny, než se na schůzkách postupně zastaví všichni členové. Stále jde ale o pružnější způsob, než jednoměsíční formální schůzování.

MS Plzeň tedy nabízí tento typ setkávání všem, kdo mají problém s docházkou a účastí členů na pravidelných schůzích MS.

JD



Hovoří předseda

Vážení předsedové, místopředsedové a sekretáři našich místních společností,

dovolte, abych se na Vás obrátil s malou prosbou. Od začátku roku mi byly doručeny pouze dva zápisy z jednání MS. Věřím, že se v místních společnostech schází, ale na vždy z nich třeba pořizujete zápis. Rád bych Vás proto požádal o následující:

1) Pokud je to možné, zápisy, prosím, pořizujte. Zápisy z předsednictva budou chodit celé členské základně. Byl bych rád, kdyby informační tok fungoval obousměrně, abychom vzájemně věděli o tom, co děláme a o čem uvažujeme. Zápisy z MS opravu čtu a je v nich spousta podnětných informací pro celou KČ, takže bych Vás rád ujistil, že jejich tvorba to není jen pro forma.

2) V případě, že jste za poslední dobu zápisy nepořizovali, pošlete mi, prosím, alespoň termíny zasedání, které u Vás proběhly.

3) Stejně tak prosím o zaslání budoucích termínů Vašich schůzek. Rád bych je umístil v dostatečném předstihu mezi naše akce na web, aby na Vaše zasedání mohli docházet noví členové nebo další zájemci, kteří nás znají zatím pouze z internetu.

4) Funkční období volených orgánů v KČ je čtyřleté. Pokud je tedy někdo z Vás ve funkci déle, dovolil bych si opravdu požádat o setkání Vaší MS a novou volbu. Ostatně takové setkání by mohlo v případech některých MS nastartovat nové aktivity.

S pozdravem Petr Nohel, předseda KČ

Vážení členové, Milí kolegové, Milí čtenáři Monarchistického zpravodaje,

dovolte, abych s velikým poděkováním našemu členu a předsedovi MS Praha 2, 3 a 10 panu ing. Martinu Kučakovi oznámil, že jím byl na adrese

<http://pragacaputregni.cz/svet/> spuštěn zpravodajský souhrn nejdůležitějších událostí ze světa monarchií. Jednotlivé příspěvky jsou generovány automaticky z webových stránek s námi spřízněným obsahem. Pokud byste měli tipy na další webové stránky, které by se mohly pro generování zpráv přidat, neváhejte kontaktovat autora e-mailem martin.kukac@centrum.cz.

Ještě jednu panu inženýrovi moc děkuji a doufám, že stránka bude sloužit k naší vzájemné větší informovanosti.

Český rozhlas spustil anketu o největšího hrdinu a zrádce národa na stránce:

<http://www.rozhlas.cz/hrdina/portal/> (vlastní anketa je pak zde: <http://www.rozhlas.cz/hrdina/anketa/>).

Domnívám se, že toto hlasování může být vhodnou příležitostí demonstrace našich ideálů a optiky, kterou se díváme na svět kolem sebe.

Kdo můžete, prosím hlasujte dle svého svědomí.

S pozdravem Petr Nohel

P. S. Nezapomeňte prosím ani na svůj hlas pro KČ na portálu <http://www.volebnipreference.cz/>.

Monarchistický kongres

Dámy a pánové, v sobotu 27. června hostí Černo - žlutá aliance (ve Slovinsku - Chorvatsku) v Jeruzalémě ve Slovinsku (nedaleko od starobylého chorvatského hlavního města Varaždin) celodenní **Kongres evropských monarchistických organizací**, na kterou vřele zveme Korunu Českou. Účast již byla potvrzena z České republiky, Polska, Maďarska, Slovinska, Chorvatska a Itálie. Bylo by naší velkou ctí a potěšením, pokud by zde Koruna Česká mohla být reprezentována svými delegáty!

Kongres se koná z podnětu rakouských monarchistů.

Apelujeme na vůdce politických skupin a iniciativ ze zemí, které byly do roku 1918 sjednoceny v rámci habsburské koruny. Víťame všechny podněty z nástupnických států Rakouska - Uherska.

Proč to děláme?

Jsmo přesvědčeni, že je nyní více, než kdy jindy třeba spojit své síly bez ohledu státní hranice a zhodnotit možnosti spolupráce. Ani nostalgické ohlédnutí ani náboženské vyznání nebo státní hranice v dnešní podobě nesmí být překážkou pro nalézání aktuálních řešení pro dnešní dobu. Nejde o historický seminář. Obzvláště důležité je toto setkání s ohledem na vážnost krize v EU a nebezpečí oživení nacionalismu.

Program jednání 27. června:

Po snídani přednášky zástupců zúčastněných skupin a prezentace jejich cílů. Každé vystoupení by mělo trvat asi půl hodiny.

Po obědě rozvíjení a podávání návrhů na konkrétní spolupráci monarchistů na centrální evropské úrovni.

Na konci dne schválení společného usnesení, které by mělo být zveřejněno v tiskové zprávě ve všech zúčastněných státech.

Na schůzce samotné nebude přítomen žádný tisk, schůzka není veřejná. Můžeme tedy hovořit svobodně o všech možnostech.

Jazykem konference bude na prvním místě angličtina.

Program akce:

Příjezd pátek 26. června.

Celodenní konference v sobotu 27. června.

Mše svatá a návštěva Varaždinu v neděli 28. června, pak návrat domů.

Viribus Unitis!

Alexander SIMEC, předseda monarchistů - Black-Yellow Alliance

„Man sollte mehr auf Grundlage historischer Regionen bauen!“

Erzherzog Rudolf, ältester Enkel von Kaiser und König Karl zitiert aus der in Tschechien erscheinenden „Landeszeitung“

Do Varaždína pojede delegace ve složení V. Srb, S. Novotný, J. Bárta.

H. B.



Ve znamení kalicha

Pan prezident nám přichystal pěkný dárek k právě probíhajícímu Dnům víry. Kdo by to byl řekl, že v Česku, s oblibou označovaném za nejateističtější stát Evropy, zavlaže nad sídlem hlavy státu křesťanský symbol?

Křesťanské užití kalichu v praxi

Prapor, zobrazující kalich s krví Kristovou, má být na Pražském hradě vyvěšen 5. června, tedy hned den po slavnosti Těla a krve Páně. Krásná křesťanská symbolika, že? A zajisté všichni ti, kdo dnes berou symbol kalicha za svůj, plně oceňují význam eucharistie jako svátosti v křesťanském životě a nevynechají jedinou příležitost, aby ji přijímali pod obojí způsobou, ať už v kterékoli církvi.

Určitě je pouhým nedorozuměním a shodou okolností, nikoli záměrem, že podobný prapor s kalichem využívali ve 20. a 30. letech 15. století náboženská fanatikci, kteří drancovali vlastní zemi, vypalovali hrady, kláštery a města, vraždili jejich obyvatele, rozkrádali a ničili kulturní poklady, to vše pod záminkou radikálního následování své víry (zhruba něco podobného, co dnes dělá tzv. Islámský stát).

Ovšem náboženský fundamentalismus Miloš Zeman jistě podporovat nechce. Ostatně prapor na Pražském hradě má být připomínkou Mistra Jana Husa, křesťanského myslitele, který byl v době výše zmíněné občanské války již dávno po smrti a přestože husité se k jeho odkazu hlásili, on sám by se asi podivil, do jakého stavu země Koruny české přivedli.

Jan Hus si nepochybně připomenutí zaslouží. Byl rektorem univerzity – zajímavé, rektory (zvláště ty nekonformní) pan Zeman většinou moc nemusí – a byl významným učencem své doby, jeho reforma spřežkového pravopisu nesmazatelně ovlivnila podobu češtiny, jeho kritika nešvarů v tehdejší společnosti a světské i církevní hierarchii (byť zřejmě ne zcela upřímná) byla jistě opodstatněná a také mnohé jeho reformní požadavky církev později vzala za své.

Pravda, Jan Hus zastával některá teologická stanoviska, která byla seznána za mylná, například v otázce predestinace, reálné přítomnosti Krista, pramenů víry, pastýřské autority, platnosti udělování svátostí nebo podmíněnosti světské autority ctnostným životem. Jako kacíř byl pak státní mocí podle tehdy platných zákonů potrestán, což je z dnešního pohledu samozřejmě politováníhodné, ale nezapomínejme, že i Jan Hus sám považoval upálení za trest pro kacíře přiměřený (aspoň dokud se netýkalo jeho samého). Jistě ovšem jsou dnešní Husovi zastánci připraveni s radostí jeho teologické pozice hájit, aby dosvědčili, že byly zavrženy neprávem.

Každopádně, přes všechny spory a heterodoxní názory Jan Hus nepochybně byl katolickým knězem. Usiloval zejména o dobro církve a i jeho teologické pozice byly mnohem blíže víře katolické, nežli většině dnešních protestantských církví. Natož pak všem ateistům,

komunistům a konzumním materialistům, na něž by nejspíš vzal bič a podle vzoru pána Ježíše je vypráskal. Jan Hus byl také horlivým ctitelem Panny Marie, jak nejlépe dokládají jeho vlastní slova:

Abychom mohli vybřednout z hříchu, vzývejme pomoc Panny Marie a pozdravujme ji. Já ubohý, jak budu schopen chválit slavnou Pannu, která je větší než všechna chvála? Nikdo nemůže dostatečně pozdravit tu, kterou pozdravil anděl, kterou Syn uctivě poslouchal, jíž se svěřil Duch svatý, kterou obdivuje celý svět...

Když už se tedy pan prezident rozhodl připomenout si památku Jana Husa, měl bych pro něj doporučení, jak to udělat opravdu autenticky. Jak lépe, než podpořit úctu k té, jež je podle Husových slov „větší než všechna chvála“ a „kteřou obdivuje celý svět“. Pražští radní nedávno odložili návrat mariánského sloupu na Staroměstské náměstí – oficiálně to zdůvodnili tím, že nejsou peníze na archeologický průzkum, někteří odpůrci však nevybíravými slovy ve jménu sekularizace napadli sloup jako náboženský symbol. Prezident ale teď dal jasně najevo, že vystavování náboženských symbolů dokonce i na státních institucích je v pořádku, a tak by jako hlava státu měl rovnou podpořit i obnovení tohoto barokního monumentu. Vždyť i pomník Jana Husa stojící v sousedství byl před sto lety zbudován jako kompoziční doplněk Mariánského sloupu, a tak by jeho návrat byl krásným příspěvkem k Husově památce.

Samozřejmě, jenom pokud si chceme připomínat skutečnou historickou postavu Mistra Jana Husa a nikoli vymyšlenou figuru obrozenecko - nacionalisticko - komunistických autorů a ideologů. Ale to nechám na Vašem zvážení.

Matěj Čadil

<http://cadil.blog.idnes.cz/c/464408/ve-znameni-kalicha.html>



Ve dnech 11. – 12. června v sále kardinála Tomáše Špidlíka na Velehradě proběhla mezinárodní konference: **Velehrad vás volá! Vliv Helsinské konference na rozvoj aktivit církví ve středoevropském prostoru.**

<http://www.ustrcr.cz/cs/konference-velehrad>

Jiří Fuchs (*1947)

je šéfredaktor Distance - revue pro kritické myšlení, lektor Academia Bohemica, spolupracovník Občanského institutu. Je autorem sedmisvazkové řady FILOSOFIE (Praha 1997 - 2007).



Záludná technika multikulturalistů

Jedním z důvodů nezaslouženého úspěchu myšlenkových šablon multikulturalismu je oblíbené obviňování oponentů z rasismu. Takové obviňování je však v užití protagonistů i aktivistů ideologie multikulti zaprvé farizejské. Proč? Protože svým oponentům vytýká mravní defekt, jímž je samo neseno. Krom toho je i hanebné, protože vykazuje rysy sofistické zlovolnosti.

K prvnímu. Nedá se přehlédnout, že vyznavači multikulturalismu neskrývají zášť a hluboké opovržení vůči těm, kdo zpochybňují jejich úžasné humánní recepty, potažmo jejich nemalé mravní sebevědomí. Musí je proto umlčet, musí je mravně deklasovat. K tomu právě slouží obviňování z rasismu. Ten je totiž evidentně nemravný a úzce souvisí s domněle bohubíbnými aktivitami multikulturalistů; vždyť s ním tak angažovaně zápasí. Aby však obvinění z rasismu splnilo účel, musí být samo o sobě razantní, omračující. Rasismus je proto rétoricky nadsazen jako do nebe volající hřích, nad nějž větší není. Je hodnocen jako neslýchané kacířství, jako bezmála trockistická úchylka.

Takovým zesílením negativní mravní konotace rasismu startuje hon na ...rasisty. Obvinění z rasismu se stává kladivem na oponenty té jediné správné, dobou posvěcené ideologie. Návist k určité množině (nekonformních) občanů je tu nepokrytá; projevuje se např. tendencí ke kriminalizaci oponentů. Přitom je ospravedlňována svatým bojem proti nenávisti k určité (jakékoli?) množině občanů. Aby byl paradox opravdu evidentní, dopřávají si světlonoši pokroku potěšení vyhlašovat, že „Každý běloch je vědomě či nevědomky rasista“. Jak osvobozující! Jak rasistické!

Někdo ale namítne, že ošklivit si zločinné jednání a smýšlení je přece správné. A rasismus je nepochybně myšlenkově zvrhlý; vede ke zločinům. Jaképak tedy pokrytectví?

Tady už přecházíme k druhému bodu. Musí být každý, kdo nepřistupuje na neomalená pravidla politické korektnosti multikulturalistů, hned rasistou? Podle toho, jak pohotově bývá jako takový nálepkován, bychom mohli soudit, že ano. Jenže za tímto zdáním se skrývá ona zlovolná sofistika.

Ptejme se nejprve, proč je rasismus mravně vadný. Protože nespravedlivě atakuje jedince určité rasy už kvůli jejich rase. Zavrženímhodným rasistou je tedy každý, kdo kritizuje, odmítá či napadá člena určité rasy,

jen pro jeho rasovou příslušnost. Tuto definici však multikulturalisté vtipně (sofisticky) posouvají a rozšiřují takto: Každý, kdo kritizuje jedince určité rasy je rasista. Původní etické hodnocení (nemravnosti) rasismu je přitom pochopitelně zachováno – přechází do takto upravené definice. Tímto trikem je získána snadná možnost identifikovat oponenty multikulturalismu jako rasisty.

V praxi to vypadá tak, že když hájíte právo na svobodnou kritiku typického špatného chování některých členů privilegovaných menšin, jste okamžitě označeni za rasisty. To je ovšem nespravedlivé zjednodušení. Neboť oprávněně kritizovatelné jednání, které spoluobčany evidentně obtěžuje a ohrožuje, bývá pro určitou část dané menšiny typické. Vyplývá totiž z jejich příslušnosti k této menšině na základě nějaké v ní rozšířené patologie mravního vědomí; např. fanatismus islamistů, či zdání nevinosti okrádání u cikánů.

Tím není řečeno, že už sama příslušnost k dané menšině implikuje kritizované zlo, takže by každý její člen nutně toto zlo páchal. Stává se však, že tato příslušnost je nikoli o sobě, ale v určitém praktickém vztahu či aspektu důvodem kritizované špatnosti; např. rozšířené vědomí (nikoli všech) členů určitých menšin, že druzí mají povinnost se o ně postarat. S těmito skupinovými mravními defekty v rámci nějaké menšiny byla učiněna nepopíratelná zkušenost. Proto je zcela přirozené, když se lidé podle ní zařizují a náказu kriticky hodnotí jako náказu.

Kdo tedy odmítá (protipřirozené) recepty multikulturalistů, jako jsou pozitivní diskriminace či nekritizovatelnost členů určité podmnožiny určitých menšin, není proto hned rasistou. Může naopak odmítat rasismus inteligentněji, aniž by přitom přepadával do opačného extrému a pěstoval s multikulturalisty rasismus naruby. Návist multikulturalistů k oponentům proto není (oprávněnou?) nenávistí ke zločincům; je pokrytecká. Zdání její oprávněnosti si multikulturalisté usnadňují zmíněnou sofistickou, kterou lze vyjádřit pseudosylgismem: Rasista kritizuje členy určitých menšin; Vy je také kritizujete; jste tedy rasisty.

Dá se ovšem pochopit, že pro mnohé zapálené nápravce světa je svaté nadšení víc než logika. Pak je jen v logice jejich horoucích vášní, když svou argumentaci vylepšují permanentním podsouváním špatných motivů. Nejste-li totiž náhodou při prvním kontaktu zrovna vstřícní k některému členu privilegované menšiny, okamžitě Vás aktivisté okřiknou jako rasisty. Multikulturní agenti vždy jasnozřivě vědí, že jste k dotyčnému rezervovaní kvůli jeho rase. Nemohou připustit, že by to mohlo být i z jiného důvodu: třeba na základě před - ideologické špatné zkušenosti, kterou s mnohými členy téhož původu máte, a podle níž se orientujete.

Obviňování z rasismu nabylo na Západě rozměrů intelektuálního teroru. Lidé se zdravým, ideologicky nezmasírovaným rozumem přistupují ze strachu před citelnými postihy na příkázanou tabuizaci jak veřejné pochybnosti o multikulti receptech, tak i veřejného vyjadřování nežádoucích pravd, které jsou bez ideologických brýlí o sobě evidentní. Samolibost a sebeúchvat

pokryteckých zachránců světa před rasismem tedy vyvolává nenávisť k oprávněným oponentům. Omezuje jejich práva i svobody a páchá tak pod zdáním ušlechtilosti nespravedlnost ve velkém; typický to produkt od etiky emancipovaných ideologií.

Jestliže se tedy v souvislosti s multikulturalismem mluví o pseudohumanismu, pak to rozhodně není laciná nálepka. Podobně dává smysl, když se o multikulturalistech řekne, že páchají dobro. Prosazují dobro „utlačovaných“ hlava nehlava, takže přitom klidně utlačují jiné, když je degradují na pasivní objekty a prostředky uskutečňování svých spásonosných projektů.

Je smutným paradoxem, že se tak mnozí dnešní intelektuálové uchylují k totalitním praktikám, proti nimž dříve v jiném nasvícení bojovali. Nechali se opět neomarxistickým rohlíkem, stejně, jako se jejich předchůdci nechali tak snadno zmást nelidským marxismem. To už je ale problém tragických důsledků filosofické (nedo) vzdělanosti.

<http://jirifuchs.blog.idnes.cz/>

Monarchistický Zpravodaj,

jak vyplynulo z nedávných diskusí se členy některých spolků, je orgánem monarchistické politické strany. Současně by chtěl dávat prostor i dalším monarchisticky naladěným skupinám, spolkům a aktivitám. Proč?

Politické strany, jak jsme je znali z meziválečných časů, bývaly velké společenské organizace budované na bázi názorově rezonující občanské pospolitosti. Fungovaly jako mocenské korporace, ale současně jako velké odborové a sociální základny, mívaly mládežnické, sportovní, skautské i miliční odnože a další součásti. Mívaly vlastní uzavřenou ekonomiku. Mívaly

masové členské základny, své obchodníky, velké schůze a velké kulturní počiny. V extrému se stávaly dokonce navenek nesmiřitelnými sektami soustředěnými kolem polosvatých oltářů určité ideologie a uzavíraly se samy do sebe.

Dnešní politické strany jsou spíše agenturami a jejich prioritou není získávat členstvo, nýbrž voličstvo. Jejich členská základna slouží jen k tomu, aby byla schopna zorganizovat volby a zaplnit kandidátky. Jejich členy se zhusta stávají lidé, kteří mají politické ambice a touží po funkcích. Ostatní společnost potřebují jen kvůli hlasům a volitelnosti, členské základny jsou relativně malé.

Tak je tomu i s Korunou Českou. Její buňky sice fungují jako skupinky přátel, kteří se rádi vidí a setkávají, ale jde o politickou agenturu – politický výraz mnohem širšího a složitějšího hnutí. Jde o to, aby byla vytvořena možnost kandidovat a politicky se vyjádřit i pro množství monarchistů, kteří se jinak do politické a organizační činnosti strany nezapojí. **Koruna Česká není žádnou zastřešující organizací monarchistů v Zemích koruny české.** Je jen jednou z podob tohoto názorového hnutí, je podobou politickou. Je si vědoma toho, že kontakt s panovníkem může mít pouze zprostředkovaně, protože žádný panovník se nikdy nespojí s politickou stranou. Je nad stranami již z principu. Přesto je tento politický rozměr hnutí nutno zajišťovat.

Onen společenský, sociální a kdo ví, jaký ještě rozměr monarchismu u nás zajišťují právě monarchistické spolky, ať již chodí na výlety, kladou věnce, dělají vojenskou historii, setkávají se se šlechtou i s panovníkem apod. Tento společenský rozměr hnutí nemůže dnešní typ politické strany zajistit. Proto ani Zpravodaj nemůže být jen výrazem politického rozměru hnutí. Musí být uzlem, který propojuje a přenáší informace, teze, myšlenky, programy a vize všemi směry. Ovšem s vyloučením těch nacionalistických, marxistických a liberálních. Jen tak půjde o živé a pulsující hnutí. (red)



Den Plzně v Senátu Parlamentu České republiky – barokní slavnost ve Valdštejnské zahradě
pod záštitou senátorky Milady Emmerové a senátora Lumíra Aschenbrennera

„Ochutnejte západočeské baroko všemi smysly“ **13. 6. 2015**

Předseda Správní rady společnosti Plzeň 2015, o.p.s. a náměstek primátora města Plzně pro oblast kultury, cestovního ruchu a památkové péče Martin Baxa
a ředitel společnosti Plzeň 2015, o. p. s., Jiří Suchánek

si Vás dovoluji pozvat na **neformální přátelské setkání u cíše vína** u příležitosti Dne Plzně v Senátu Parlamentu České republiky.

Valdštejnská zahrada, 13. června 2015 ve 14 hodin

R.S.V.P. svatkovakr@plzen.eu do 5. 6. 2015



Habsburk Karel jim podal ruku

Veselsko, Heldenberg - Sedmičlenná výprava moravských a českých monarchistů, z většiny složená z Veselska, se koncem května vydala mikrobusem do Heldenbergu nedaleko Vídně. Zamířila na vzpomínkové slavnosti ke stému výročí vyhlášení italsko-rakouské války, tradiční setkání a investitura řádu svatého Jiří za účasti habsbursko-lotrinské dynastie reprezentované osobnostmi Karla a Georga. „Přišli jsme krátce po desáté hodině, oslava již začala, právě hovořila Jeho císařskokrálovská Výsost Karel habsbursko-lotrinský za nepřítomného zájmu všech účastníků. Poté se dostal ke slovu prokurátor řádu svatého Jiří baron Norbert von Handel.“ přiblížil dění v areálu u kolonády veselský rodák a správce Sdružení monarchistů Miroslav Pauřík.

Ten se spolu s předsedou strážnické organizace Koruny české Jiřím Čížkem setkal s Karlem Habsbursko-lotrinským osobně při návštěvě krypty maršála Radeckého. „Karel je vnukem našeho zatím posledního krále a císaře blahoslaveného Karla a za normálních okolností by byl v současné době vládcem celé podunajské monarchie včetně zemi Koruny české,“ vysvětlil Čížek.

Právě jim za zvolání „Vivat rex!“ (Ať žije král, pozn. red.) podal Habsburk s úsměvem ruku. „Mohli jsme se na vlastní pěst přesvědčit, že Jeho císařskokrálovská Výsost je velice milý, příjemný a ochotný člověk, velmi vzdělaný a byl by jistě tisíckrát důstojnějším a legitimním představitelem naší země, přímým potomkem Přemyslovců i Lucemburků,“ dodal Čížek. (pt)



Tři Jirkové na jedné fotce. Vedle panovníka jeho bratr Georg von Habsburg – Lothringen a dva Jirkové Čížkové ze Strážnice.

Přátelé, kolegové, podařilo se nám kontaktovat redaktora Hodonínského deníku mgr. P. Turka a na základě článku Mirka Pauříka a mých doplňků vydal ve středečních výše jmenovaných novinách tento článkuček vlevo.

Myslím, že na běžnou republikánskou rétoriku je napsán docela pěkně.

Vivat rex Carolus, Jirka Čížek.



Promočení, ale spokojení

Reportáž ze vzpomínkové slavnosti u příležitosti 100. výročí vyhlášení italsko - rakouské války, tradičního setkání a investitury Řádu sv. Jiří za účasti JCKV Karla a George von Habsburg-Lothringen v Heldenbergu 23. 5. 2015

Titul reportáže přesně definuje výsledný dojem z návštěvy Investitury nových členů evropského Řádu sv. Jiří domu Habsbursko-Lotrinského v rakouském Heldenbergu na konci května tohoto roku. Jednodenního výjezdu moravských monarchistů se účastnili M. Pauřík, MVDr. Čížek, J. Sýkora, A. Janás, P. Vlček, M. Bernáth a host z Prahy, jehož jméno jsem si bohužel nezapamatoval.

Byl jsem pevně rozhodnut připravit se důsledně, abych nedopadl jako s někdejší plánem výjezdu do Tomášikova (SR), a tak mi příprava zabrala celou noc – a stihl jsem to taktak – a stejně jsem nasedal s mokrou hlavou, vonící šamponem a čerstvě zastřiženými vousy. „Tak bude pršet nebo nebude?“ starostlivě jsem vzhlížel k obloze.

Radějov byl nástupní stanicí pro další dva „výtečníky“ – J. Sýkory a A. Janáse. Vše probíhalo hladce a několik minut před sedmou jsme již projížděli Strážnicí do Břeclavi, kde přistupoval zbytek osazenstva, takže náš minibus byl doslovně nabitý k prasknutí. Krátce po osmé jsme již opouštěli Břeclav a za několik dalších chvil nás již vítaly v Rakousku točící se vrtule větrných elektráren, které nás doprovázely velký kus cesty.

Podářilo se zaparkovat velmi blízko parkoviště, zcela zaplněného. Pár kroků a vstoupili jsme do areálu u kolonády. Po sestoupení schodů nás okamžitě přivítala socha polního maršála Radeckého s bronzovými polními děly po stranách. Volné prostranství bylo zčásti zaplněno přenosnými lavičkami, ovšem dominantami vedle kolonády, která jako by vyrůstala z množství schodů, byly tři sloupy, z nichž ústřední, nestojící v zelených kružích byl věnován právě vojevůdci Radeckému, pod nímž je pochován a vnitřní prostor tvoří velmi důstojné pietní místo. Zbýlé dva sloupy stály v zatravněném kruhu, ozdobeny v prostoru bustami císařských velitelů, mezi nimiž se nacházely i příjmení zcela česká, jako Wratislav, Schwarzenberg, Kopál, Hussarek, dále Benedek, Liechtenstein a mnoho dalších.

Přišli jsme krátce po 10. hodině, oslava již začala, právě hovořil JCKV Karel Habsbursko-Lotrinský za napjatého zájmu všech účastníků, poté hovořil prokurátor Řádu sv. Jiří bar. Norbert von Handel k zmiňovanému výročí. A tak postupně jsem se setkal s řadou známých, a to s ing. arch. Bárto, stojícího na schodech vedle velké skupiny praporečníků, spisovatelem Frýbortem a nakonec i s Personaladjudantem JCKV Mjr. i TR Dr. M. Novákem, OSGM, který se pohyboval v bezprostřední blízkosti Jeho Jasnosti.

V 10,30 slavnosti pokračovaly slavnostní polní mší, kterou celebroidl J. Ex. biskup Klaus Küng. V úplném středu v první řadě bohoslužbu pozorně sledovali i arcivévodové Karel a Georg, což nebývá pravidlem.

Dověděli jsme se, že je to spíše výjimka vidět oba bratry takto spolu. Součástí obřadu byla i investitura do evropského Řádu sv. Jiří domu Habsburg-Lothringen. Součástí ceremoniálu byl i zavedený obřad investitury, kdy si velmistr řádu slavnostně zavolá povyšovaného, který před něj poklekne a slavnostně mu obě ramena poklepe ceremoniálním mečem a předá řádovou dekoraci a symbolicky jej poté obejmě. A tak bylo slyšet jména s tituly i bez titulů.

Rozpršelo se. To však nemělo vliv na časový průběh slavností. Vše pokračovalo jako by se nechumelilo... A moje nádherně umyté „háro“ a sako vlhlo a vlhlo a vlhlo... Následovalo položení věnce ke hrobu maršála Radeckého oběma Habsburky, doprovázeného průvodem historických jednotek. Závěr slavností patřil poděkování všem za účast a přijetí pamětních stuh na prapore, které provedl osobně JCKV Karel za doprovodu svého bratra a vysokých hodnostářů. Nechyběl ani Dr. Novák, statečně držící nad hlavou Karlovou modrý deštník se znakem tohoto evropského řádu. Všiml jsem si, že i zde se účastnila akce jistá okouzující dáma, jenž mi zapózovala v Brandýse v modrých šatech a s roztočilou čivavou. Ovšem ve zdejším chladném počasí měla zde nádherný hnědý kožíšek.

Slavnostní pochod jednotek tvořil závěrečnou tečku slavností. V okamžicích malých pauziček se ani Karel, ani Georg nevyhýbali rozhovorům, fotografování, působili neuvěřitelně přirozeně, na všechny se usmívali a nikde nebyl ani náznak jakéhokoliv projevu nadřazenosti. A tak jsem si pomyslel, jak je možné, že naši politici ministři a správci toto chování neznají a většina z nich zná obyčejné lidi jenom před volbami? Odpověď je jednoduchá – nebyli vychováni k úctě, slušnosti a pokoře. A když se někdo takový objeví, roztrhne ho smečka té nezdvořilé a dominantní většiny. A na druhé straně je známo, že každý panovník z údajně degenerovaného rodu si musel osvojit nějaké řemeslo. (Např. abdikující Ferdinand V. se poté vyučil zahradníkem, pozdvihl a zekonomizoval své hospodářství, nedávno zesnulý Otto byl politik, současný Karel je lesník, hospodář, politik, jeho bratr Georg se věnuje v Maďarsku bankovníctví a mohli bychom jmenovat dále). A Karel Habsburský, který ještě nezavršil ani šedesátku, je plný sil, optimismu a působí dojmem šampiona, jemuž není radno postavit se na řadu dlouhých let.

I když se opět silně rozpršelo, nezabránilo nám vyčkat si čas, kdy nám Personaladjudant Jeho Výsosti Dr. Novák sdělil, že nás arcivévodové přes nabitý program na chvíli přijmou, budou se nám věnovat a přijmou malé dárečky a vyfotí se s námi, za což Dr. Novák zaslouží upřímné poděkování. A tak jsme strávili půlhodinku v přítomnosti Karla Habsburského a bylo možno zaslechnout nejen němčinu a angličtinu, ale i francouzštinu a maďarštinu od obou arcivévodů.

„Ihre Hoheit, bitte schön, ich möchte kleinen Souvenir, bitte zweimal Unterschrift...“

„Warum zweimal?“

„Einmal für meine Kronik und einmal ins meine Arbeitszimmer...“

Poté jsem s úsměvem obdržel dva podpisy a s úklonou a poděkováním „*Sehr schönen Dank*“ jsem přenechal místo dalším – a věřte, v naší skupině nás bylo docela dost... A oba trpělivě podepisovali knihy, obrázky, pamětní listy, fotografie. A fotilo se hodně... Ani jeden z bratrů se fotografování nevyhýbal. Pochopitelně – nestává se, že by se člověk setkával s panovníkem. I když je to docela paradox – s nejvyšší a VIP šlechtou jsem se ve svém životě setkal vícekrát jak s prezidentem nebo ministrem. Ostatně na dnešního ani na minulého prezidenta jsem nikdy nebyl příliš zvědavý, konec konců stačí jen to, když jej lze vidět v televizi nebo v médiích, a snadno i nevidomý postřehne, kdo ctí pravidlo „*Noblesse d' Obligue*...”

Po ukončení obřadu jsem si ani já nenechal ujít návštěvu krypty maršálka Radeckého a podívat se na slavnostní položení věnce Osmadvacítníky – Pražskými dětmi. A ejhle – světe div se, i zde mezi námi, návštěvou ze zemí Koruny Svatováclavské se opět objevil Karel, který s námi strávil malou pietní chvíli v zaplněné kryptě. Zaznělo i tradiční čížkovské „vivat rex!“ a „éljen a kyrályi!“ Arcivévoda byl patrně potěšen, s každým si s úsměvem podal osobně ruku a se všemi se rozloučil.

Je úžasné vidět, poznávat a zažít, jak VIP aristokracie a nejvyšší dědiční představitelé státu jsou přirození, normální, schopni trpělivě a pozorně komunikovat s každým, kdo má „srdce na dlani“.

Po návratu k Muzeu Radeckého jsme postřehli, že na volném prostranství, kde jsme před dvěma hodinami vstupovali, vyrostly tři pergoly s občerstvením, které zahrnovalo pravý hovézí kliškový guláš s kaiserkou jak medvědí tlapa, grilované cigáro a vídeňské párky byly samozřejmostí. I zde mě příjemně překvapilo, že i z hranolových čepovačů, budící u nás silnou nedůvěru, se dá vytočit slušné pivo, docela srovnatelné s tím lepším českým. Tekl „Gösser“ s pěnou jako smetana. A milovníci vína mohli ochutnávat a ochutnávat.

Děšť nám dal zabrat – vlhko a vodu jsme ti bez deštníků cítili všude – nahoře, v botách, za krkem, na ramenou, a tak jsme cestou zpět statečně likvidovali zásoby alkoholu ve snaze zahřát se a rozproudit krev a řidič topil, co to dá, aby alespoň to nejnnutnější oschlo.

Krásný zážitek, který nebyl zchlazen ani větrem, ani vodou, ani skutečností, že jsme v Rakousku nenocovali, jak jsme měli v úmyslu a z Břeclavi jsme se rozcháze-li po páté hodině odpolední po stažení fotografií od všech, kteří fotili a měli aparát.

Nakonec jsem s Jirkou Čížkem trávil pohovory a výměnu prožitků v hospodě v Tasově, která pokračovala u něj doma siestou dlouho do noci, než nás teplo domácího krbu a slivovička uvedla do polohy horizontální. A sympatický francouzský buldoček olizující mi nos a uši o půl dvanácté dalšího dne připomněl, že je čas vstávat.

Miroslav Pauřík, Sdružení monarchistů

Více zde:

<http://sdruzenimonarchistubrno.webnode.com/news/promoceni-ale-spokojeni/>



Sdružení monarchistů Brno

Zrada Itálie

Právě v Heldenbergu se za účasti panovníka konala vzpomínková slavnost vyhlášení italsko – rakouské války před 100 lety.

Vyhlášení války, ke kterému se Itálie odhodlala 23. května 1915, bylo rakouskou stranou víceméně očekáváno. Předcházela mu tajná dohoda mezi italskou a francouzskou vládou, podle níž měla Itálie po vítězné válce obdržet Trident, Terst s celou Istrií i s dalmatským pobřežím. Rakousko, které bojovalo již téměř rok a krvácelo v Haliči i v Srbsku, mohlo pro italskou frontu uvolnit pouze malé množství jednotek vyškábaných z rezerv a záloh již aktivních bojišť. Naštěstí probíhala italsko-rakouská hranice na východě i na severu vysokohorskými a těžko průchodnými alpskými pásmy. V očekávání války na této frontě byla tato pásma již od podzimu 1914 z rakouské strany zajišťována budováním obranných pozic a soustředěním materiálu. Zvláště na východní hranici mohly pohraniční jednotky využívat řek, potoků a říček tekoucích hlubokými roklami a údolními od severu k jihu souběžně s hranicí.

V jižním Tyrolsku jistily hranici oddíly tyrolských zemských střelců vedených generálem Viktorem Danklem. Korutanskou hranici zajišťovala skupina generála Rohra a na řece Soči stála nově vytvořená 5. armáda chorvatského generála Svetozara Borojeviče. Zde se očekával hlavní nápor Italů zaměřený na získání Terstu. Celé italské frontě velel arcivévoda Eugen. Koncem května měl arcivévoda k dispozici 225 000 mužů pěchoty, 3 000 jezdců a 640 děl. Čelil přibližně 210 000 Italům a 820 dělům na Soči, 70 000 mužům a 280 dělům v Korutanech a 180 000 mužům se 710 děly v Tyrolsku, celkem čtyřem armádám pod velením generálporučíka Luigi Cardony. Italové měli početní převahu a také iniciativu. Zaútočili ale na vojáky, kteří již měli za sebou celý rok zkušenosti moderní války. Zaútočili na armádu, která „italskou hyenou“ pohrdala a měla vůči ní sebevědomí, neboť ji v poslední válce a vždy před tím téměř pravidelně porážela. Dokonce ani Češi a vojáci slovanského etnika neměli důvod se s Italy bratřit a mít s nimi slitování. Italové z jejich pohledu útočili na zemi bratrských Slovinců. Dokonce i ti, kdo tajně sympatizovali se Srby, si byli vědomi, že Srbové, tím méně Chorvaté, si nepřejí italské vítězství a obsazení Dalmácie.

Na italské frontě se nebojovalo o souvislé linie, ale pouze o strategické a opěrné body. Tato fronta vyžadovala speciální úderné jednotky, taktiku boje a také nové vybavení rakouského pěšáka, který se po dvou italských ofenzívách již neobešel bez zákopnického náčiní, kladkových lanovek, cepínů, trhavin a ocelové přílby, ochrany proti střepinám ze skal trhaných dělostřelbou.

Na tyrolské frontě záhy ztroskotál útok 1. a 2. italské armády. 24. května se 122 praporů pěchoty, 33 eskadron jízdy a 147 dělostřeleckých baterií 2. italské armády generálporučíka Frugoniho na severu a 51 praporů pěchoty, 77 eskadron jízdy a 35 dělostřel.

baterií 3. italské armády generálporučíka Emanuela Filibertiho de Savoia duca d'Aosta pohnulo přes rakouskou hranici východním směrem k údolí řeky Soči, aniž narazily na odpor. Obránci v síle 26 domobraneckých a několika polních praporů, ustoupili z prostoru Kobaridu na východní břeh řeky. Italové též den obsadili Kobarid (Caporetto), zatímco obránci zaujali obrannou linii na hřebenech za řekou. U Tolminu bylo Rakušany bráněno malé předmostí s železniční stanicí Sv. Lucia, kde za několik dnů vystoupili z vlaků vojáci dvou sborů ze srbské fronty, mezi nimi i III. prapor 35. pluku. Byla rychle dotvářena 5. armáda složená z XV. a XVI. sboru. 27. května převzal Borojevič svůj úsek obrany od Krnu k pobřeží.

Je škoda, že v Čechách zcela chybí jakákoliv vzpomínka na tisíce statečných mužů, kteří při obraně Slovinska v letech 1915 – 1918 padli.

Jan Drnek

Řídící rada a Výkonný výbor Sdružení monarchistů Brno, z. s. uspořádali

VI. tématickou středu, konanou dne 17. června 2015 v 18:00 hod. v Klubu zastupitelů města Brna, Mečová ul. č. 5.

Ing. Petr Tichý z Horního Újezda u Litomyšle přednášel i řídil diskusi na téma:

ČESKÉ, MORAVSKÉ I EVROPSKÉ DILEMA - JAN HUS.

Program jednání:

18:00 - 19:00 - Úvodní přednáška k 600. výročí smrti Mistra Jana Husa

- Vstupní celkový pohled na osobnost Jana Husa.

- Kacířství jako evropský křesťanský fenomén vrcholného středověku, jeho původ, hlavní směry a působení v Čechách a na Moravě;

- Stručný životopis Jana Husa, od mládí a studií až po jeho univerzitní, kazatelskou a publikační činnost po r. 1410;

- Kostnický církevní koncil - jeho poslání a místo Husovy kauzy v jeho průběhu;

cca 19:00 - 19:10 - Přestávka na občerstvení.

cca 19:10 - 20:00 - Seminární beseda na dané téma a příbuznou aktuální problematiku;

Členové vedení Sdružení monarchistů Brno děkují za hojnou účast, zájem a věcně obohacující diskusi.



MUDr. Pavel Andrš s olomouckými monarchisty při historickém pochodu městem.



Radecký 1766 - 2016, občanské sdružení

Cílem je obnova pomníku Jana Václava Josefa, hraběte Radeckého z Radče na Malostranském náměstí v Praze u příležitosti 250. výročí jeho narození.

Naším webmasterem je Matěj Čadil, adresa pro emaily je info@radecky.org.

Za Radu o. s. Radecký 1766 – 2016

Jan Bárta, Jarmila Štrogrová www.radecky.org

Ve čtvrtek 2. 7. se koná **předprázdninová schůze** v Juditině věži Karlova mostu s následujícím programem:

Představení nového praporu, focení s praporem.

Vyprávění o návštěvě Heldenbergu s promítnutím obrázků.

Pracovní část:

Letos bude (snad) zase veletrh a na něm náš stánek.

3. 11. od 17,00 se koná tradiční setkání v Lapidáriu

V roce 2016 oslavíme 250. výročí narození pana maršála Radeckého z Radče. Máme nějaké nápady, co přichystat, k tomu se ale neobejdeme bez toho, aby „*spojené kde vládnou síly, snadno se vše vykoná*“, jak praví naše císařská hymna.

Rok 2016 bude skutečně plný událostí: narozeniny českého Krále Karla I (známějšího jako římský císař Karel IV), úmrtí Františka Josefa I. a nástup na trůn bl. Karla Rakouského a koncem roku pan maršál. Bude co dělat, abychom se prosadili.

Dalším tématem je zintenzivnění publicity a propagandy maršála a jeho pomníku. Na vítězství (a postavení) Mariánského sloupu už nebudeme čekat, zdá se, že to je opravdu nekonečná pouť. Proto prosím o co možná početnou účast.



Hrst dojmů z jedné slavnosti

Nur selten kommt was besseres nach (jen zřídka následuje něco lepšího poté – císař František Josef I.)

Stával v Praze na Malostranském náměstí pomník polního maršálka J. J. V. Radeckého z Radče, ale už nestojí; podobně jako mariánský sloup na náměstí Staroměstském byl odstraněn po říjnovém převratu roku 1918, kdy, jak známo, pravda zvítězila a lid český svrhl habsburské jho. K čemu nám pomníky národní potupy, že, nač třísetletého ujařmení připomínat! I bylo slávy a jáso tu, na hlavě hlava, na praporu prapor, jak praví básník. Dějiny se pak všelijak motaly a převalovaly, až se domotaly do našich dnů a není už tak zcela zřejmé, jaká pravda vlastně zvítězila a jestli je nad čím jásat. Krátkých dvacet let republiky Československé, pak šest let žádné pod Hitlerovým pantoflem, pak dvouapůlleté intermezzo Benešova preludia k nekonečným čtyřiceti letům pod pantoflem pro změnu sovětským, pak znovunabytá suverenita, z níž ani po pětadvaceti letech ne a ne vyvanout puch komunistické demoralizace... stálo to za to, tatíčku Masaryku, osvobozovat se? Nebylo této zemi, tomuto národu lépe – snad dokonce svobodněji, neboť prapor nezávislosti ještě není totéž co svoboda – za onoho požehnaného půlstoletí mezi kanonýrem Jabůrkem a Josefem Švejkem? Může si o starém Rakousku-Uhersku každý myslet, co chce, nelze mu ale upřít, že bylo hrází proti imperiální rozpínavosti jak německé, tak i ruské. Hráz byla zbořena a povodeň, jednou hnědá, podruhé rudá, zalila zemi českou, jejíž vůdcové si asi měli před tím bezmála už stoletím lépe rozmyslet, co pouštějí z řetězu. A ještě není všem dnům konec.

Vím ovšem, co si tak asi vysloužím těmito řádky; jest republikánská legenda příliš pevně zakořeněná v myslích českých, než aby připustila naznačené pochyby. Jsou však i tací, kteří nevzpomínají ve zlém na starou monarchii; jejich iniciativou byl založen **Spolek Radecký**, usilující o znovuzřízení pomníku největšího vojenského genia českých dějin od dob Žižkových. Místo jeho posledního odpočinku se nalézá na návrší jménem **Heldenberg** v Dolních Rakousích, na půli cesty mezi moravskou hranicí a Dunajem; a protože se zmíněný spolek vydával k uctění jeho památky právě ve dnech, kdy jsem za účelem prezentace mé nejnovější knížky pobýval ve staré vlasti, požádal jsem o spoluúčast a bylo mi přátelsky vyhověno. Pokusím se v krátkosti vylíčit atmosféru a průběh slavností, jelikož se domnívám, že není bez jistého symbolického významu. Kdo se jím necítí osloven, nemusí číst dál.

Píši v množném čísle slavností, protože položení květin do Radeckého hrobky nebylo jediným aktem toho upršeného dne. Zároveň probíhalo přijímání nových členů do rytířského řádu svatého Jiří, jehož velmistrem je tradičně hlava rodu habsburského; zmíněná hlava se dostavila v osobě **arcivévody Karla II.**, vnuka posledního českého krále, blahoslaveného Karla I., i bylo muzik vytrubování, historických vojenských jednotek pochodování, z Rakous, Chorvatska, Maďarska,

H.B.

současný stav není právě, nad čím by se hrud' mohla dmouti pýchou.... člověk může mít velmi pozitivní vztah k zemi svého zrodu a přesto si položit otázku – jaký je součet toho všeho? Co jsme získali? Co jsme ztratili? Co, položeno na vášky historie, z obojího převažuje? A je-li k sobě upřímný a nic si nezastírá, snadno dospěje k výsledku, že jsme ztratili mnoho a získali málo, škoda přeškoda těch časů, kdy stačilo pivo pít, vesel býti, císaře a vlast svou vždycky ctíti, jak to stojí v té písničce o pivo-pivovárku.

Teď ještě na závěr článku, co s tím. O sto let zpátky se vrátiti nemožno, to dějiny nedovolují. Ale aspoň poučit se lze. Císařské Rakousko nebylo ideální útvar. Pojalo do sebe během své mnohasetleté existence nesoudnou sbírku národností, někdy ochotnějších k spolupráci, někdy méně, někdy odbojných a vzpouzejících se. Jeho vládcí se dopouštěli osudných chyb (ostatně ukažte mi, který ze současných státníků se jich nedopouští), k řešení se odhodlávali neradi a většinou až když bylo pozdě (totéž ostatně). Ale jakáž pomoc, byl to útvar za daných okolností optimální, svým národům nejlépe na míru šitý, vyčínající hrany staletími obroušené, pozitivního vývoje schopný, obstojně fungující, ve svém závěru dobře demokratický. Mohli ho naši předkové dál budovat a dobudovávat, reformovat, napravovat chybná rozhodnutí, urovnávat napětí mezi etniky, krok po kroku uvážlivě modernizovat. Jenže oni si mysleli, kdovíjak si pomůžou, když jej místo toho rovnou zničí. A věru, pomohli si. Nebo ještě spíš pomohli nám, svým potomkům, neslušně psát do čeho a kam.

A situace se opakuje. Opět máme v Evropě útvar, jež naprosto nelze zvat ideálním. Sdružil v sobě sbírku národů, některé ochotnější táhnout za společný provaz, jiné se vzpouzející, ještě jiné, příliš nesoudných tradic a obyčejů, do něj nikdy neměly být přijaty. Opět se nadává v království českém, na Brusel jako druhdy na Vídeň. Opět si ledakdo myslí, jak náramně bychom si pomohli, kdybychom ten chybný, povrchnost a nedomyšlenost plodící útvar poslali k čertu. Jenže, jenže. Ač si to tak mnohý národovec český neuvědomuje nebo nechce připustit, představuje onen s takovou chutí kritizovaný útvar hráz proti roztahovačnosti jednak ruské, v tom se nezměnilo nic, jednak islámské. Opět vládní představa, že nikoho nepotřebujeme, na všechno stačíme sami, a když ne, však on nás někdo ochrání. A kdyby už klec spadla, osvobodí; dávat se osvobodit, na to jsme kabrňáci. Nemusí, drahouškové, nemusí. Doba nevoní růžemi a vzájemné semknutí, byť obtížené omyly, je lepší zárukou existence než žádné. Pomyslete si říší Rakouskou rozdělenou na množství republik a republiček – jaký to milý základ k universální Ruské monarchii! psal František Palacký před stosedmašedesáti lety v dopise frankfurtskému sněmu a platí to s obměnou podnes. Leda by se někdo té universální putinské monarchie nemohl domodlit; to ovšem je dobrá rada drahá.

Hannover, 9. června 2015

Luděk Frýbort

Fotili pánové Martínek a Žalský.

<http://neviditelnypes>

[.lidovky.cz/spolecnost-nostalgie-0tw-](http://lidovky.cz/spolecnost-nostalgie-0tw-)

[/p_spolecnost.aspx?c=A150612_181053_p_spolecnost_wag](http://p_spolecnost.aspx?c=A150612_181053_p_spolecnost_wag)

Děkuji opravdu upřímně za zaslaný článek. Jest to pohazení na duši, zároveň silný citový prožitek při čtení těchto řádků. Autor krásně vyjádřil i mé pocity, které má jistě i mnoho a mnoho lidí ve své mysli, jen je nedokážeme tak krásně vyjádřit.

Hlavně Vám osobně a všem členům Vašeho váženého spolku Radecký musím poděkovat a smeknout před Vámi. Odvádíte kus obrovské práce, kterou teprve budoucí náležitě ocení. Neboť dějiny se nedají ošidit. Vaše záslužná práce vrací nám současným naději.

Myslím, že i Jeho císařská a královská Výsost dle obrazů z fotografií byla potěšena a jistě i ona si cení Vašich zásluh.

Se srdečným díky Josef Trlica



Doporučuji pozorně poslechnout.

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1093836883-na-plovarne/20236816028-na-plovarne-s-adolfem-bornem>
Je tam od pana Borna spousta skvělých názorů.

Krásný den.

Patrik

www.vlckovi.cz

www.sophie-hohenberg-czech-rep.eu/

www.franzferdinand.cz/

<http://www.beatification-imperatrice-zita.org/>

<http://www.cisarkarel.cz/>

<http://vilemwalter.cz/mapabrna/>

Pro zájemce o rodovou historii. Na této adrese jsou digitalizovány již téměř veškeré **matriky** v ČR a lze v nich volně hledat:

<http://www.genealogie.cz/aktivity/digitalizace/>

Pro zájemce o rodovou a jinou historii. Na této adrese jsou digitalizovány již téměř veškeré **mapy Stablního císařského katastru z let 1837 - 1870** v ČR a lze v nich volně hledat:

<http://archivnimapy.cuzk.cz/>

Jsou tam i další historické mapy.

V některém z příštích čísel přineseme podrobnější návody a rady jak hledat v rodové historii a jak sestavit rodovou kroniku. (red).

Zpráva o účasti delegace Spolku Radecký na slavnosti v rakouském Heldenbergu, konané v sobotu 23. května 2015.

Vážené dámy, vážení pánové, s radostí sděluji, že spolkový prapor Spolku Radecký Praha / Radetzky-Verein Prag byl včas vyhotoven a poprvé veřejně ukázán na shromáždění k začátku Rakousko – Italské války 1859 a řádovém dni Řádu sv. Jiří. Akce se konala v areálu památníku rakouských hrdinů Heldenberg u městečka Kleinwetzdorf. V centru památníku se nalézá mauzoleum, ve kterém jsou pohřbeni maršálové Radetzky, Wimpffen a zakladatel památníku Parkfrieder. Prapor do Heldenbergu přivezla delegace Spolku Radecký, pánové Bárta, Čadil, Drvota, Martínek, Frýbort j.h. a Otta j.h. Na místě se připojil člen Spolku pan Žalský a mgr. Petr Birčák. Sešli jsme se zde rovněž s kamarády z Moravy, Jiřím Sýkorou, Antonínem Janásem, mgr. Patrikem Vlčkem, Miroslavem Pauříkem, Martinem Bernátem, Jiřím Čížkem.

Ještě před zahájením slavnosti jsme u maršálovy hrobky a u jeho sochy v areálu samostatně položili kytice se stuhami s dvojazyčným nápisem SPOLEK RADECKÝ PRAHA / RADETZKY - VEREIN PRAG.

Po nástupu desítek historických vojenských jednotek z Rakouska, Chorvatska, Maďarska, Německa, Česka, přehlídce jednotek a spolků vykonané JCKV Karlem za doprovodu vojenské kapely pozdravil přítomné kancléř Řádu sv. Jiří dr. Helmut Gűntner. Následovaly projevy JCKV Karla Habsbursko-Lotrinského a prokurátora Řádu sv. Jiří barona Norberta v. Handela. Po polní mši sv., celebrované J. Ex. biskupem Klausem Kűngem, následovalo převzetí pamětních praporových stuh z rukou Velmistra Řádu sv. Jiří, JCKV arc. Karla Habsbursko-Lotrinského.

Dekorován byl rovněž náš nový prapor Spolku Radecký Praha.

Po slavnostní části setkání byla příležitost dostat se do blízkosti arcivévod, pozdravit jej jménem našeho Spolku Radecký Praha, získat jeho podpisy a fotografovat se spolu s ním. Na závěr jsme byli pozváni dr. Milanem Novákem a delegací našich historických vojenských jednotek, tvořenou zástupci 14. dragounského pluku Brandýs, 28. pěšího pluku Praha a 8. zeměbranneckého pluku Praha ke společnému položení věnce v hrobce u desky maršála Radeckého. Tomuto pietnímu aktu bul osobně přítomen i arcivévoda Karel.

Nezapomenutelnou atmosféru můžete posoudit na připojených fotografiích, autorem je Zdeněk Martínek. Připravuje se fotoalbum, odkaz na ně obdržíte v krátké době.

Jan Bárta, Zdeněk Martínek

Poslední právě zaznamenaná zpráva jistě potěší všechny křesťany:

Vládní koalice schválila **Velký pátek (Velikonoční) jako státní svátek!** Děkujeme.
(red)



Autory fotografií jsou pánové Martínek (2015 Heldenberg) a Žalský (IMG).



200 let od Waterloo

1. 3. 1815 se Napoleon Bonaparte vrátil z vyhnanství z ostrova Elba a vylodil se na pláži v jižní Francii. Vojsko maršála Neye, které proti němu vyslal král Ludvík XVIII., se k bývalému císaři přidalo a po něm i další posádky cestou do Paříže, kam Napoleon dorazil 20. 3., aby obnovil císařství.

Mocnosti, které Napoleona porazily v roce 1814 a nyní zasedaly na Vídeňském mírovém kongresu, jej okamžitě označily za narušitele světového míru, který má být chycen a vydán mezinárodnímu soudu. Začalo stahování vojsk aliance k Rýnu. Celkem se dalo očekávat až 1 800 000 mužů. Rakušané a Rusové postupovali k východní hranici Francie, ale bylo zřejmé, že jim soustředění a přípravy budou trvat týdny, možná i měsíce.

Napoleon bleskově vyhlásil nové odvoody a zadal manufakturám zbrojní zakázky. Francie byla vyčerpaná revolucí a následnými 20letými válkami hospodářsky i populačně. Napoleon měl jedinou šanci, jednat rychle a porazit spojence jednoho po druhém. Nejprve znovu oddělit Anglii od kontinentu a získat bývalé spojence v Německu.

Na severu v Belgii stála pruská Dolnorýnská armáda maršála Blüchera a rozptýlené jednotky Anglo – batavské armády pod velením španělského vítěze generála Johna Wellesleye z Welingtonu.

Když Napoleon obsadil pevnosti na východě, zbylo mu 128 000 mužů pro polní operace – *Armée du Nord*. Od 6. 6. začalo utajené shromažďování armády u hranic Belgie. To nemohlo spojencům uniknout, ale neměli přesnější pojem o počtu vojsk a jejich soustředění vytvářelo dojem, že Napoleon chce udeřit více na západě, mezi moře a Brusel. Napoleon chtěl ale vždy zničit živou sílu nepřitele a směřoval přímo na jeho pozice. Welington posunul vojska také více na západ a mezi ním a Blücherem vznikla 60km mezera obsazená slabě, pouze pruským I. sborem g. Zeithena.

Po 12. 7. se francouzská armáda rychle koncentrovala a 15. 7. vyrazila přes belgickou hranici na Charleroi. Britové byli daleko od bojiště. Blücher stihl soustředit všechny tři sbory své armády u vsi Ligny, asi 84 000 mužů. Polovinu však tvořila domobrana a nezkušení nováčci.

Welington rychle, ale přece jen pomalu posílal jednotky ke strategické křižovatce (před Bruselem) Quatre-Bras. Prusové byli prioritou a Napoleon na ně 16. 6. odpoledne zaútočil se 71 000 muži. V bitvě u Ligny byli Prusové v úporném boji poraženi a ztratili 16 000 mužů, Napoleon ztratil až 11 000 mužů. Prusové kvapně ustupovali na východ a Napoleon je považoval za vyřízené. Nyní se mohl soustředit v přesile na Brity.

U křižovatky Quatre-Bras sváděli Welingtonovi muži jen krycí boje na zdrženou v síle asi 9 000. Ztratili zde 4 700 mužů, ale získali čas na shromáždění zbytku armády u Bruselu.

Prusové nebyli poraženi a ústup na východ jen předstírali. Brzy odbočili na sever na Wavre. Napoleon poslal sbor 33 000 mužů maršála Grouchyho, aby Prusy dorazil, ale s půldenním zpožděním. Výsledkem této Napoleonovy chyby bylo to, že se část jeho armády vzdalovala, zatímco Prusové se naopak blížili k Welingtonovi.

Napoleon postupoval 17. 6. na sever na Brusel. Britský zadní voj jej zdržoval, zatímco Welington rozvinul armádu jižně od Bruselu ve výhodném postavení u Waterloo. Vše se odehrávalo v hustém lijáku a vojevůdci ztráceli přehled. V 8 hodin večer dorazili Francouzi k bojišti. Šlo o linii asi 3,5 km v údolí mezi dvěma terénními hřebeny. Na severním stáli Britové a Holanďané, Brunšvičané a další pestré střípky Welingtonových sil. Jejich pozice byla zesílena třemi masívními statky s vysokými zdmi. Na západě statek Hougomont, ve středu la Haye Sainte a na východě Papelotte.

Napoleon zamýšlel udeřit vlevo na západě a odvést tam pozornost i zálohy ze středu britské linie. Pak tvrdě udeřit na střed a rozetnout protivníka napůl.

18. 6. kolem čtvrté ráno se dva Blücherovy pruské sbory vydaly na dlouhý pochod od Wavre k Waterloo.

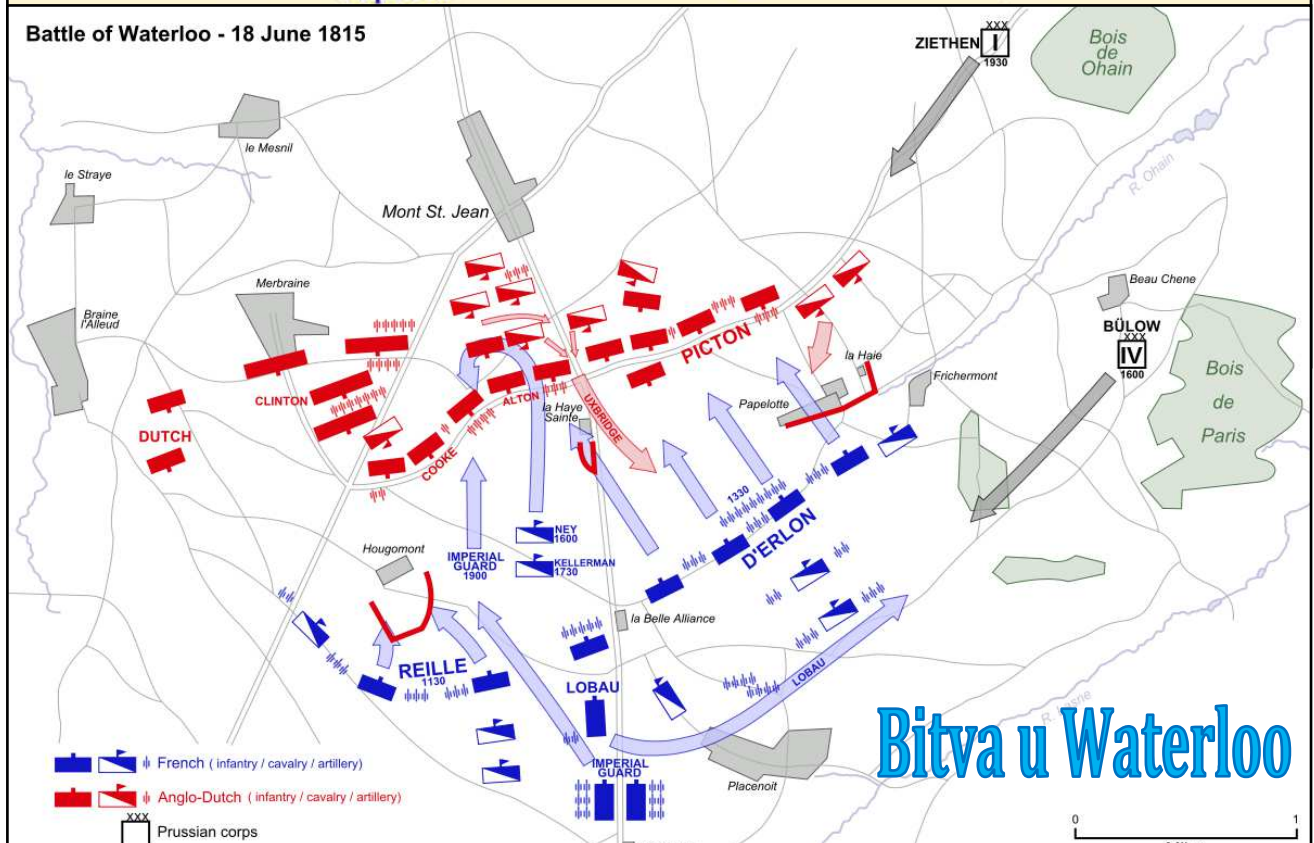
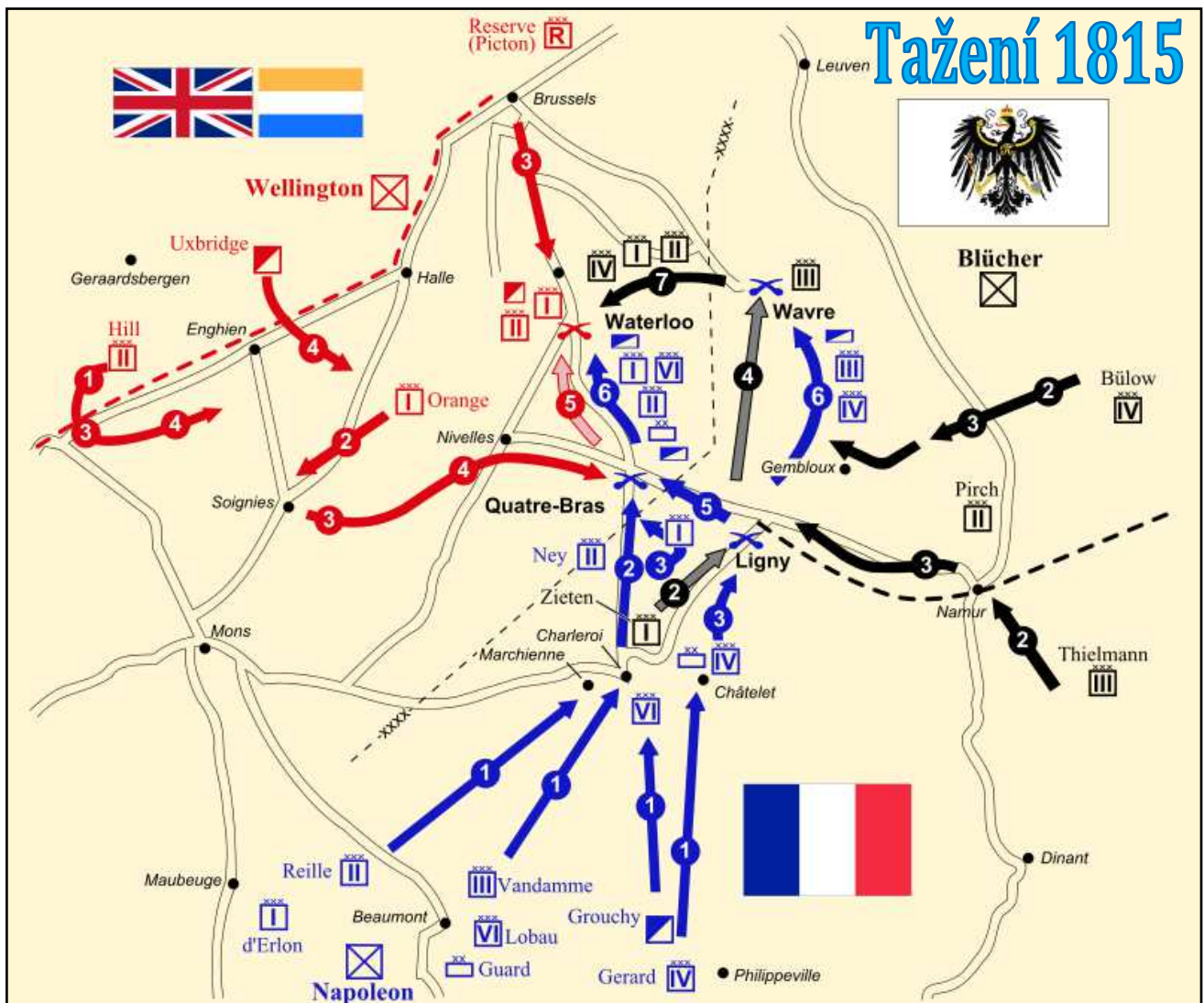
Půda byla po deštích rozmoklá a Napoleon vyčkával celé dopoledne. Před polednem zahájilo bitvu 8 000 mužů 6. divize Jérôme Bonaparta na levém křídle postupem na statek Hougomont. Tento manévr nesplnil účel. Welington zálohy nepřesunul a statek nebyl po celou dobu bitvy dobyt. Levé křídlo přes další posily naprosto neuspělo.

V jednu odpoledne zahájilo dělostřelectvo Francouzů mohutnou palbu na britský střed, ale tamní pěchota byla částečně skryta za terénním hřebenem. Současně se na východním horizontu objevily neznámé jednotky a brzy Napoleon zjistil, že jde o předvoj Blücherových Prusů. Sám byl nyní oslaben o 33 000 Grouchyho mužů a o těch neměl žádné zprávy. Sám musel své zálohy přesunout na pravé východní křídlo.

Před druhou vyrazily 4 francouzské divize pěchoty na britský střed, kryty mlhou a dýmem palby. Napoleon mohl zvítězit, ale musel jednat rychle. Čas pracoval proti němu. Jeho pěchota utrpěla značné ztráty a sestavu rozdělil nedobytý statek la Haye Sainte. Poté zaútočila do boků útoku britská jízda a rozvrátila sestavu, která ztratila na 5 000 mužů. První útok byl odražen.

Britská jízda se nechala strhnout úspěchem a masově zaútočila na francouzské dělostřelecké baterie. Dosáhla jich, ale byla sama masakrována silnější francouzskou jízdou a se ztrátami vržena zpět.

Napoleon musel nutně dobýt statek la Haye Sainte ve středu pole. Několik útoků maršála Neye bylo odraženo. Poté se Welington rozhodl stáhnout z hřebenu pěchotu, aby byla kryta před palbou. Maršál Ney si tento manévr zřejmě vyložil jako ústup celé britské armády z bojiště a rozhodl se ji dorazit masovým útokem jízdy. Asi 5 000 jezdců zaútočilo ve čtyři odpoledne v celé délce bojiště mezi oběma statky. Britové se za hřebenem přeformovali do karé, čtvercových útvarů pěchoty s děly. Francouzské koně automaticky najížděly do mezer mezi čtverci a kosi-la je palba ze všech stran. Neyovi chyběla pěchota, která by se s karé vypořádala a otevřela je pro jízdu. Dva útoky jízdy byly odraženy a Francouze napadala ze zálohy britská jízda.



Kolem páté nechal Napoleon Neye posílit a v dalším útoku se na hřeben hnalo 9 000 jezdců. Ani tento útok nez podpory pěchoty neuspěl. Byla zničena 3 britská karé z dvaceti, ale francouzská jízda měla až 40 % ztráty a musela se stáhnout.

Kolem čtvrté se na bojiště východně od vsi Plancenoit dostal jízdní předvoj pruského Bülowova sboru a jeho nápor od té chvíle sílil s tím, jak docházely další jednotky. Francouzská linie se stále více lomila do pravého úhlu a Napoleon sem musel nasazovat stále více záložních sil včetně gardy, které mu pak chyběly v posledním útoku na britský střed.

Útok na britský střed pokračoval nasazením další francouzské pěchoty a opět byl odražen.

Další útok byl úspěšný v tom, že se tisícovce mužů I. d'Erlonova sboru podařilo dobýt strategický statek La Haye Saint. Z tisícovky zbylo naživu 45 mužů.

Útok francouzské pěchoty se ale úspěšně rozvíjel a Wellingtonovi došly zálohy. Jeho střed slábl a ustoupil o 500 m. Napoleon měl velkou šanci, že střed prolomí a vrhne celou britskou armádu na útěk.

Kéž přijde noc, nebo Blücher... (Wellington).

K úplnému úspěchu Francouzům stačilo jen pár praporů čerstvých záloh, ale ty Napoleon neměl, protože je nasadil na pravém křídle proti Bülowovi. Kdyby měl Grouchyho sbor, zvítězil by, ale o Grouchym nebyly žádné zprávy. Kolem sedmé večer i tento útok těsně před cílem ztroskotal a Ney se musel stáhnout.

Napoleon si ale byl vědom, že Wellington je na dně se zálohami a jeho střed je prořídlý a drží se z posledních sil. Stačil jen jediný úder. Vzhůru do svalu se asi v sedm hodin vydaly elitní odpočaté jednotky císařské gardy v síle 6 praporů. 2 600 mužů v pěti kolonách.

Co Napoleon nevěděl, bylo, že mezitím dorazil I. Zeithenův pruský sbor a nahradil britské levé východní křídlo. Nahrazenou Pictonovu pěchotu Wellington ihned přesunul na západ a vyztužil jí napadený střed, který tím pádem přestal být slabý.

Garda narazila na ničivou valivou palbu britských řad pěšáků poschovávaných v obilí. Následovaly útoky do boků gardy a kolem osmé hodiny začala garda

ustupovat, což se v celé historii Napoleonovy armády ještě nestalo. V té chvíli prolomil Bülow pravé francouzské křídlo a začal pronikat do týlu Napoleonovy armády. Hrozilo, že jí odřízne ústupovou cestu. Wellington zavelel k frontálnímu postupu celé britské linie vpřed přes údolí a tento postup se již nezastavil.

Francouzská severní armáda se rozpadala a jejích částí se zmocňovala panika. Zbýlé tři prapory gardy se zformovaly do karé a odrazily jízdu, Nemohly však již ustoupit a byla jim nabídnuta čestná kapitulace. Gardisté odmítli a byli pobiti dělostřelectvem.

Maršál Solut s několika gardisty odvěkli zoufalého Napoleona z bojiště a ten, obklopen myslivci dorazil okolo deváté do Genape.

Setmělo se a znovu začalo pršet. Wellington zastavil vojsko a nechal je odpočívat. Prusové, kteří Francouze vášnivě nenáviděli, je pronásledovali i v noci.

Na bojišti u Waterloo zůstalo přes 30 000 padlých a umíralo zde mnoho raněných, o které se v bahně a špíně nikdo nepostaral. Po několika dnech dorazila z Anglie skupina chirurgů, kteří se pustili do práce.

Válka ještě neskončila. Spojencům v cestě do Paříže úspěšně vzdorovaly menší a dobře manévrující francouzské jednotky a vyznamenal se zde i maršál Grouchy.

Napoleon dorazil do Paříže 21. 6. a našel již změněnou situaci. Politickou scénu ovládl Joseph Fouché a Napoleonovi byl předložen požadavek abdikace, kterou podepsal, ale pouze ve prospěch svého syna Napoleona II. Odejel do Rochefortu a 15. 7. vyplul na moře, kde byl zajat Brity a deportován na ostrůvek Sv. Helena. Zde v roce 1821 zemřel.

Již v době bitvy u Waterloo trpěl Napoleon žaludečními bolestmi, které patrně způsobila postupující rakovina žaludku. Zemřel by tak jako tak brzy. Jeho návrat a pokus o obnovení císařství byl patrně pokusem prosadit následnictví pro svého syna a založit tím dynastii. Možná šlo pouze o pokus o sebevraždu ve velkém stylu, protože se zřejmě pokoušel zůstat na bojišti a padnout s gardou.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Bitva_u_Waterloo



Známý monarchistický vtíp říká, v čem tkví rozdíl mezi Napoleonem Bonapartem a švédským králem Gustavem Adolfem. Gustav Adolf byl král, který se zajímal o dělostřelectvo. Napoleon byl dělostřelec, který se zajímal o kralování.

Bezpochyby byl Napoleon Bonaparte reprezentantem nových časů. Geniálním, nadaným a drzým příslušníkem nižších vrstev s neukojitelnou touhou vyšvihnout se, nandat to těm pyšným evropským monarchům. Ukázat jim, že vladařská tradice nic neznamená, že všechno je jen ve schopnostech jedince. A právě proto musel nakonec prohrát. Proto, že tradice něco znamená. Tradiční monarchové mohli být proti Napoleonovi hloupí a neschopní, ale tradiční výchova jim říkala, že je velký rozdíl mezi odvládním a vládnutím.

Napoleon dokázal rychle ovládnout, nač si vzpomněl, ale nemohl se zastavit, protože kdyby řekl – Dost!, kdyby si vymezil teritorium a zanechal válčení, musel by tomu, co zabral, začít skutečně vládnout, a to se bez tradice naučit nedá. To neuměl. Jeho neustálá expanze a agrese byla způsobem, jak zakrýt neschopnost klidně a moudře dlouhodobě vládnout. Několikrát mohl mít mír a velkou část Evropy. Mohl změnit poměry i kulturu evropských národů. Pomalu a postupně. Jenže se dokázal udržet v sedle, jen když se kůň hnul cvalem.

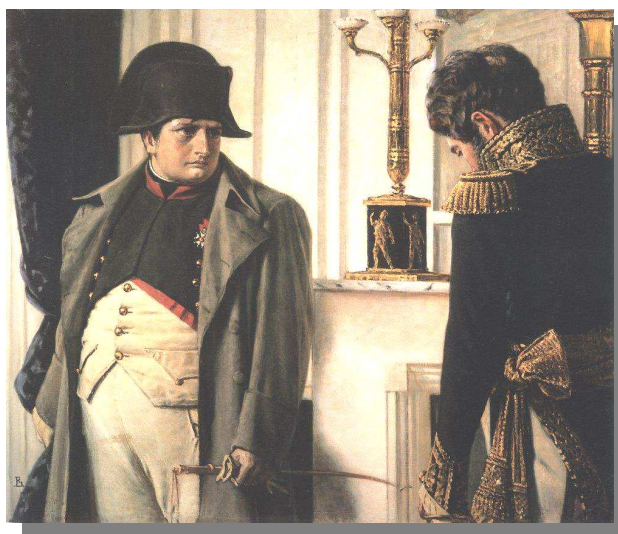
Byly i jiné determinanty. Bourbonská Francie provládila celé předchozí století. Byla v té době nejlidnatější zemí kontinentu s nejhustším osídlením. Produkovala množství mladých mužů, pro které nebyla práce ani půda. Mohla je uživit armáda, ale jen, když bude dobývat a získávat kořist. Nebo je válka mohla zabíjet a bylo po starostech s přelidněním.

Revoluce byla jako rozpad nestabilních atomů hmoty. Uvolňovala obrovské množství lidské a společenské energie. Napoleon přišel na scénu právě ve chvíli, kdy tato energie uzavřená v těsné krabici Francie začala ničit samotnou Francii. Vycítil, že tato energie musí být nasměrována ven z krabice, proti okolnímu světu. Tak může přinést užitek. Byla jím nasměrována, ale nic užitečného nepoháněla, jen způsobovala destrukci. Vybila se do prostoru světa v roce 1814 po velkém tažení do Ruska a po bitvě u Lipska. Zbyla jen vyhořelá Francie zvykající si na původní rozměry před výbuchem.

Napoleonův návrat a tažení roku 1815 byly již bez síly. Napoleon se pokoušel zapálit popel a plamen neměl, čím by se živil, kromě vzpomínky na bývalý žár. Proto byl jeho pozdní pokus odsouzen k nezdaru.

U Waterloo zvítězit mohl a byl k tomu velmi blízko. Kdyby neposlal Grouchyho pryč, kdyby se opozdili Prusové, kdyby lépe koordinoval a velel, byl by porazil Brity, obsadil Brusel a zahnal Wellingtona do moře. Znovu by připojil Belgii i Holandsko. Samotný Blücher by musel couvnout za Rýn, ale Napoleonova armáda by byla zmenšená ztrátami a stále stejně špatně vybavená. Za Rýnem by se mezitím shromáždilo půl druhého miliónu spojenců, kterým by nedokázal čelit, kteří se již naučili válčit moderním způsobem, vychovali se již naučili válčit moderním způsobem, vychovali si schopné velitele všech stupňů a získali zkušenosti.

Napoleon byl geniální, ale jednostranně zaměřený specialista. Musel válčit nebo umřít. Ostatní monarchové nebyli tak skvělími válečníky jako Bonaparte a proto dlouho prohrávali. Byli to správci svěřeného. To, čemu vládli, se nenafukovalo jako balón, aby se to vzápětí rozpadlo a splasklo. Pouze to občas někde mírně přibrálo a jindy mírně zhublo. Proto Napoleon monarchou - správcem nikdy nebyl, i když se nechal prohlásit císařem. Byl jen neřízenou střelou dějin.



https://cs.wikipedia.org/wiki/Napoleonsk%C3%A9_v%C3%A1lky

Statistiky států protinapoleonských koalic (1800 – 1815)

Stát	Počet obyvatel 1800	Mobilizováno vojáků	Počet mrtvých vojáků a civilistů
Rusko	37 540 000	2 500 000	850 000
Anglie	9 200 000	997 670	311 806
Rakousko	20 598 700	576 000	méně než 200 000
Prusko	9 700 000	320 000	134 000
Španělsko	10 500 000	300 000	více než 300 000
Portugalsko	3 400 000	250 000	
Švédsko	2 347 300		
Francie	27 349 000	2 950 000	1 200 000



Milí kolegové ve zbrani.

Přeposílám vám pozvánku od mého kamaráda a ředitele muzea v Děčíně. Požádal mne, zda bych se Vás mohl zeptat, jestli byste byli ochotni přijet na tuto záslušnou akci nejenom jako milí hosté v uniformách monarchie, ale také k slavnostnímu zahájení čestnou salvou. V kladném případě pošlete zprávu mně a já ji přepošlu do Děčína. Vzájemně byste se už pak s M. Rosenkrancem domluvili.

Díky za spolupráci. VIRIBUS UNITIS. Jindra Lipecký



Ve stejný den akce na Heldenbergu v sobotu 23. 5. uspořádal Svaz c. k. voj. vysloužilců a Pěší pluk č. 8 pochod Prahou ke 100. výročí vstupu Itálie do války proti Rakousku - Uhersku.

Nešťastné překrývání se dobrých akcí způsobilo menší účast, než obvykle. Poučení do budoucna.

Odkaz na fotogalerii:

<http://www.kk8lir.com/fotogalerie-z-akci-klubu/fotogalerie-2015/prazsky-pochod-italska-zrada>

Pochod Prahou



Pětatřicátníci - Černošín 2015

V sobotu 20. 6. 2015 se v Černošíně konal tradiční pietní akt u pomníku padlých z I. sv. války organizovaný I. kompanií 35. IR z Plzně. Bohoslužby slova a požehnání praporu pluku se ujal Pater Jaroslav Šašek z Plané. Následovaly ukázky bojové techniky pro veřejnost z Černošína a družné odpoledne, noc i ráno na Koubkově baště ve Stříbře, základně Ostroštreleckého sboru Stříbro. Zúčastnili se příslušníci spřátelených jednotek i Koruny České.

Jan Drnek



C. k. vysloužilci 1914



Dne 13. 6. 2015 v 9:00 hod. byly v Jesenici u Rakovníka na místní střelnici zahájeny historicky první vysloužilecké střelby. Byly prováděny z historických zbraní, používaných v období první světové války a stříleno na papírové terče s dobovými motivy. Finálový rozstřel pak byl veden do dřevěného malovaného terče, repliky původně používaných terčů. Vítěz obdržel putovní řetěz krále střelců, na který byl připevněn medailonek se jménem a letopočtem. Pro vysloužilce i jejich hosty bylo v Jesenici připraveno malé pohoštění a pro zájemce i ubytování v chatkách nedalekého kempu. První vysloužilecké střelby se podařily. K vidění bylo mnoho přesných zásahů a následovala dobrá zábava.

HD



Adolf Born (*12. června 1930 České Velenice)
Český malíř, kreslíř, ilustrátor, animátor, karikaturista a kostýmní výtvarník.

Je znám svými monarchistickými postoji.

Narodil se v Českých Velenicích, kde se mluvilo česky i německy. V letech 1949–1950 studoval výtvarnou výchovu na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, později přešel na Vysokou školu uměleckoprůmyslovou (atel. prof. A. Pelce 1950–53) a na Akademii výtvarných umění (1953–55) v Praze, kde u prof. A. Pelce absolvoval. Od roku 1960 byla jeho díla vystavena po celém světě a získal za ně mnoho cen. Jeho doménou je grafika – suchá jehla, lept a především litografie. V roce 1962 se oženil a v roce 1964 se mu narodila dcera Erika Bornová. Jeho nejznámější díla zahrnují ilustrace knih od Miloše Macourka (Mach a Šebestová, Žofka), J. Verna (Trošečník z Cynthie), A. Dumase staršího (Tři mušketýři), Vojtěcha Steklače (série Boříkovy lapálie) a jiné. Je také autorem kostýmů a dekorací k opeře Antonína Dvořáka Čert a Káča inscenované v Národním divadle, dále inscenace hudební fakulty HAMU – opera V studni Viléma Blodka.

Roku 1974 byl na světové výstavě v Montrealu jmenován karikaturistou roku. V roce 1988 byl jmenován zasloužilým umělcem. V roce 2013 získal na Animafestu cenu za celoživotní přínos animovanému filmu.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Adolf_Born

Významný malíř a ilustrátor slaví v těchto dnech významné životní jubileum (* 12. června 1930, České Velenice).

BLAHOPŘEJEME! Pan Adolf Born je také přesvědčeným monarchistou a patronem Spolku Radecký.

Odkaz na videozáznam pořadu Marka Ebena Na plovárně s Adolfem Bornem:

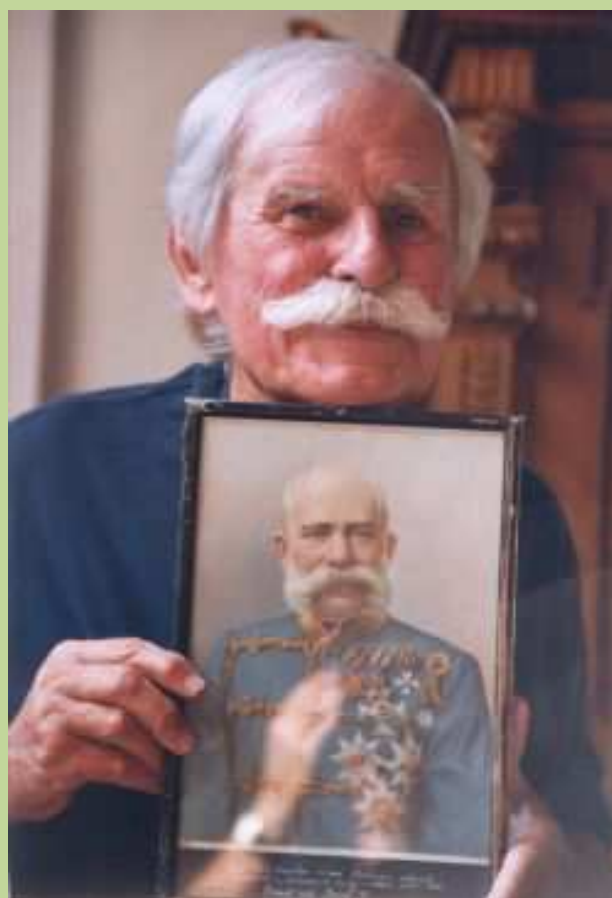
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1093836883-na-plovarne/20236816028-na-plovarne-s-adolfem-bornem>

Zd. Martínek

Vážený pane Borne, dovoluji připojit se k (určitě bohatému) proudu gratulantů.

V úctě Váš

Ing. arch. Jan E. Bárta, předseda Spolku Radecký
Praha



Pocta



Specifické symboly pro platby v KČ

Ke zpřehlednění plateb přicházejících na účet KČ bylo zavedeno rozlišení pomocí specifických symbolů. Prosíme, používejte je, pomůžete tak identifikovat účel vašich plateb a správné použití prostředků, které KČ posíláte. Děkujeme!

Platby ve prospěch KČ:

účel	specifikace	specifický symbol
chod strany	členský příspěvek	1112015*
chod strany	dary a příspěvky příznivců	2222015*
ML	vydávání ML	333
ML	inzerce v ML	322
ML	příjmy z prodeje ML	300
ML	předplatné ML	311
reklamní předměty	odznaky KČ	444

Jako variabilní symbol užívejte své členské, nebo rodné číslo.

*Poslední čtyřčíslí označuje rok, ke kterému se příspěvek vztahuje.

DŮLEŽITÉ KONTAKTY

Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska)

Adresa:

Senovážné nám. 24, 110 00, Praha

e-mail info@korunaceska.cz

internet www.korunaceska.cz

IČ 44266740

č. účtu: 1928428359/0800 (CZK)

IBAN: CZ2808000000001721719263

Předseda Mgr. Petr Nohel

petr.nohel@korunaceska.cz

VÝBĚR ZAJÍMAVÝCH ODKAZŮ

Stránky plukovní historie (se zaměřením na napoleonskou éru):

<http://www.primaplana.net/>

Stránky císařovny Sisi a její rodiny:

<http://erzsebet-kiralyne.blog.cz/rubrika/cisar-franz-josef-i>

Internetové muzeum JCKV Františka Josefa: I.:

<http://www.franz-josef.cz/>

Stránky František Ferdinand d'Este:

[http://www.franzferdinand.cz/cz/Frantisek-Ferdinand/II./](http://www.franzferdinand.cz/cz/Frantisek-Ferdinand/II/)

Stránky Habsburské a jejich země:

<http://arcidumhabsbursky.blog.cz/rubrika/citaty-a-rozhovory>

Stránky ostrostřeleckého sboru Stříbro: <http://ostrostrelci.stribro.net/>

Stránky K. u K. 35 IR (2. Kompanie):

http://www.petatricatnici.cz/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1

Stránky K. u K. 8 LIR:

<http://www.kk8lir.com/historie-pluku/a8-lir-v-archivu/>

Stránky Svazu c. k. vojenských vysloužilců zemí Koruny české:

<http://www.vyslouzilci.cz/>

Monarchistický zpravodaj KČ

Periodicita: Měsíčník

Redakční rada:

Jan Drnek (šéfredaktor)

CSAops@email.cz

Mgr. Petr Nohel (redakce a grafika)

petr.nohel@korunaceska.cz

Monarchistický zpravodaj je stranickým periodikem založeným za účelem propagace a šíření monarchistických myšlenek a informací pro členy a příznivce strany. V žádném případě není prostorem pro spory a polemiku.

O zveřejnění příspěvků rozhoduje předsednictvo Koruny České.

Dar politické straně si můžete odečíst od základu daně dle ustanovení § 20, odst. 8. zákona č. 586/92 Sb. o daních z příjmů. Pokud např. přispějete 10 tisíc, zaplatíte na daních jako fyzická osoba o 1500,- méně, jako právnická o 2000,- méně.

Všechny dary použije Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska) na propagaci strany. Provozní výdaje jsou hrazeny z členských příspěvků a z příspěvků příznivců.

Chcete-li podpořit naši stranu darem, vyplňte a vytiskněte si návrh darovací smlouvy na webu Koruny České.

Darovací smlouva pro právnické osoby: [Formát PDF](#); [Formát DOC](#)

Darovací smlouva pro fyzické osoby: [Formát PDF](#); [Formát DOC](#)

Dar poukažte na bankovní konto Koruny České: 1928428359/0800

Pokud proti obsahu darovací smlouvy nemáte námitek, doplňte do ní identifikaci dárce a darovanou částku, vytiskněte dvě vyhotovení, podepište a zašlete obratem na adresu: **Koruna Česká, Senovážné náměstí 24, 110 00, Praha 1.**

Obratem Vám zašleme námi potvrzený výtisk zpět.

Petici - Zrušte prezidenty podepisujte na adrese:

www.zrusmeprezidenty.cz

Nahlédněte do publikačních počínů **Josefa Štogra**:

<http://revuetrivium.cz/> (srovnávací studie a úvahy na křesťanská témata)

<http://www.moznost.wz.cz/cisla.html> (filosofie všedního dne, hravost, radost z prožívání světa)

THEOLOGIA FUMI (teologie kouření)

Recese

(Dokument Mezinárodní Ekumenické Kuřácké Teologické Komise = MEKTK)

Antropologický obrat v teologii posledních desetiletí zplodil vedle jiných věcí i celou řadu takzvaných „genitivních teologií“ zabývajících se pozemskými realitami, což je plně v souladu s duchem posledního koncilu katolické církve (GS 1). Mezi takové skutečnosti nepochybně patří cigareta či dýmka, které - přiznejme si to zcela upřímně - relativně často provázely a i dnes provázejí namáhavou badatelskou činnost celé řady teologů. Marň bychom však hledali odborníka, jenž by měl odvalu vypracovat opravdovou teologii kouření a nabídnout ji nejen svým dumajícím a dýmajícím kolegům, ale i ostatním křesťanům - kuřákům a všem kuřákům dobré vůle. Bylo by zcela iluzorní předpokládat, že v tomto stručném dokumentu MEKTK tuto v dějinách moderní teologie chybějící kapitolu uspokojujícím způsobem zaplníme. Následující řádky mají být pouze podnětem k zamyšlení a k dalšímu hledání na prahu třetího tisíciletí křesťanské éry.

1. V první řadě je třeba zdůraznit, že kouření není čímsi vrozeným, ale osvojeným. Získání kuřácké zdatnosti, považované neodbornou veřejností zcela mylně za neřest, bývá provázáno obdobnými počátečními nesnázemi a těžkostmi jako nabytí určité mravní ctnosti. První setkání s dýmkou, doutníkem nebo cigaretou nepůsobí začátečníkovi žádnou velkou slast, ba naopak. Stačí vzpomenout na to, jak jsme my sami s kouřením začínali. K radosti ze zmíněné činnosti se adept propracovává pouze pomalu a musí přitom překonávat celou řadu vnitřních i vnějších překážek nejružnějšího charakteru. U neřesti je tomu však přesně naopak, tam je snadnost a sladkost ihned na počátku, problémy a hořkost přicházejí později. Vzhledem k tomu, že se člověk rodí bez kuřácké dovednosti, nekouření nemůže být považováno za ctnost.

Tuto teorii lze podepřít příhodou ze života jednoho z největších římských papežů v dějinách, Jana XXIII. Když si jednou tento osvícený muž zapaloval, jistý kuriální kardinál mu řekl: „Vaše svatosti, tuhle neřest byste ale neměl pěstovat.“ Bodrý Jan brilantně replikoval: „Kdyby to byla neřest, měl bys to taky. Protože je to ctnost, tak to právě ty mít nemůžeš.“ Vzhledem k tomu, že mezi členy MEKTK nepanuje shoda v hodnocení úrovně závaznosti takto předložené nauky v záležitosti mravů, tedy zda výrok, náležející do kategorie řádného magistéria, vyjadřuje definitivní či neomylnou pravdu, bude nutno o dané záležitosti v budoucnosti vážně diskutovat. Vždyť se jedná o jeden ze základních pilířů křesťanské kuřácké morálky.

Dlužno poznamenat, že mnozí světcí patřili mezi řady kuřáků či uživatelů tabáku, například Terezie veliká horlivě šňupala a Pius X. si rád zapálil. Při beatifikačním procesu pak na tuto skutečnost poukazoval „advocatus diaboli“, který však nemohl odolat síle pravdy.

2. Člověk je stvořen jako boží obraz (srov. Gn 1,26) a je povolán k tomu, aby se jako boží syn či dcera stále dokonaleji podobal svému Pánu, který mu chce udělovat stále větší podíl na své slávě. Jeli-kož znamením boží přítomnosti a zejména boží slávy je v Písmu dým či oblak (srov. např. Ex 16,10; Iz 6,4; Mk 9,7 par.; Sk 1,9), pak oblak či dým zahalující kouřícího křesťana představuje jakousi předchuť oné plnosti, k níž směřujeme. Navíc výše uvedené biblické odkazy dovolují kuřákovi, aby jsa zahalen oblakem vonného tabákového dýmu jakoby „zevnitř“ existenciální zkušenosti meditoval nad různými událostmi dějin spásy jako například nad vyvedením z Egypta, darem Zákona, putováním po poušti, bohoslužbou v Chrámu, proměněním Páně, nanebevstoupením Páně.

3. Vzhledem k tomu, že podle slavné Izajášovy vize dým naplňující Chrám symbolizoval boží přítomnost a slávu (srov. Iz 6), kuřák provoňující stvořený prostor tabákovým dýmem smí vnímat celé stvoření jako chrám, jako divinizované prostředí, prožívá tak intenzivněji boží imanenci, a proto se

disponuje k ušlechtilějšímu vztahu k tvorům. Kouření tedy může představovat jakési východisko křesťanského přístupu k ekologické problematice. Sláva, projevující se na kuřákovi intenzivněji než na nekuřákovi, hlásá všemu stvoření blízkost osvobození z pout marnosti (srov. Řm 8,19). Kouření tedy lze hodnotit jako prorocké znamení budoucí eschatologické plnosti.

4. Oblak zahalující člověka - kuřáka - má nesporně i christologickou dimenzi. Stačí vzpomenout na Syna člověka, přicházejícího v oblacích (srov. např. Da 7,13; Mk 14,62). Kuřák si tak vnějším znamením oblaku, který jej zahaluje, připomíná, že se má stále více podobat Kristu a že jej má zpřítomňovat v tomto světě.

5. Kouř objímající kuřáka má nepochybně i pneumatologickou dimenzi. Vždyť oheň je jedním ze znamení velkolepého vylití Ducha, kuřák jako nositel ohně proto představuje živou připomínku letniční události (srov. Sk 2). Vzhledem k tomu, že slovo ruach stejně jako pneuma či spiritus je v první řadě dech, pak dým vycházející z úst člověka je jasným zviditelněním pneumatického rozměru křesťanské existence.

6. Nesmíme zapomenout na velkou tematiku oběti. Ve Starém zákoně bylo obětované - spalované - zvíře vnějším a velmi nedokonalým znamením toho, že sám Izraelita se odevzdával Hospodinu. V Novém zákoně dochází ke zvnitřnění obětního postoje člověka, a proto se máme stávat obětí my sami (srov. např. Řm 12,1). Kuřák opravdu činí obětním darem sebe sama, když vonný dým vychází z jeho vlastních útrob. Navíc je spalováno přímo kuřákovy nitro, a tak je kouření - prozatím bohužel jenom potenciálně - dokonalým liturgickým znamením. Je třeba podotknout, že kadidlo, jež bylo mimochodem hojně používáno v pohanské bohoslužbě a bylo pro první křesťany spojeno s modlitbovým kultem vzdávaným císaři, nedokáže rozhodně tak dokonalým způsobem vyjádřit niter-ný aspekt sebeobětování. Kouření bylo křesťanstvu darováno až v epoše plnosti zjevení, v čemž lze okem kontemplanace zahlédnout prst Prozřetelnosti, která chtěla uchovat toto liturgické znamení výhradně pro novozákonní liturgii.

7. Nezapomeňme ani na to, že Písmo hovoří o modlitbě, která vystupuje k Hospodinu spolu s dýmem kadidla (srov. např. Zj 8,4). Dým vycházející z kuřákova nitra také stoupá vzhůru jako ustavičná modlitba srdce, a tak se opět prokazuje jako velmi dokonalý symbol nabízející se pro křesťanskou bohoslužbu. Kuřák, meditující svou činnost, se tedy může skutečně stát ustavičnou horoucí modlitbou, podobně jako Daniel a jeho druhové v ohnivé peci (srov. Dn 3). Navíc stoupající dým připomíná, že naše srdce má být spolu s Kristem u Boha.

8. Křesťan má být na straně chudých, pronásledovaných a marginalizovaných. Dnešní společnost kuřákem pohrdá, podceňuje jej, ostrakuje ho, často nepokrytě pronásleduje a psychologicky terorizuje. S cigaretou, dýmkou či doutníkem v ústech se tedy existenciálně disponujeme pro hlubší porozumění těm bratřím a sestrám, kteří jsou prvními a privilegovanými adresáty zvěsti o Božím království. To je zákon vtělení v pastorační praxi, vždyť Syn Boží se nám nejprve stal podobným ve všem kromě hříchu, a pak hlásal Boží království. Dokonce jedl a stoloval s celníky a hříšníky. Jak se mu v tom všem kuřák podobá. Dnes by byl náš Mistr nazván nejen "milovníkem hodů a pijanem" (Mt 11,19 par.), ale zřejmě i kuřákem.

9. Když nás svět spravedlivých podle litery zákona označuje za vyvrhele a veřejné hříšníky, poskytuje nám dokonalou dispozici k tomu, abychom směli opravdu zaslechnout osvobozující zvěst o milosti, která zachraňuje. Kuřák má proto všechny předpoklady k tomu, aby v chrámu stál jako celník. Jak často se nekuřák vynáší před Hospodinem při pohledu na nás a děkuje Bohu, že není jako my. Kuřák se však neodvažuje ani povznést oči vzhůru a bije se v prsa. Není nesnadné uhodnout, kdo odchází ospravedlněn a kdo zůstává radostné zvěsti uzavřen (srov. Lk 18,9).

10. Kuřák, který má před očima v dým a v popel se proměňující cigaretu, doutník či obsah své dýmk, neustále vnímá pomíjivost viditelných věcí a relativitu všeho, co tento svět nabízí v podobě požitku, úspěchu, kariéry či slávy. Zdravý kuřácký „koheletocentrismus“ (srov. Kaz 1,2) pomáhá řešit životní problémy s nadhledem a se zdravou dávkou humoru, který je zakořeněn v pravé naději vyvěrající z Božích příslibů jako voda ze skály pro lid putující po poušti. V této souvislosti bychom

velmi rádi upozornili na to, že společenství, které není schopno přijímat sebe samo s humorem a pousmát se nad sebou, je vnitřně nesvobodné, málo věrohodné a nemocné. Velkým příkladem v tomto směru je opět Jan XXIII., který věděl velmi dobře, že ti, kdo berou sami sebe přespříliš vážně, se pro druhé stávají zcela logicky nesnesitelnými. Každý z nás je pouze jako dým, který stoupá z našich cigaret, doutníků či dýmek. Neberme se proto vážněji, než kolik váží to, co vypouštíme ze svých úst.

11. Kuřákovi je neustále připomínáno, že si kouřením zkracuje pozemský život. Jak ale může křesťan nespíchat za svým Pánem, jak se pravý věřící může netěšit na setkání s Kristem tváří v tvář (srov. např. Fp 1,23)? Nekouření, v němž se projevuje úzkostlivé lpění na vlastní tělesné existenci v tomto světě, lze plným právem hodnotit jako projev slabé víry, pokud se o víře vůbec dá hovořit. Každou cigaretou, doutníkem či dýmkou, které vykouříme, spěcháme k plnosti slávy, a proto se podobáme prvním křesťanům, kteří volali - Maranatha (srov. 1 K 16,22).

12. Křesťan se má při svém zaměření na věci duchovní vážně angažovat v záležitostech tohoto světa. Uvědomíme-li si, že tabák se pěstuje povětšinou v rozvojových zemích, pak kuřák dává obživu mnoha lidem, kteří by jinak nenalezli uplatnění. Přispívá tak značnou měrou k vyrovnávání rozdílu mezi světem bohatých a chudých. Kuřák v podobě různých daní, jež státy celého světa uvalují na tabákové výrobky, drží nad vodou pohublé státní rozpočty, a proto výrazně přispívá k chodu společnosti. Navíc je velmi uvědomělý, protože sice celý život přispívá do různých důchodových fondů, ale většinou z nich mnoho prostředků nevyčerpá. Naplní svoje poslání a uvolňuje místo druhým, takže neúměrné stárnutí například evropské populace rozhodně nezapříčiňuje on. Dožije se věku na hranici důchodu a odchází tam, kam celý život směřoval dým z jeho zapálené cigarety, doutníku či dýmky.

13. Používat tabáku jsme se naučili od obyvatel Nového světa. Jednalo se tedy o kulturní směnu, o jakési vzájemné obohacování, jež by mělo zcharakterizovat současný ekumenický a mezináboženský dialog. Přiznejme si, že kuřáci se nacházejí ve všech křesťanských církvích i mezi vyznavači snad všech velkých světových náboženství. Společně vykouřená dýmka je odpradávná symbolem smíření, pokoje, radosti z uskutečňovaného či dokončeného díla, dialogu, vzájemného porozumění. Nezbyvá než zvolat: Kuřáci všech náboženství světa, SPOJTE SE. V této souvislosti lze poukázat na možné spojitosti mezi teologií kouření a progresivními směry teologie osvobození.

14. Jedním ze základních problémů, na něž výše nastíněná teologie kouření naráží, je hluboká a často umně maskovaná existenciální touha v podstatě každého kuřáka stát se opět nekuřákem. Bude v dohledné době možno překonat tento rozpor vypracováním transcendentální teologie kouření, která konečně dokáže integrovat i páté přikázání? Nebude nutno i teologii kouření ještě podrobit seriózní demytologizaci a deideologizaci? Je tedy patrné, že nauka obsažená v tomto dokumentu není ani neomylná, ani definitivní, a nemá už vůbec nic společného s různými více či méně neomylnými učitelskými úřady jakékoli ze zúčastněných církví. Na vědě je krásné především to, že tato hra nikdy nekončí, že včerejší jistoty se stávají zítřejšími nejistotami, že teorie, o něž jsme se vážně opírali, jsou právě proto dnes zcela vyvráceny, a tak se obnažuje jediná pravá jistota, totiž jistota víry. A do tohoto oceánu by také měla vyústit divoká bystřina našich ne zcela konformních úvah.

Dáno v Praze dne 17. února na Popeleční středu roku 1999

http://starokatolici-brno.org/?acc=tex_fumi

Podle mne je to v některých argumentacích opravdu velmi dobré, ale celek je limitován tím, že jde o neskrývanou recesi. Ta je chybná právě v tom, že na několika místech přijímá argumentaci "protikuřáckého novoosvícenského tažení". Přitom by bylo snadné ukázat právě na tento aspekt manipulace - totiž že celé toto tažení jde nejen proti přirozenosti člověka, ale také proti kultuře. Tabák a jeho požívání je výsostně kulturní záležitost - tak, jak byl vyšlechtěn a jak byly vytvořeny kulturní tradice výroby doutníků, dýmek a posléze i cigaret. Škodlivé je to, co se zvrhává do extrému - a škodlivost je třeba chápat šířeji, než je to dnes běžné (statistika "negativních dopadů" kouření, kdo ví jak zmanipulovaná).

*Ergo kladívko - stačilo by málo, aby text nebyl recesí. Stačilo by málo a dalo by se ukázat, že **máme nejen povinnost hájit to, co je přirozené, ale také máme hájit to, co je součástí naší kultury**, protože současná agenda vlády nad světem je destruktivní ve své povaze.*

V radosti z právě vykouřeného kubánského doutníku

JoŠ

Spravedlnost jako služka zločinu

Jan Urban

Služebnost české justice poškozují ústavnost a demokracii v jejich srdci. Jde o systémové selhání, jehož řešení se po roce 1989 nikdy nepodařilo ani zahájit. Skandální rozhodnutí soudů totiž nejsou zvláštností. Zbabělé mlčení soudcovského stavu, který trpně přihlíží korupci ve vlastním středu, ničí jakoukoliv možnost změny. Následující příběh je toho důrazným potvrzením.

Pozn. Redakce – Příběh se týká významného monarchisty a člena KČ, zejména proto jej uvádíme.



Na počátku byl... chvályhodný úmysl

Když se začátkem devadesátých let začalo uvažovat o rozšíření Evropských společenství, jak se tehdy nazývala dnešní Evropská unie, neměl nikdo plán jak na to. Zkušenosti se sbíraly za pochodu. Politická opatrnost celý proces prodlužovala na léta a nikdo si nedovolil být ke kandidátským zemím příliš otevřený a dostatečně tvrdý. A tak se stalo, že z Bruselu do postkomunistických zemí plynuly obrovské částky určené na urychlení strukturálních reforem a rozvoje regionů, ale kontrola jejich čerpání byla, jemně řečeno, nedostatečná. Z takzvaných Fondů PHARE tak v roce 1994 na české Ministerstvo hospodářství přiteklo i přes 431 milionů určených pro rozvoj malých a středních podniků v regionech, nejvíce postižených útlumem těžkého průmyslu. Mělo jít o podporu takzvaného rizikového podnikání s důrazem na skvělé nápady a inovace. Chvályhodný úmysl. Pro správu fondů byla založena Nadace pro rozvoj regionů.

V roce 1996 ji zdědilo nové Ministerstvo pro místní rozvoj a spolu s ní i nepříliš známou holandsko-českou poradenskou firmu, jejíž majitelé se sice nedali zjistit, ale která vydávala optimistické výroční zprávy o výsledcích podnikání. Ve vedení nadace seděl i zástupce mise Evropských společenství, a tak se všechno zdálo být v pořádku. Jenomže nebylo.

Na odpovědnost ministerstva

Prvního ledna 1998 nabyl účinnosti zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, který zakázal nadacím nejenom podnikat, ale i podílet se na podnikání jiných osob. Nadace pro rozvoj regionů musela být zlikvidována. Nastalo podivné ticho. Přesně v době, kdy lidé kolem nadace měli ty nejlepší vztahy s politiky opoziční smlouvy v Praze a na severní Moravě. A v tom tichu začaly fondy tát jako polárkový dort na slunci. V roce 2002 se Brusel zřekl odpovědnosti za nakládání s vloženými finančními prostředky s tím, že původní vklad Evropských společenství do projektu je už spotřebován, a přenesl veškerou zodpovědnost za využití výnosů projektu na české Ministerstvo pro místní rozvoj.

Podle nové smlouvy si Brusel ponechal poněkud zvláštně formulované „právo kontroly nad vloženými prostředky“, a tiše se vytratil. Jenže ve chvíli, kdy na účtech projektu bylo ještě přes dvě stě milionů korun, se všechno zadrhlo. Několik měsíců po volbách v roce 2002 přichází na Ministerstvo pro místní rozvoj jako nový odborný náměstek inženýr Petr Forman. O Nadaci pro rozvoj regionů v životě neslyšel. Pár dní po nástupu do funkce mu jako zodpovědnému náměstkovi přinesou podepsat její výroční zprávu. Zarazí ho, že tato nadace není ani po pěti letech zlikvidovaná, nevyvíjí přehnanou činnost, ale zato vyplácí milionové odměny poradcům a likvidátorovi.

Jako správný státní úředník to odmítne podepsat a vyžádá si další podklady. O dva dny později náhodou najde na chodbě v jiné části ministerstva desítky šanonů určených ke skartaci. Bez ladu a skladu zde leží i mnoho dokumentů oné podivné nadace. Někdo ztratil nervy. Náměstek Forman nařídil hloubkový audit. A nestačil se divit.

Nehnout ani prstem, milióny poradcům

Ministerstvo, tedy přesněji někteří jeho vysocí úředníci, celou dobu vědělo o tunelování nadace. Řečeno zdvořileji, povinný každoroční audit opakovaně upozorňoval ministerstvo na zhoršující se finanční situaci nadačních projektů. Přes zákonem uložené povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře a zabraňovat vzniku

škody nehnul nikdo ani prstem. Policii ani státní zastupitelství toto flagrantní porušování zákona, zjevná trestná činnost a škoda v řádu desítek milionů nikdy nebudou zajímat.

A tak jen osobní zásah nového náměstka Formana zabránil vyvedení dalších třiceti milionů, které namísto podpory malých a středních podniků v severních Čechách a na severní Moravě měly zmizet ve fitness centrech v Budapešti a Varšavě. Stejně tak neodešlo už připravených dalších 37 milionů korun dodatečné odměny „investičním poradcům“. Už ty předchozí byly šokující.

Výnosy z rizikového podnikání měly podle projektu narůstat, ale nenarůstaly. Místo toho mizelo dokonce i základní jmění nadace. Přesto ministerstvo odsouhlasilo mezi lety 1994 - 2003 odměny poradcům v celkové výši přes sto třicet milionů korun. Ani toto nebude orgány činné v trestním řízení nikdy zajímat.

A tak došlo ke konfliktu. Poradci a jejich politické opory začali vyhrožovat mezinárodní arbitráží proti České republice, ale když byli ministerstvem vyzváni, aby ji podali, neodvážili se.

Klíč k pochopení skandálu

Klíčový dokument pro pochopení děsivé skandálnosti celé věci má hlavičku Nejvyššího státního zastupitelství v Brně a datum 14. května 2004. Podepsal ho státní zástupce Petr Šereda, kterého později proslavilo vyšetřování privatizace Mostecké uhelné. Na čtyřech stranách rozebírá podklady k činnosti nadace a uzavírá: *„V tomto případě byly zjištěny závažné skutečnosti, které odůvodňují podezření ze spáchání trestné činnosti.“*

A jinde: *„Tato závažná pochybení pracovníků Ministerstva pro místní rozvoj (před rokem 2002, pozn. autora) by měla být rovněž předmětem prověřování z pohledu, zda nedošlo k naplnění znaků trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku...případně jiného trestného činu.“*

Ještě nikdy nebyla šance na odhalení struktur opozičně smluvní korupce na ministerské úrovni vyšší než v této chvíli. A tak bylo potřeba zasáhnout „politicky“. V srpnu 2004 přichází na Ministerstvo pro místní rozvoj nový ministr, sociální demokrat Jiří Paroubek. Přivádí si s sebou skupinu poradců a úředníků, mezi kterými jsou i osobní přátelé bývalých investičních poradců nadace. Náměstek Forman je urychleně odvolán. Problémy nadace i dokumenty, na které opakovaně písemně upozorňoval, jsou zapomenuty. A věc, která s podporou Nejvyššího státního zastupitelství směřovala k podání trestního oznámení, je najednou vzhůru nohama.

Ztracené dokumenty se našly. A nic...

Ministr Paroubek pozve holandské poradce na osobní schůzku a slíbí, že jim pomůže problematickou situaci s jejich „odměnou“ vyřešit. Tento přešlap – protože jednání v rozporu s názorem Nejvyššího státního zastupitelství, několika auditů ministerstva a právních posudků se jenom těžko dá popsat jemnějším výrazem – bude stát Českou republiku přes třicet pět milionů korun.

Poradenská firma může konečně zahájit arbitráž, protože v Paroubkově příslibu získala trumf. Jednala přece v dobrém úmyslu a ministrovo jednání v ní mohlo vzbudit oprávněné očekávání... Později, u mnichovské arbitráže, v její prospěch dokonce vystoupí jako oficiální svědek jeden z nejbližších Paroubkových poradců Jiří Kupka. Cestu do Mnichova mu platilo ministerstvo.

Mezinárodní arbitři se nestačí divit a poněkud znechuceně raději doporučí oběma stranám smír. Ministerstvo financí, které za stát v arbitráži vystupuje, nedostane od Ministerstva pro místní rozvoj zásadní dokumenty. Důvod? Prý je zničila povodeň z roku 2002. Ještě v říjnu 2007, kdy vláda nakonec musela vrátit Evropské unii přes 240 milionů z podezřelé nadace, zopakuje tuto lež i text odůvodnění usnesení vlády.

Vláda sama uznala odměny „poradcům“ jako přehnané, ale je pozdě. Když to novináři zjistí a Reportéři ČT ukážou údajně „zničené“ dokumenty na kameru – nestane se nic! Nikoho nenapadne, že s těmito dokumenty v ruce by k vynucení smíru vůbec nemuselo dojít. Policii ani státní zastupitelství ani to nebude nikdy zajímat.

Došlápnout si na nepohodlné

O to aktivnější bylo tažení za likvidaci nepohodlných svědků a zničení jejich důvěryhodnosti. Co kdyby ještě po výpovědi z ministerstva chtěli dělat potíže. Ještě půl roku po odvolání upozorňovali písemně ministra i úřad, že jejich nečinností hrozí ztráta dalších stovek milionů korun. Krok za krokem popisovali, co se může stát, když ministr jako zástupce státu nepřevzme kontrolní akcii blokující jakoukoliv možnost zneužití fondů. Jenomže spolupracovníci Jiřího Paroubka chtěli nejprve za každou cenu vyplatit bývalé holandské poradce. A tak, aby potíživší neotravovali, se na ně podalo trestní oznámení.

První dvě ještě pražská policie i státní zastupitelství odložily jako zjevný nesmysl. Mezitím je z Jiřího Paroubka premiér, a proto jeho nástupce na ministerstvu Radko Martínek volá nejvyšší státní zástupkyni Marii Benešovou. Ministr i nejvyšší státní zástupkyně se tímto protiprávním telefonickým ovlivňováním činnosti nezávislého orgánu státní žaloby dokonce 9. listopadu 2005 pochlubili v novinách.

Původní stanovisko státního zástupce Šeredy je zapomenuto stejně jako rozhodnutí pražského státního zástupce Karabce o odložení věci, výsledky auditů a předchozí právní posudky ministerstva. S politiky „spolupracující“ rampulovské Vrchní státní zastupitelství v Praze nic z toho nemohlo potřebovat.

A pak už to jde: domovní prohlídky, výsledky nekompetentních policistů, kteří si pletli názvy společností i paragrafy zákonů. Zaujatý státní zástupce Boris Havel, který od první chvíle zakazoval jakoukoli zmínku o politicích, vystupoval spíše jako advokát holandských „poradců“ a bez důkazů napsal do Bruselu, že odhalil organizované spiknutí nejméně deseti osob, připravujících rozkradení prostředků Evropské unie.

Brusel reagoval šetřením, na jehož konci vláda musela vrátit oněch 240 milionů, nicméně Boris Havel bez důkazů prosadil vyšetřovací verzi o spiknutí, které, podle jeho tvrzení, ze zákulisí vedli Petr Forman a jím dosazený likvidátor nadace Radim Špaček. Co na tom, že se s naprostou většinou ostatních obžalovaných vůbec neznali. Všechno, co kdy na ministerstvu dělali, byla prý jen příprava na tento podvod...

Domněnky místo důkazů, osvobození nežádoucí

Měsíc zhola zbytečné vazby v pankrácké věznici, jen tak, s hraním na nervy, zda obviněné pustí domů alespoň na Vánoce. Kdo nezažil ponížení svlékání donaha na „přijímači“, těžko pochopí.

Odhalená mnohasetmilionová korupce, na které se nemohli nepodílet politici, se vyšetřovat nesměla. Namísto důkazů jenom domněnky. Ještě chvíli obvinění Forman a Špaček věří v právo a jedou svědčit v zájmu státu k mnichovské arbitráži. Zbytečně.

Ministerstvo se dohodlo na mimosoudním vyrovnání a vyplatilo bývalým poradcům přes 30 milionů korun. Jenom tak. Ani tento protiprávní postup nikdo nikdy vyšetřovat nebude.

Deset let nesmyslné šikany. Zničená pověst a kariéra. Nepravdivé informace politiků a státních zástupců v médiích. Nekonečné čekání na soud. Zdravotní a psychické důsledky stresu změnilý celý život obviněných i životy jejich blízkých. Dva osvobozující rozsudky Městského soudu nestačily.

Pražský Vrchní soud, ke kterému se státní zástupce pokaždé odvolal, svědky a důkazy obhajoby poslouchat a posuzovat nechtěl. Po deseti letech a dvou osvobozujících rozsudcích Městského soudu ztratil senát doktora Mazáka na Vrchním soudu v Praze v únoru 2015 trpělivost a pravomocně odsoudil doktora Radima Špačka na čtyři roky vězení. Bez možnosti odvolání.

Případ Petra Formana byl potřeť vrácen Městskému soudu v Praze s důrazným doporučením přitvrdit. Osvobození napříště nežádoucí.

Zeman ani Bradáčová nic nezachránili

Prý spravedlnost. Ale v tomto případě slepá – vůči korupci a telefonnímu právu. Trestající na požádání politiků ty, kdo se naivně odvážili věřit v zákony. Stačí pár poslušných nebo zkorumpovaných policistů, státních zástupců a soudců. Naděje na zlepšení stavu soustavy státního zastupitelství, spojované se jmény Pavla Zemana a Lenky Bradáčové, byly naivní. I za nimi zůstávají nevině stíhaní a zničené lidské životy. Nikomu, zdá se, to nevadí. Jenže bez spravedlnosti a rovnosti před zákonem je demokracie jenom služkou zločinu.

<http://hlidacipes.org/jan-urban-spravedlnost-jako-sluzka-zlocinu/>

Středověk byl věkem korporací, které spolu neustále soupeřily o vliv, moc a zdroje. Panovník v tomto systému působil jako arbitr nad stranami, muž, který měl poslední slovo. Činitel, který hájil zájmy celku – státu. S králem se nesoupeřilo, leda jiní králové. Král hlídal pravidla a mantinely povoleného soupeření stran. V Čechách a ve středoevropské Římské říši tak působil Karel IV. Lucemburský. Jeho syn Václav IV. dopustil, aby byl vnímán spíše jako jedna z korporací, se kterou se dá soupeřit. Proto s ním soupeřil kde kdo.

Církevní schizma způsobilo, že i papežové se stali jen lídry stran, které soupeřily, a ztratili status autority.

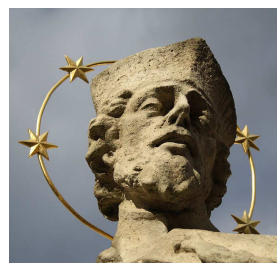
Tato absence vrchního arbitra v církvi i ve světě vyvolala hledání jiného absolutního rozhodčího, spolehlivého a nezpochybnitelného. Vznikla myšlenka teokracie – přímého panování Krista. Úpadek autorit jako by ohlašoval jeho příchod.

V roce 1363 byl Václav ve dvou letech korunován na českého krále. 13. 6. 1376 byl zvolen za římského krále a 6. 7. 1376 v Čáchách korunován. V roce 1378, po smrti Karla IV. začal skutečně vládnout. Do upálení Jana z Husi chybělo 37 let, do vypuknutí džihádu a Václavovy smrti chybělo 41 let. Do pohybu se daly síly, plány a záměry, které vedly ke katastrofě.



Spor arcibiskupa s králem a utopení Jana z Pomuku (1383 - 1393)

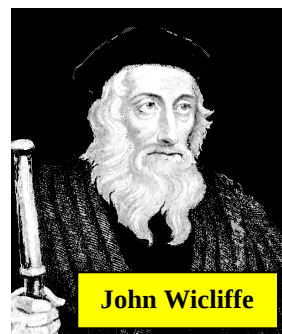
Roku 1383 byl podle některých pramenů v Praze pod Karlovým mostem utopen z rozkazu krále Václava IV. pražský kanovník a zpovědník královny Johany Jan z Nepomucký, údajně proto, že králi odmítl prozradit zpovědní tajemství týkající se královny. Později byl prý prohlášen za svatého právě tento mučedník, ne vikář Jan z Pomuku utopený králem roku 1393.



Roku 1392 osvobodil král Václav **pražskou univerzitu** od daní a jiných zemských povinností a hájil její nezávislost. Ta spočívala například v možnosti svobodně bádát i v zapovězených nebo kacířských spisech, například ve Wicliffových spisech. Univerzitní svoboda se ale právě ocitla na hraně, kde narážela na meze mocenského systému. Ten mohl být stabilní jen tehdy, pokud měl konečné slovo nad výsledky univerzitního bádání a pokud toto bádání zůstávalo uvnitř univerziténího akvária, odděleno od veřejného života.

John Wicliffe (*asi 1300 +1384) byl anglický teolog na oxfordské univerzitě. Roku 1367 byl zbaven řízení koleje v Canterbury. Wicliffe se proti tomuto rozhodnutí odvolal k papeži Urbanovi V. Ten rozhodl v jeho neprospěch. Roku 1377 byl obviněn, že učí bludy. Podle jeho učení (spis „Protestatio“) nesmí mít církev pozemské statky, jediným pramenem víry je Písmo svaté, papež je Antikrist a církev ho nepotřebuje. V křížových výpravách viděl jen podniky loupění a plenění. Církev by se měla řídit vzorem z dob apoštolských časů. Londýnská synoda (1382) odsoudila 24 Wicliffových vět a arcibiskup vydal příkaz k sesazení z místa v Oxfordu. Jeho spisy byly spáleny.

Z Wicliffova případu je jasné, že dokud v církevním světě zůstávala dostatečně silná autorita opírající se o světskou moc a určující pravidla, mohly univerzity bádát a nehrozilo, že z nich vzejde nějaký společenský chaos. Jenže to se právě nedávno změnilo.



Církevní schizma. V roce 1309 odmítl Bonifác VIII. korunovat francouzského krále Filipa Sličného císařem a vzápětí zemřel. Filip vzápětí násilně přesídlil úřad papeže z Říma do Avignonu, aby měl duchovní moc pod kontrolou. To si římské kardinály nechtěli nechat dlouhodobě líbit, a proto roku 1377 donutili papeže Řehoře XI. k návratu do Říma. Řehoř však rok nato zemřel. Nově zvoleným římským papežem se stal Urban VI., ale část kardinálů odštěpených díky avignonskému zajetí zvolila za svého papeže Klementa VII. Schizma tedy vzniklo roku 1378, v roce smrti císaře Karla IV., a všechny tyto děje vedly k úpadku církevní autority. Vytvořily se papežské strany, které hledaly zbraně proti sobě, kupovaly si příznivce a světskou podporu. To vedlo ke svatokupectví a k úpadku mravnosti. Také u univerzit se v této době hledělo spíše na to, ke kterému papeži se hlásí, než na to, co zastávají a hlásají. Schizma dávalo univerzitám možnost přihlásit se k druhému papeži, kdyby je stávající příliš omezoval. Možnost výběru činila arbitráž neúčinnou.

Jan z Jenštejna (*1347) pocházel z českého panstva. Byl přítelem a kancléřem Václava IV. 13. 3. 1379 byl jmenován pražským arcibiskupem a král Václav jej jmenoval nejvyšším kancléřem. V roce 1380 prodělal jakousi nemoc a změnil se v asketu. Stal se fanatickým obhájcem církevních práv, měl náboženská vidění (také vidění papeže jako antikrista), koncentroval pro církev maximum majetku a na druhé straně po všech obyvatelích království požadoval přísný asketický život, jaký vedl sám. Dostával se do konfliktů, které neřešil, protože důvěřoval v Boží soud. Jakmile se dostal do konfliktů s králem, začalo ho využívat a podporovat proti králi vysoká šlechta.

Jenštejn se dostal do sporu s Janem Čúchem ze Zásady, který vybudoval jez na hranici arcibiskupových pozemků. Jenštejn nechal jez zbořit, Jan Čúch podal žalobu a král nechal Jenštejna uvěznit na Karlštejně, dokud si Čúch nenahradí škody pleněním na arcibiskupských pozemcích. Jenštejn, který sám žil skromně, se začal jevit svému okolí jako nenasytný dravec.

Roku 1393 vyvrcholil spor krále Václava IV. s arcibiskupem pražským Janem z Jenštejna. Jenštejn uvalil klatbu na město Litoměřice, protože tamní měšťané podle starodávného královského práva zastavovali a zpoplatňovali veškerou dopravu po Labi, také arcibiskupovy lodě z Roudnice. Král Václav toto právo Litoměřickým potvrdil roku 1391.

Vzápětí dal Jenštejn do klatby Staré město pražské, se kterým se soudil kvůli pozemkům ostrova Kampa a kvůli arcibiskupskému přívozu pod mostem.

Zikmund Huler se roku 1387 stal královským podkomořím a 1930 majitelem hradu Orlík. Huler nechal zatknout dva žáky univerzity, kteří kradli, jednoho nechal upálit a druhého stít. Byli to však arcibiskupovi poddaní.

Jenštejn chtěl potrestat skupinu pražských Židů, kteří přijali křest a pak opět od víry odpadli. Ti však byli poddaní krále a Huler arcibiskupovi bránil, proto jej Jenštejn prohlásil za kacíře a když Huler jako králův man odmítl přijít před arcibiskupský soud, dal jej do klatby.

Král Václav zamýšlel založit další biskupství v zápachních Čechách v benediktinském klášteře v Kladrubech. Měl mezi svými oblíbenci několik biskupů bez biskupství a kladrubský opat Racek byl již vážně nemocný a starý. Na Jenštejnův pokyn mniši ihned po Rackově smrti zvolili nového opata, aby byl králův záměr překážen. Podílel se na tom vikář Jan z Pomuku.

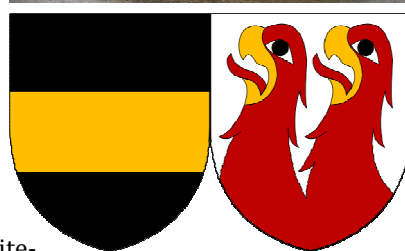
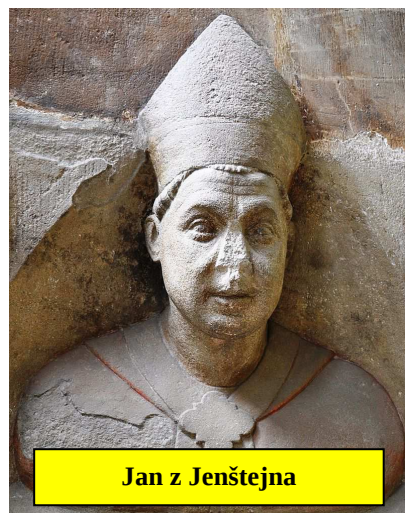
Král Václav se rozzuřil a arcibiskup s dvorem uprchli do Roudnice chráněni ozbrojenci. Král si Jenštejna předvolal dopisem, v němž požadoval zpět Roudnici i jiné arcibiskupské nadace a sliboval Jenštejnovi utopení, pokud ještě jakkoliv zasáhne do jeho pravomocí.

19. 3. 1393 jednali s arcibiskupem dvorští šlechtici, kteří se snažili o smír mezi jím a králem. Arcibiskup musel dosáhnout smíru i s podkomořím Hulerem a moravským markrabětem Prokopem. I s nimi vedl pře. Konečně byla dohodnuta smírná smlouva a měla být podepsána v chrámu johanitů Matky Boží. Obě strany přišly ve čtvrtek 20. 3. s ozbrojenci. Král Václav, jakmile Jenštejna spatřil, propadl opět zuřivosti a přikázal jeho zatčení i s doprovodem. V nastalé bitce zachránil arcibiskupa jeho hofmistr Něpr z Roupova a vyvedl jej pod štíty ven. Zajatí byli **vikář Jan z Pomuku** (od 1389), oficiál Puchník a Václav, pražský kanovník i míšeňský probošt. Zatčen byl i Něpr z Roupova. Král se rozhodl mučením zjistit, kdo Jenštejna proti jeho osobě popouzí. Mučení se odehrávalo večer ve staroměstské mučírňě. Něpr a kanovník Václav se raději ihned písemně arcibiskupa zřekli a král je propustil. Oficiál Mikuláš Puchník byl po mučení propuštěn na svobodu. Jan z Pomuku mučení vydržel a nepromluvil, ani když ho král osobně na skřipci páčil loučemi. Jan upadl do bezvědomí a evidentně umíral. Václav jej nechal shodit z mostu do Vltavy. Královi ozbrojenci vtrhli do arcibiskupského dvora, ale Jenštejn již uprchl na svůj hrad Supí horu.

Poté se král uklidnil a poslal pro Jenštejna posla s tím, že se smí vrátit svobodně do Prahy. Král nabídl, že učiní pokání a smíří se s arcibiskupem. Jenštejn odmítl s tím, že se k němu má dostavit podkomořím Huler a odpřísáhnout, že je kacířem.

Již 16. 3. toho roku nechal král Václav s povolením papeže Bonifáce IX. vyhlásit v Praze milostivé léto pro všechny Čechy, kteří nemohli putovat do Říma. Proces odpuštění hříchů sestával z putování mezi několika pražskými kostely a složení finanční části nákladů, které by dotyčného stálo putování do Říma. Putování a obřady podstoupil i sám král.

Po záruce tří dvořanů se Jan z Jenštejna vrátil na květnou neděli 29. 3. 1393 do Prahy. Královu ústupnost vnímal jako slabost a narostl mu hřebínek natolik, že i pražská kapitula vyjádřila ostrý nesouhlas s arcibiskupovým jednáním. Jenštejn měl dosti rozumu, aby se osobně omluvil králi za to, že dával do klatby jeho dvořa-



ny a zasahoval do jeho pravomocí. Vzápětí ale prohlásil za neplatné milostivé léto vyhlášené králem, protože ho on, arcibiskup nepotvrdil. Tím prý se stávalo neplatné i udělené a zaplacené odpuštění hříchů tisíců Pražanů a dalších obyvatel včetně samotného krále.

Král Václav opět vyzval Jenštejna, aby požádal papeže o vyzdvižení kladrubskeho opatství na biskupství, což Jenštejn vnímal jako drobení své moci a protože předvídal další záchvat královny zuřivosti, odejel do Říma, kde odevzdal papeži 38 článků stížnosti proti králi Václavovi.

Mezitím se přišlo v Praze na to, že biskup Ubaldin z Florencie určený za výběrčího odpustkových poplatků milostivého léta v Praze většinu peněz zpronevěřil pro sebe pod záminkou, že vracet je nelze a když arcibiskup milostivé léto nepotvrdil, tedy peníze nepatří nikomu. Král Václav nechal ihned všechny odpustkové ofěry zabavit a poslal s nimi do Říma svého purkrabího Těváka ze Švamberka a vyšehradského děkana Václava Králíka z Buřenic, aby je papeži odevzdali jako uchráněné pro církev před lačností Jenštejnových podřízených. V tom světle se i Jenštejnovo odmítnutí potvrdit platnost milostivého léta jeví jako záměr vytvořit podmínky k vytunelování vybraných peněz. Ubaldin skončil v královských kobkách a papež Jenštejnovu žalobu zamítl jako neodůvodněnou. Jenštejn se na podzim vrátil do Čech, ale jeho pozice byla podkopána. Václav Králík z Buřenic se stal vyšehradským proboštem a nejvyšším kancléřem království.

2. 4. 1396 Jan z Jenštejna abdikoval. V Čechách mu byl zabaven veškerý majetek. 17. 6. 1400 zemřel v Římě. Pražským arcibiskupem se stal Olbram ze Škvorce.

Spor krále s panstvem. Zajištění krále Václava českými pány (1394)

Vedle sporu o pravomoci církve a světského krále se jako chronický ukazoval spor krále s vysokým panstvem. Král Václav IV. se opíral o zemanskou šlechtu a městské patricie, obklopoval se jimi a propůjčoval jim klíčové úřady v zemi. Vysokému panstvu nedůvěřoval. Na rozdíl od svého otce Karla IV. nedovedl Václav vysoké panstvo zapojit do své mocenské hry a využívat je, spíše s ním soupeřil, a tím jeho autorita upadala na úroveň zájmové strany - korporace. Panstvo se také postupně ke králi začalo chovat jako k sobě rovné entitě, se kterou lze soupeřit.

Vysoká šlechta vytvořila 18. 12. 1393 ve Znojmě **Panskou jednotu**, v jejímž čele stál Jindřich z Rožmberka. Dále přistoupili Jindřich z Hradce (na Hradci a na Telči), Břeněk Švihovský z Riesenberka na Skále, Ota z Bergova na Bílině (bývalý nejvyšší purkrabí), Hynek Berka z Dubé a na Hohenštejnu, Vilém z Landštejna a na Lipnici, Jan Michalec z Michalovic, Boreš z Riesenberka a na Bečově, Boček z Kunštátu a na Poděbradech i další... K jednotě se brzy přidal i Václavův bratr markrabě Jošt a další bratr Zikmund, král uherský. Dále vévoda Albrecht Rakouský (Habsburk) a markrabě Vilém Míšeňský. Z bratrů držel s Václavem jen Jan Zhořelecký a Prokop, markrabě moravský.

Tím, že se k vysokému panstvu začali přidávat další lucemburští vladaři (vstupovali do jejich spolku jako členové), jako by šlechtu povyšovali na svoji úroveň a dávali jí status svých partnerů - možná také vladařů. To vše rozměňovalo panovnickou autoritu v Čechách, v Uhrách i v říši.

Václav se doslechl o schůzce ve Znojmě a Zikmunda osobně pozval do Prahy. Ten přijel a pobyl zde do února 1394. Václava nabádal, aby jako římský císař provedl korunovační jízdu do Říma a postaral se o nápravu rozdělení církve. Zikmund tlačil na Václava, aby se nechal korunovat římským císařem a staral se o říšské záležitosti, zatímco v Čechách by vládl jeho bratranec Jošt. Zikmund Lucemburský v této době již sledoval myšlenku vytvoření jakési podunajské monarchie pod svým vlivem, zaměřené proti turecké expanzi z Balkánu. Vytlačení Václava z českého na vyšší císařský trůn by Václavovi vzalo mocenskou základnu českých a moravských zemanů i měšťanů.

2. 2. 1394 sepsali Václav se Zikmundem přátelskou smlouvu, v níž bylo Václavovi slíbeno i nástupnictví uherské koruny. Pak Zikmund odjel, aby nebyl u toho, co již bylo smlouveno.

5. 5. 1394 přijel do Prahy markrabě Jošt a jednal s vysokým panstvem.



Zikmund Lucemburský



Jošt Lucemburský

8. 5. odjel král Václav z Žebráku a zastavil se v Králově dvoře. Zde jej zajali členové Panské jednoty v čele s Joštem a Jinřichem z Rožmberka. Obvinili krále ze špatné vlády. Dalšího dne s králem odjeli do Prahy. Z Hradu byli vykázáni dvořané, kteří ihned pochopili, že se jedná o palácový převrat a začali sbírat ozbrojence, jichž pak čím dál více začalo obléhat Pražský hrad. Také v zemi se rozbíhala domácí válka mezi zastánci panstva a zastánci krále.

15. 5. byl král Václav donucen vydat příkaz stavům k účasti na sněmu 31. 5. (později byl termín prodloužen na 10. 6.). List současně jmenoval markraběte Jošta starostou království, tedy nejvyšším výkonným orgánem moci. List však nikoho neoklamal, bylo veřejně známo, že král je v zajetí panstva a nejedná ze své vůle.

Sbírala se opozice, zejména nejvyšší maršálek Hynek z Lipé, nejvyšší sudí Ondřej z Dubé, nejvyšší purkrabí Purkhart Strnad z Janovic, Půta z Častolovic a jiní. Tato opozice vbšak soudila, že král si také přeje, aby byl zachován mír v Čechách a neválčilo se. 4. 6. byla uzavřena smlouva uznávající postavení markraběte Jošta.

Již 7. 6. začal jednat Václavův bratr Jan Zhořelecký, kterému Václav písemně a tajně povolil použít prostředky královské pokladny. V Kutné Hoře vydal prohlášení o neuznání postavení markraběte Jošta. K Janovi se připojil markrabě Prokop a rychle se scházelo královské vojsko.

20. 6. 1394 přitáhl Jan k Praze a Nové i Staré město jej vpustilo.

22. 6. se panstvo se zajatým králem vytrátilo z Pražského hradu nejprve na šternberské Konopiště. Poté na Příběnice a na Krumlov. 5. 7. byl král odvezen do Rakouska, na hrad Wildberk pana ze Stahrenbergu.

Jan Zhořelecký oblehl Budějovice a stále dostával posily, i z říše. Přijel i Ruprecht vévoda Bavorský. Zboží panské jednoty bylo pleněno, ale nedošlo k žádné bitvě. 1. 8. 1394 byl král Václav předán Janu Zhořeleckému za příslib beztrestnosti pánů.

25. 8. vydal král v Písku česky psanou amnestii pro vězněné obou stran a příslib, že jeho při s pány budou soudit nezávislí jmenovaní soudci. Janu Zhořeleckému Václav nepoděkoval, ale vytkl mu, že lépe nehospodařil s pokladnou. Tato zkušenost krále změnila. Začal pít, byl nedůvěřivý a více opatrný. Nerad přebýval na Pražském hradě, ale raději v královském domě ve městě. Především se ale nepřestal obklopovat měšťany a zeman, kteří ho neznadili. Václav se hleděl zajistit smlouvami s francouzským a polským králem, s vévodou Bavorským Štěpánem.

17. 12. 1394 naopak markrabě Jošt podepsal spojenectví s rakouskými vévody a jejich spolek s Panskou jednotou vydržel po 7 let.

Máme tedy jasný obraz mocenského rozvrstvení v Čechách této doby. Král se opírá o střední vrstvy, měšťany a zeman a o některé spojence v zahraničí. Elity, tedy vysoké panstvo jsou vůči králi i střednímu stavu v opozici. Nikdo z pánů nemůže krále nahradit sám sebou, ale je zde tendence udělat z krále formální figuru, zatímco všechny mocenské úřady v zemi a skutečnou moc by třímalo panstvo, které by skutečně vládlo.

30. 12. 1394 zemřel kanovník a zpovědník u sv. Víta **Matěj z Janova**, nejnadanější žák **Milíče z Kroměříže**. Byl synem českého rytíře Václava z Janova. Studoval v Paříži spolu s Janem z Jenštejna. Kritizoval stav církve, ale z akademických pozic, latinsky a neoslovoval masy. Horlil proti uctívání obrazů a svatých ostatků. Na pražském synodu roku 1389 musel některé své články veřejně odvolat. Byl původcem myšlenky na přijímání pod obojí, tedy těla i krve Krista laiky. Bylo mu to nadřizenými zakázáno a uposlechl. Tehdy se myšlenka ještě neujala. Z jeho spisů pak čerpali skuteční reformátoři jako Jakoubek ze Střibra a Jan z Příbrami. Odvolávat museli i kněží Jakub a Obdřej. Dále v tomto duchu působili Matouš z Krakova, Albert Engeschalk, Jan z Boru, Václav Rohle a Jan ze Štěkna.

Původcem reformních směrů v Čechách byl paradoxně sám císař Karel IV., který osobně horlil pro napravování pořádku a mravnosti v církvi a podporoval kazatele Waldhausera i Milíče.

Dalším dobovým učněm Milíče z Kroměříže byl rytíř **Tomáš ze Štítného** u Bechyň (*asi 1325). Sepisoval náboženské spisy česky. Po studiích v Praze se uchýlil na svou tvrz do ústraní. Stal se terčem kritiky zejména od akademiků, kteří střežili privilegium mistrů a doktorů psát a vykládat učení. Znal některé Wikliffovy spisy, ale nekázal lidu a držel se v ústraní. Poslední zpráva o něm je z roku 1399, kde jako 74letý ještě žil a psal.



Matěj z Janova

K Panské jednotě přistupovali další vysocí čeští páni jako Čeněk z Wartenberka, Hašek z Lemberka (pouději litomyšlský biskup Jan V.), Smil Flaška z Pardubic (český básník), další Švamberkové a Rožmberkové, tři šlechtici z Ústí. 10. 1. 1395 měla Panská jednota sjezd v Třeboni. Král Václav přetáhl na svoji stranu Bočka z Kunštátu a Poděbrad.

23. 5. pověřil Václav svého bratra vévodu Jana Zhořeleckého, aby s pány dojednal smír. Pánům šlo o nejvyšší úřady a funkce a to Václav připustit nehodlal. Nemohl opustit střední stavy, aby nepřišel o mocenskou podporu a základnu. Jan Zhořelecký 15. 7. 1395 sám přistoupil k PJ, zklamán Václavovými nenaplněnými sliby a marností svého úsilí. V srpnu opět vypukla domácí váka. Rožmberkové zničili několik královských hradů na

jihu a obsadili královské Vodňany. Václav jmenoval Jana Zhořeleckého nejvyšším hejtmanem království. Ten dokázal v lednu 1396 dosáhnout příměří. Václav byl nespokojen s podmínkami a Jana propustil v nemilosti. To vyvolalo pobouření v lidu. 1. 3. však Jan v pouhých 25 letech věku zemřel, což zavdalo podezření na vraždu.

25. 2. 1396 přijel na Václavovo pozvání do Prahy Zikmund. Oba bratři pozvali do Prahy i Jošta a obnovili sourozenecké panovnické smlouvy. Václav jmenoval Zikmunda vikářem v říši. Zikmund s Joštem měli rozsoudit při mezi Václavem a panstvem. Přijel i markrabě Prokop. 2. 4. vydali bratři soudní nález víceméně ve prospěch českých pánů. Doporučili sestavení nejvyšší rady z arcibiskupa, biskupů a panstva. Král neměl mít moc je sesadit, ale mohl radu doplnit podle své vůle. Šlo také o zkvalitnění mince. Nová rada zasedla 15. 4.

Zikmund odjel do Uher válčit s Turky, kde 28. 9. prohrál klíčovou bitvu u Nikopole.

Spor zemanů a vysokého panstva

31. 5. 1397 přijeli na Karlštejn za králem Bavorský vévoda Štěpán, markrabě Jošt a 6 českých pánů. Václav je kromě Štěpána dal všechny zajmout a obvinil je, že jeho jménem páchají zemi škody. Poslové jeli do Prahy, aby tam byli Joštovi lidé zajati a uvězněni a za Prokopem, aby zabral Joštovy statky. Vévoda Štěpán během několika dnů dosáhl u Václava propuštění všech na svobodu.

Střední šlechtici, o které se král opíral, se do výše uvedených sporů a dějů nemíchali, jen vykonávali své úřady. Bořivoj ze Svinař byl královským fojtem v německých zemích. Hyncík Pluh z Rabštejna spravoval Lužici. Purkhart Strnad z Janovic byl dříve nejvyšším purkrabím a dvorským sudím, nyní nejvyšším královským komorníkem, dostal od krále několik hradů a některé statky. Štěpán z Opočna byl královským hejtmanem ve Vratislavi. Do skupiny králových oblíbenců patřili ještě Heřman z Chústníka, Štěpán Poduška z Martinic, převor Johanitů Markolt z Vrutic, Jan z Milheimu (zakladatel Betlémské kaple), mincmistr Petr z Písku a podkomorí Zikmund Huler, který ve skutečnosti ovládal všechna královská města.

Hanuš Opavský a Ratibořský, nový nejvyšší hormistr království svolal některé Václavovy oblíbence na 11. 6. ke králi na Karlštejn. Zde s pány z Michalovic, ze Švamberka a s Boršem z Riesenburku zavraždili Purkharta Strnada, Štěpána Opočenského, Štěpána z Martinic a johanitského převora Markolta. Vrazi pak odjeli za králem do Králova dvora u Berouna a předložili mu falešné důkazy o zradě zavražděných. Václav vrahy omilostnil a nic nevyšetřoval. Pouze vypověděl ze země markraběte Jošta a Hanuše Opavského sesadil z postu hofmistra.

V srpnu 1397 se král vypravil do Německa s vojskem, aby zde trestal zemské škůdce, bořil jejich hrady, jiné pány usmiřoval. Ve Frankfurtu nad Mohanem došáhl desetiletého zemského míru, ale někteří kurfiřti prosadili jeho trvání jen na 5 let.

Karel VI. král francouzský měl zájem o odstranění církevního schizmatu. Roku 1394 zemřel avignonský papež Kliment VII. a byl zvolen jako protipapež Benedikt XIII. Univerzity v Paříži a v Praze navrhovaly, aby oba papežové abdikovali a kardinálové zvolili jediného papeže. Kromě francouzského souhlasil i král Aragonu, Navary a Kastilie.

Václav neměl v lásce římského Bonifáce IX., kvůli tomu jaké lidi dosazoval na biskupské a arcibiskupské stolce, spíše podle měřítka jejich schopnosti získávat peníze. V Čechách to vyvolávalo odpor. Říšští kurfiřti ale Bonifáce podporovali. Václav jel v březnu 1398 do Luxemburku a do Remeše, kde se sešel s Karlem VI. Ve francouzském prostředí přísných protokolů a vybraných mravů se Václav jevil jako barbar ze Zapadákova. Nicméně slíbil pro řešení schizmatu získat Zikmunda i polského krále.

Ve skutečnosti, ani jeden z obou papežů nic řešit nechtěli a oba nasadili všechny páky. Římský Benedikt prostřednictvím německé šlechty a říšských kurfiřtů vyzýval Václava, aby přijel do Říma nechat se korunovat. To Václav zatím odmítal, protože chtěl přijmout císařskou korunu teprve od jediného papeže a nechtěl Bonifáce v jeho funkci posilovat svou korunovací.

Václav se vrátil do Čech a dosáhl dohody o schůzce králů, knížat a evropské honorace na Vánoce 1398 do Vratislavi, za účelem řešení schizmatu. O Vánocích byl ale Václav těžce nemocný a sjezd byl odložen, nakonec z něho sešlo. Škoda, protože tehdy mohlo být schizma vyřešeno a Václav IV. korunován římským císařem co by zachráncem jednoty církve. Nesešel by se žádný kostnický koncil a vše by se vyvíjelo jinak.

V letech 1399 – 1400 byla na pražské univerzitě zřízena Česká kolej vedle Koleje krále Václava na Ovocném trhu. Neznámý člověk daroval univerzitě dům U Černé růže (měšťanská beseda č. 853), kde vzniklo ubytování pro mistry a žáky. Univerzita dostala i **Betlémskou kapli**, která nebyla farní, ale kazatelská. Roku 1497 založila polská královna Hedvika Kolej litevskou v domě při kapli Jeruzalémské stavěné kdysi z podnětu Milíče. Bratrstvo obruče a kladívka (Zachariáš ze Svinař, Čič z Lopuce a Petr Kvas ze Všenor) darovalo roku 1403 univerzitě kostel Božího těla se všemi příjmy. S vystudovanými se čeština začala šířit po celé Evropě.

Jan Hus se narodil roku 1369 v Husinci u Prachatic, v nichž vychodil první školy. O oslavách milostivého léta roku 1393 byl Jan již v Praze. Na konci září toho roku se stal bakalářem sv. umění, rok nato i bakalářem teologie. V lednu 1396 byl povýšen na mistra sv. umění a směl z katedry předčítat spisy, i spisy vlastní. S tím ale začal až roku 1398.

V té době se z Anglie vrátil Husův velký přítel **Jeroným Pražský**, který přivezl doposud neznámé Wicliffovy spisy. Jeroným pak odjel studovat do Německa do Kolína, do Hidelbergu a nakonec do Paříže. Byl velkým cestovatelem.

Wicliffovy spisy se v Čechách objevily roku 1385. Zabývali se jimi Mikuláš z Litomyšle, Stanislav ze Znojma, **Štěpán Pálač** a hvězdář mistr **Křišťan z Prachatic**. Samozřejmě i Hus a Jeroným. Hus začal Wicliffovy myšlenky poprvé nahlas zastávat roku 1399 na schůzce mistrů na faře u sv. Michala na Starém městě, kde o to vznikla hádka.

15. 10. 1401 byl Jan Hus zvolen děkanem na fakultě sv. umění (filosofie). Toho roku přestál v Betlémské kapli kázat Štěpán z Kolína a zakladatel kaple Hanuš s Milheimu prosadil na toto kazatelské místo Jana z Husi. Jan se dal vysvětit na kněze a 14. 3. 1402 byl zde jako kazatel potvrzen od arcibiskupského vikáře. Tím, na rozdíl od jiných církevních reformátorů – akademiků, začal působit na veřejnost, což představovalo zcela jinou úroveň reformy, než pouhé hádání se mezi mistry či sepisování traktátů. Myšlenky tím překročily hranici univerzity a učeného světa do živého světa.

Jako poznámka na okraj: Z této doby pochází poslední zápis (z krumlovského konventu řádu minoritů), který prozrazuje přítomnost Jana Žižky z Trocnova jako usedlého domácího pána, který dal sloužit každoroční mše za trocnovskou rodinu. Pak o něm až do roku 1408 nemáme žádné zprávy.

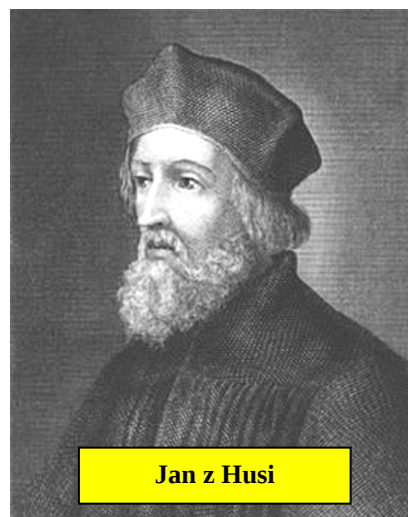
Roku 1399 se opět formovala Panská jednota podněcovaná Zikmundem a bavorským falckrabětem Ruprechtěm Klemem. Jednalo se o téměř nepřetržitou řadu bojůvek, které krále Václava nutily mít stále nějaké vojsko v poli a zasahovat. Různí páni přebíhali z jedné strany na druhou kvůli momentálnímu prospěchu. Královské vojsko obléhalo město Horažďovice a s velkým dělem i hrad Skálu u Přeštic patřící Břeňku Švihovskému. 15. 6. bylo dohodnuto příměří. Spory měla rozsoudit komise 4 pánů královské a 4 panské strany.

Zášť panstva se nyní obrátila proti moravskému markraběti Prokopovi, kterému král důvěřoval a obdarovával ho, v nepřítomnosti mu svěřoval správu země. 8. 1. 1400 přijel do Jihlavy Zikmund a sestavoval zde proti Prokopovi vojsko. Dokonce vydal prohlášení ke všemu lidu království, aby Prokopovi odmítali poslušnost a škodili mu. Václav se v té době musel starat o události v říši, kde se také dávala dohromady jednota proti němu. Akce proti Prokopovi možná sloužila jen k tomu, aby Václav nemohl v kritickou dobu odjet do říše. Výsledkem bylo, že král neudělal to ani ono a 1. 2. 1400 jej jednota německých pánů prohlásila za zbaveného trůnu římského krále. V tomto dění vynikla pozoruhodná krátkozrakost Zikmunda, který zřejmě měl za to, že Němci budou chtít za římského krále jeho, a teprve tehdy, když se panstvo v říši zavázalo zvolit nového krále, který by v žádném případě nebyl Lucemburského rodu, se pozdě vzpamatoval.

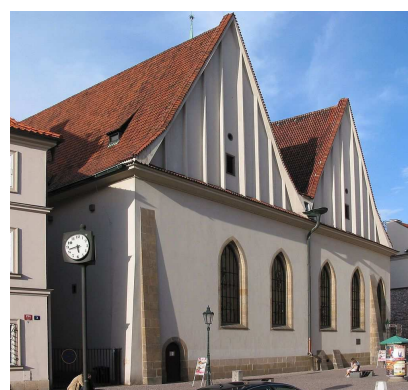
Jošt i Zikmund náhle spěchali předložit své spory s Prokopem Václavovi k rozsouzení. Václav se pokusil pod záminkou korunovace královny Žofie (15. 3. 1400) seznat odbojné říšské panstvo do Prahy, kde by s nimi mohl jednat, ale nikdo nepřišel.

Na 9. 4. 1400 byl svolán sjezd stavů království do Prahy. Zikmund s Joštem nabádali Václava, aby se vojensky vypravil do říše a vládu v Čechách nechal jim. Když odmítl, zahájili proti němu opět drobnou válku trvající do srpna.

Václav byl říšskou panskou jednotou předvolán na 10. 8. do Lahnsteinu nad Rýnem, aby se zde zpovídal ze své správy říše. To Václav odmítl a 20. srpna byl prohlášením naprosto menšiny panstva zbaven trůnu. Sesa-



Jan z Husi



Jeroným Pražský

zení Václava bylo zřejmě zájmem římského papeže. Český, saský a braniborský kurfiřt nebyli přítomni, takže se sesazení i volba daly pokládat za neplatné.

Do Prahy došla zpráva 30. srpna. Vedla k tomu, že se Jošt s Prokopem ihned smířili a Zikmund přitáhl s poměrně velkou hotovostí v polovině října do Kutné Hory. Sem se za všemi Lucemburky vypravilo i české panstvo, aby se handrkovalo o posty a důchody, pokud mají králi pomáhat v nastávajícím boji. Zikmund si rovnou řekl o českou korunu, pokud má být Václav římským králem a císařem. Král Václav bez velkých řečí odejel do Prahy a zahájil rozsáhlou výměnu členů Panské jednoty na vysokých postech za své oblíbence. Václav se domníval, že má římského papeže Bonifáce IX. na své straně a Ruprecht v Německu tedy nic nepořídí, ale uniklo mu, že tři kurfiřti, kteří zvolili za nového římského krále falckraběte Ruprechta Klema, byli tři duchovní, tedy papežští kurfiřti. Dokonce i německé panstvo věrné Václavovi bylo natolik zklamáno jeho nečinností, že v říši Václav svůj boj prohrál.

Nakonec to byl Ruprecht, kdo zvedl válku proti Václavovi a získal na svou stranu i Jošta, Panskou jednotu, markraběte míšeňského a další panstvo i biskupy. Dokonce i Prokop přešel na Ruprechtovu stranu. Již na podzim roku 1400 přišla česká koruna o statky a hrady ve Falci, a to navždy. Ruprechtův syn Ludvík se na jaře 1401 vypravil přes Český les do Čech, ale byl zde důkladně bit, protože města i zemané stáli za králem a postavili slušné vojsko. Zejména se činil domažlický purkrabí Maršík z Hrádku. Již 20. 6. 1401 žádal Ruprecht Václava v Amberku o mír. V červnu ale přitáhla ku Praze spojená vojska PJ, míšeňských markrabat a moravského Jošta. Rozložila se u Michle a na Ovenci, a začala páchat škody. Vojska ležela 6 týdnů a na Prahu nezaútočila, protože kolem nich se sbíralo stále více královské hotovosti a Ruprecht byl pacifikován.

Pánům se podařilo opět vnutit Václavovi jakousi čtyřčlennou vládu arcibiskupa Olbrama, Jindřicha z Rožmberka, Oty z Bergova a Jana Krušiny z Lichtenberka. Podle ujednání šlo této vládě nejvíce o to, aby její hlas ohledně správy měst platil více, než králův. Panstvo se zjevně bálo vzrůstajícího a městského stavu a chtělo jej mít pod kontrolou. Zde se ovšem panstvo postavilo nad krále a tím překročilo všechny meze. Jošta musel Václav uplatit markrabstvím Lužickým.

Mezitím byl 28. 4. 1401 Zikmund zajat uherskými stavy stejně, jako kdysi Václav českými pány. Proto se výše zmíněné války nezúčastnil. V Uhrách nastalo vyhánění Zikmundem přivedených cizozemců, zejména z říše. O volbu nového krále se však Uhři mezi sebou pohádali. Vojvoda Sedmihradský a vévoda Přespuský Stibor ze Stibořic žádal krále Václava o pomoc pro bratra Zikmunda. Díky Václavovi, který se zatím nejvíce staral o jednotu Lucemburků, se po 4 měsících věznění Zikmund opět do-mohl svobody a trůnu.



Spor v lucemburské rodině. Zajetí Václava Zikmundem (1402 – 1403). Pokus Zikmunda zmocnit se svatováclavské koruny

21. 10. 1401 byl Ruprecht Klem na hlavu poražen milánským vojskem Viscontiů. Jan Galeazzo Visconti byl Václavem kdysi povýšený na vévodu a nyní mu posloužil. Vyzýval ho k urychlené korunovační jízdě do Říma. Na konci roku přijel do Kutné Hory Zikmund a i on vyzval Václava k římské jízdě, aby tím byla lucemburská moc v Evropě zachována.

V lednu 1402 byl svolán sněm knížat do Hradce Králové, zejména těch knížat, přes jejichž země se měla římská jízda konat. Václav se nechal umluvit, aby na dobu své jízdy pověřil Zikmunda zastupováním v Čechách. 4. 2. o tom byl vydán královský list.

Již 6. 3. toho roku nechal Zikmund v Králově dvoře na Starém městě krále Václava zajmout a uvěznit na Pražském hradě, prý ve shodě a na naléhání panské vlády, kterou před tím sám Václav jmenoval. Brzy se uvěznění krále provalilo a Zikmund začal správu vysokými daněmi a drancováním země. Proti Zikmundovi se záhy postavila celá země vyjma nejvyšší panstvo a schylovalo se k válce. Proti Zikmundovi se tentokrát překvapivě postavil i navrátilivší se římský vzdorokrál Ruprecht, který jednal s Prokopem o spojení.

Těžko říci, jakou měl Zikmund ke svým činům motivaci, ale zajal českého krále poté, kdy jeho samého Václav vasvobodil z vězení v Uhrách, chtěl ho připravit o korunu, drancoval české země a téměř zničil šanci Lucemburků na říšskou vládu. To vše znamenalo na věky zavržení v očích většiny Čechů. Již tehdy, ne až kvůli Husovu upálení, bylo rozhodnuto o tom, že Zikmund se nikdy v Čechách králem nestane, i kdyby Václav zemřel. Že jednal amorálně a sobecky nikoho nepřekvapilo, ale v této chvíli nejednal ani státnicky a činil vysloveně krátkozraké kroky.

2. 5. 1402 zemřel arcibiskup Olbram. Byl zvolen kanovník Mikuláš Puchlík, bývalý oficiál Jana z Jenštejna. Ten zemřel již v září. Až za další rok (7. 10. 1403) byl zvolen Pražským arcibiskupem mělnický probošt **Zbyněk Zajíc z Hazmburku**.

2. 6. 1402 nepochal Zikmund zavřít Václava na Hradě do Bílé věže a den nato vytrhl proti Prokopovi, kterého oblehl na Bezdězu. Zde slíbil Prokopovi volný odchod s tím, že mu jde jen o hrad. Prokopa, který vyšel, nechal ihned zajmout. Zikmund táhl na jiné odbojné hrady, přičemž nechával svého synovce Prokopa přivazovat na taras, aby se mu hrady vzdaly.

V červnu odvezl Zikmund Václava do Rakous a předstíral, že jde o slíbenou římskou korunovační jízdu. Nejprve na hrad Schaumberk u Lince, poté do Vídně, i se zajatým Prokopem, kterého brzy převezli do Prešpurku.

2. 9. zemřel Galeazzo Visconti a korunovační cesta do Říma přestala být reálnou záležitostí.

Markrabě Jošt usoudil, že Zikmund zešílel a do ničeho se nemíchal. Pouze vyjednával s Ruprechtem Falckým, protože kdyby Zikmunda a Václava jejich spory zahubily, spadla by česká koruna jemu. V Čechách v podstatě vládla panská vláda pověřená Zikmundem.

Zikmund měl problémy v Uhrách, protože proti sobě popudil i římského papeže a ten začal pracovat na tom, aby Uhry dostal jeho oblíbenec Ladislav Neapolský. V srpnu 1402 se neapolské vojsko vylodilo v Dalmácii a uherské duchovenstvo mu z příkazu papeže připravovalo cestu. Zikmund se dědičnou smlouvou trvale spojil s Albrechtem Rakouským a hned ho Čechům naordinoval jako svého nástupce, jako kdyby on sám byl českým králem. Přinutil zajatého Václava, aby poslal českým purkrabím list, aby se dostavili do Vídně a složili Albrechtovi přísahu. Purkrabí to ignorovali.

V prosinci 1402 se Zikmund vypravil do Čech s vojskem 20 000 Uhrů. Položil se u Kolína a oblehl Kutnou Horu, která mu vzdorovala, ale nakonec se musela vzdát. Zikmund vyloupil královskou Václavovu pokladnu a Uhři ve východních Čechách strašlivě plenili. Teprve v létě 1403 Zikmund s vojskem odtáhl zpět do Uher, kde v srpnu odrazil nájezd neapolského vojska. Poté v Uhrách i v Čechách zakázal jakékoliv platby církvi odváděné do Říma.

Od května 1403 se zdvíhal proti Zikmundově vládě v Čechách odboj, který organizoval i markrabě Jošt.

Václav měl u sebe ve Vídni část svého dvora, také Ruprechta, knížete Lehnického, Bolka a Mikuláše Misternberské, Beneše z Chústníka a podkomořího Zikmunda Hulera. Většinou rytíře a měšťany. 11. 11. 1403 se králi za pomoci jeho spojenců podařilo v přestrojení z Vídně uniknout. Vstříc mu, jako ochrana vyjel Jan z Lichtenštejna na Mikulově s 50 střelci. Do Vánoc se král zdržel v Kutné Hoře.

15. 10. 1401 – 22. 4. 1402 byl Jan z Husi děkanem fakulty svobodných umění.

1. 4. 1403 se Hus stal rektorem univerzity. Spolu s Mikulášem z Litomyšle, místokancléřem univerzity tvořili dvojici na čele Vysokého učení pražského. Reformně naladěnou dvojici. Rektorství však bylo volenou funkcí a Jan Hus byl brzy vystřídán Bavorem Walterem Harasserem, odpůrcem reformy.

Když zemřel arcibiskup Olbram (2. 5. 1402), požádala pražská kapitula u sv. Víta univerzitu, aby se jasně vyslovila k přípustnosti čtení a kázání podle Wicliffových spisů, a když, tak jakých konkrétně článků. 28. 5. 1403 sezval rektor Harasser mistry univerzity do velké síně koleje Karlovy. Nechal zde přečíst 24 článků, které byly již roku 1382 zavrženy jako kacířské londýnským koncilem. Poté se četlo dalších 21 článků, které mistr Hübner udal pražské kapitule jako závadné. Poté vypukla hádka a mistr Mikuláš z Litomyšle odhalil, že tyto čtené články jsou zfalšované, že ve Viklefových spisech jsou napsány jinak. Jan Hus se dotázal, že když mohli být nedávno upáleni dva obchodníci za falšování šafránu, co by se pak mělo dělat s falšovatelí spisů? Hlasováním však protireformní většina rozhodla, že všech 45 článků se nadále nebude šířit ani kázat.

9. 8. 1403 přišlo nařízení od Zikmunda, že nikdo nemá poslouchat papeže Bonifáce IX. římského.

Král Václav se na konci roku 1403 vrátil z vídeňského vězení po 1,5 roce nepřítomnosti. Nejprve musel znovu naplnit pokladnu a uvést do chodu vydrancovanou ekonomiku země. Spojil se s Joštem a předpokládal další válku se Zikmundem. Připojil se i Prokop, který uprchl z Prešpurku.

Na Vánoce byl Václav zpět v Praze, o mnoho zkušenější, než dříve. Především se mu potvrdilo jako správné, že svoji moc opřel o zemanskou a rytířskou šlechtu i městské patricie. Tyto stavy jej nikdy nezradily a jeho konkurenti takovou mocenskou základnu postrádali. Jeho problémem a soupeřem zůstávala vysoká šlechta měnické strany libovolně podle prospěchu. Král Václav si ovšem neuvědomoval, že za jeho vlády nabyly střední a nižší stavy zkušenost s řízením země a s vládnutím, kterou již nikdy neztratily. Vznikaly krajské landfrýdy a základy samosprávy. Tyto nižší stavy si uvědomily, že bez vysokého panstva se země nezhroutí a žádné neštěstí nenastane. Vysoká šlechta udělala základní chybu ve chvíli, kdy přestala nad sebou uznávat autoritu krále jako arbitra jejich sporů a začala se domáhat vládních resortů, v nichž by její slovo platilo více, než slovo krále. Panstvo si uvědomovalo, že krále nelze nahradit na trůnu sebou samými, ale lze z něho udělat pouhou



ceremoniální figuru a ve skutečnosti vládnout za něho. V té chvíli přestal královský trůn být zárukou a zdrojem moci na ostatní pouze delegované. Panstvo již nechtělo trůn, ale moc.

V Čechách se během zmatků a Zikmundovy nevlády rozmohlo loupežnictví a král musel obsadit úřady schopnými lidmi, aby bezpráví potlačili. Rožmberk se v Praze nesměl vůbec ukázat.

V létě 1404 vytáhl Zikmund s Albrechtem Rakouským na Moravu a oblehli Znojmo. Tamní královská posádka vedená Hynkem z Kunštátu – Suchým Čertem a Janem Sokolem z Lemberka (bývalí loupeživí rytíři, nyní v královských službách) se urputně bránila, podnikala výpady a 6 týdnů interventy zadržovala. Zikmund i Albrecht onemocněli úplavicí a vojsko se rozprchlo. Zikmund se uzdravil, Albrecht 14. 9. 1404 zemřel. Znojemští měšťané však nebyli nakloněni králově straně a v květnu 1405 předali město Joštovi, načež postínali a pověsili na 80 Hynkových mužů královské posádky.

V té době se Václav ve Vratislavi sešel s polským králem Vladislavem Jagellem a uzavřel s ním jednotu proti Zikmundovi. Tomu poslal Václav stížný list vymáhající počet z jeho vládnutí v Čechách a královskou pokladnu.

3. 11. 1404 se Václav setkal s novým vévodou rakouským Vilémem v Budějovicích a usmířil se s ním. Poté byl propuštěn z Vídně zbytek Václavova dvora.

Arcibiskup Zajíc z pověření krále vytáhl proti největšímu loupeživému rytíři Mikuláši Zoulovi z Ostředka na Sázavu, kde dobyl jeho tvrze a Zoula s 50 chlapy přivedl do Prahy, kde byl 9. 6. 1404 oběšen. Na smrt jej připravoval Jan z Husi.

V prosinci se konal v Praze sněm království. 5. 1. 1405 z pověření sněmu jmenoval Václav v každém ze 12 českých krajů dva královské poprávce, aby si pomáhali a obnovili právo a pořádek. 23. 6. 1405 byl sťat dokonce i králův oblíbenec a po 18 let nejvyšší podkomoří Huler (původem měšťan z Chebu), kterému bylo prokázáno vytunelování značných částek při vyplácení královských měst ze zástav. Huler králi dodával falešné kvitance a částky králem posílané si nechával. Václav tím podával důkaz, že právo má být v království nade vším.

24. 9. 1405 zemřel Prokop, Joštův bratr a Václavův bratranec. Neměl potomky a jeho statky spadly na krále Václava. Tím ustaly na Moravě jeho spory s Joštem. 21. 12. 1405 pak byla mezi Václavem a Joštem podepsána definitivní smlouva o spolupráci. Václav Joštovi postoupil Prokopovy statky a ten již nikdy Václava nezdil. Za těchto okolností již neměl Zikmund žádnou šanci v Čechách uspět.

Od podzimu roku 1400 se táhla drobná válka s protikrálem Ruprechtem na Bavorské hranici. Trpělo Domažlicko a za krále Václava válku aktivně vedl chotětovský probošt Sulek z Hrádku. Nyní stál Václav doma opět pevně a vystrojil vojsko. Vedli ho arcibiskup Zbyněk Zajíc a Sulek z Hrádku. Vpadli do Bavor, kde plenili. Ruprecht nikdy nedosáhl uznání svého titulu římského krále ani od většiny říšských pánů a Lucemburkové jej neunali nikdy.

V Čechách se opět začalo proti králi zvedat odbojné panstvo. Heraltové z Kuánštátu, otec i syn dobyli v únoru 1406 královské Vodňany.

Roku 1404 zemřel římský papež Bonifác IX. a jeho nástupce Inocenc VII. zemřel v listopadu 1406. Nastoupil nově **Řehoř XII.**, který ovšem podporoval Ruprechta a nikoliv Václava. Tím král na nového papeže zanevřel a začal v Praze přát sluchu reformní církevní straně, aniž si uvědomil, k čemu to povede.

Roku 1405 vyslal arcibiskup Zbyněk Zajíc komisi duchovních i s Janem z Husi do braniborského Vilsnaku, kde se prý v kostele děly zázraky. Hus po návratu referoval, že jde jen o klam a mam. Poté byl Hus pověřen, aby v Čechách mařil chytrácké snahy o zisky pomocí domnělých zázraků.

5. 12. 1404 kázal Hus před celou shromážděnou univerzitou na den památky císaře Karla.

23. 10. 1405 a poté ještě 18. 10. 1407 kázal Hus před arcibiskupem a kněžstvem arcibiskupství na synodu ne dvoře v Menším městě Pražském. Podruhé byl podporován vikářem Adamem proti braní plateb za udělování svátostí. Husa na univerzitě následovali Stanislav ze Znojma, Štěpán z Kolína, Štěpán z Pálče a Jakoubek ze Stříbra.

Do stavu univerzity v Praze náleželo v té době kolem 10 000 mistrů a žáků, což představovalo pro Pražany velký obchod a finanční příjem.

Roku 1405 napomenul papež Inocenc VII. arcibiskupa Zbyňka Zajíce, aby potíral šíření Wicliffových bludů. Ten svolal r. 1406 provinční synod arcibiskupství a vydal zde přísnou záповěď šíření Wicliffa.



Roku 1408 se král Václav dohodl s francouzským králem na způsobu odstranění dvojpažství tak, že by oba papežové odstoupili a byl by zvolen nový papež opět se sídlem v Římě. Protože Řehoř XII. proti Václavovým snahám o znovuzískání titulu římského krále a snahám o jeho vlastní sesazení začal šířit zvěsti o kacírství rozmáhajícím se v Čechách, začal se Václav snažit tlumit reformní snahy univerzitních mistrů v Praze.

20. 5. 1408 bylo do domu U Černé růže na Příkopech svoláno 64 doktorů, mistrů, 150 bakalářů a asi 1 000 studentů. Rektorem by v té době mistr Kliment z Mnichovic. Jan Eliae byl pražským děkanem a Ondřej z Brodu byl kanovníkem u Věch svatých. Bylo znovu přečteno 45 zapovězených Wicliffových článků. Hus a další oponovali, že u některých z nich záleží jen na výkladu a při správném vyložení jsou neškodné. Konečný verdikt zněl, že je tedy zakázán pouze výklad těchto článků, který by byl v rozporu s učením církve.

V té době byl uvězněn Matěj z Kolína kvůli bludnému výkladu večere Páně a musel odvolat. Před generálního vikáře Jakoubka z Kbelu byli pohnáni další bludaři jako Mikuláš z Velenovic a Zikmund z Jistebnice. Při obhajobě byl jako přísedící Hus a hádal se s vikářem. Mikuláš řečený Abraham byl pak odevzdán pražskému inkvizitorovi minoritovi Jaroslavovi, který jej uvěznil. Tehdy se Hus poprvé postavil proti arcibiskupu Zbyňku Zajícovi a od té chvíle se datuje jejich vzájemný narůstající spor.

17. 7. 1408 svolal arcibiskup na naléhání krále pražský synod kněžstva, na němž vyhlásil, že bylo provedeno zevrubné vyšetřování a žádný bludař se již v království nenachází. Dále nařídil odevzdání všech Wicliffových spisů, kdokoli je má. V té chvíli byl Hus se s vými souvěrci v menšině a ostatní mistři, i čeští, souhlasili se spálením všech spisů Wicliffa, které obsahují ony bludné články. Hus byl první, kdo vydal ke spálení své knihy. Akce vyvolala sročení na ulicích, posměšné průvody, popěvky a hněv Pražanů proti arcibiskupovi.

Toho roku zemřel olomoucký biskup Ladislav z Kravař a za něho nastoupil Konrád z Vechty, bývalý nejvyšší mincmistr, královský podkomoří a mělnický probošt.

Spor krále s univerzitou a arcibiskupem

Spor Jana Husa s arcibiskupem

Ještě v roce 1408 přinesla snaha krále Václava o odstranění dvojpažství první ovoce. Od obou papežů odstoupili kardinálové, kteří s nimi doposud drželi, sešli se v červenci v Livornu a vydali prohlášení o **svolání koncilu do Pisy** na 25. 3. 1409. Koncil měl jediný úkol, sesadit oba papeže a zvolit jediného.

Václav ihned vyvázal všechny své poddané z poslušnosti Řehoři XII. Podobný krok očekával i od univerzity. Arcibiskup a mnozí kněží se ale odvolávali na přísahu, kterou Řehořovi složili. Rektor univerzity Hennig z Baltenhagenu svolal mistry, ale ukázalo se, že jediné česká kolej hlasuje pro nestrannost univerzity do volby nového papeže. Arcibiskup Zajíc v té chvíli zakázal Husovi kázat, ale ten se opíral o přízeň královského dvora a neuposlechl.

V roce 1408 se měšťané Budyšína, Zhořelci a Vratislavi vzbouřili proti městským radám, sesadili je a dopustili se na nich násilí. V Budyšíně se pokoušeli měšťané dobýt i královský hrad. 25. 9. 1408 dorazil do Budyšína král Václav s vojskem a novou městskou radu s ještě 200 buřiči odsoudil k smrti. 13 předních bylo sťato na náměstí, ostatní na přímělu královny Žofie dostali milost a byli jen vypovězeni. Ve Zhořelci a Vratislavi se polekali a rychle se konalo velké smířování. Král již neměl koho soudit a koncem října dorazil do Vratislavi, kde se ani nekonalo násilí. Zde měšťanům pouze odňal volební právo.

Král byl vyzván kardinály z Itálie, aby obeslal pisánský koncil svým poselstvem. Odpověděl, že tak učiní rád, když budou přijati jako poselstvo jediného pravého římského krále.

V prosinci táhl král do Kutné Hory. Mezitím se na univerzitě vyhrotily vztahy mezi českou a ostatními koleji. Protože Češi potvrdili svou neutralitu k oběma papežům do volby nového, použili mistři ostatních národů univerzity osvědčenou páku a začali opět šířit zvěsti, že Čechové jsou kacírským národem vyznávajícím bludy. Tím ohrozili Václavovy zájmy a ten jim to brzy vrátil. Čeští mistři odpověděli požadavkem, aby byl obrácen poměr hlasování tak, jako je tomu například na Sorbonně, kde mají Francouzi 3 hlasy a cizinci jen jeden, aniž to komu vadí.

Král v Kutné Hoře požadoval od univerzity vyjádření k její neutralitě trvající do závěru koncilu. S delegací univerzity přišli z Prahy i čeští mistři s požadavkem na obrácení hlasovacího poměru. Král se zlobil na Husa pro jeho spory s arcibiskupem a pokládal ho za příčinu šířených pověstí o kacírství v Čechách. Němcům nejprve potvrdil, že žádné obrácení hlasů nebude. Jan Hus po králově zlobě odejel do Prahy a velmi těžce onemocněl.

Byl to královský písař Mikuláš z Lobkovic, kdo králi vysvětlil, že řeči o kacírství nemají příčinu v Husově kázání, ale v tom, že němečtí mistři na univerzitě spolu s arcibiskupem chtějí nadále držet s Řehořem XII., který se bojí, že bude na pisánském koncilu sesazen a proto se snaží sabotovat snahy českého krále takto podlými pomluvami, které šíří jeho věrní z Prahy. Právě také přijeli francouzští vyslanci a potvrdili králi, že v Paříži jsou tři hlasy pro domácí národ na univerzitě běžnou věcí, stejně jako v Lombardii a v Itálii. Lobkovic doložil, že již císař Karel vyhlásil, že Sorbonna má být pro pražskou univerzitu vzorem, že hlasovací poměr není věcí zákona, ale obyčeje.

18. 1. 1409 vydal král Václav **Dekret kutnohorský** o obrácení hlasovacího poměru na pražské univerzitě, aby překazil snahy poskoků Řehoře XII. sabotovat pisánský koncil.

22. 1. 1409 rozeslal Václav listy s příkazy, aby nikdo v jeho říši již Řehoře XII. za papeže nepovažoval pod těžkou pokutou či trestem, natož, aby ho kdo poslouchal. Tak začala tajná válka mezi římskou církví a českým králem Václavem.

26. 1. 1409 vyhlásil královský úředník slavnostně znění Dekretu kutnohorského ve velké síni Karlovy koleje.

6. 2. se mistři cizineckých kolejí univerzity odvolali ke králi proti znění dekretu. Diplomatically, ale přece jen vyhrožovali, že všichni opustí Prahu a univerzita bez nich zcela zanikne. Navrhovali, aby se univerzita rozdělila na dvě, cizineckou a českou. Cizinci dosti sázeli na to, že samotní Pražané nemohou dovolit jejich odchod z Prahy, protože by tím přišli o značné zisky, ale neodhadli situaci, protože Pražané věděli, že zisky z cizinců mají převážně jen obchodníci cizí, kteří se do Prahy stěhují kvůli tomu.

Další 3 měsíce probíhala jednání, která král víceméně ignoroval. O sv. Jiří měla probíhat tradiční volba nového rektora univerzity. V této chvíli bylo jasné, že ji svými hlasy vyhrají Češi a jejich kandidát. Rektor Hennig proto odmítl odstoupit a nevydal insignie univerzity.

9. 5. 1409 byli všichni mistři svoláni do koleje kam přišel Mikuláš z Lobkovic jako královský posel, s ním konšel Starého města a oddíl ozbrojenců. Hennig byl pod stráží odveden a musel vydat klíč od pokladny, rektorskou pečeť, matriku, klíče od knihovny a další náležitosti. Bylo oznámeno, že sám král zvolil univerzitě prozatímního rektora mistra Zdeňka z Labouně a děkana Šimona z Tišnova. Mezi mistry nastaly velké hádky, ale k násilí nedošlo. Král dal jasně najevo, že by zasáhl tvrdě. V následujícím týdnu odešlo z Prahy na 2 000 mistrů u žáků a později je následovaly 3 000 dalších. Mnozí si pak stěžovali, že byli cestou od Čechů oloupeni a král Václav musel pochopit, že nařčení svého království z kacířství se již asi nezbaví.

Většina odešlých mistrů a žáků založila novou univerzitu v Lipsku.

Mikuláš z Lobkovic byl prvním známým předkem později slavného rodu. Byl synem Mareše z Újezda, rytíře s přízviskem Chudý. Roku 1408 koupil statek Lobkovice a roku 1418 mu král zastavil hrad Hasištejn. V husitské válce bojoval věrně za Zikmunda a roku 1435 zemřel.

Od časů císaře Karla byla Praha považována za hlavní město Římské říše. Vyprázdněním univerzity jím být přestala, zvláště pak proto, že ani král Václav nikdy titul římského císaře nezískal. Tento úpadek a ústup Prahy i království z výsluní na periferii Evropy byl jednou z příčin vzdoru českého národa a touhy ukázat světu, zač je toho loket. Čechy malé, ale naše, raději, než Čechy v centru moci, ale ne zcela pod českou kontrolou.

O sv. Havlu roku 1409 byl rektorem univerzity zvolen podruhé Jan z Husi. Čtyři koleje zůstaly zachovány, jen již nebyly obsazeny tak reprezentativně. Vzápětí vznikaly univerzity v Rakousku, v Hidelbergu, v Krakově, Lipsku a jinde a cizinci by tak jako tak již do Prahy nesměřovali v takovém počtu. K tomuto zakládání by ale zřejmě došlo i bez pražských událostí.

Fiasko koncilu v Pise

25. 3. 1409 zasedli církevní kardinálové v Pise. 5. 6. prohlásil koncil oba dosavadní papeže v Římě a v Avignonu za sesazené. 26. 6. byl zvolen nový papež Alexandr V. Byl jím 70letý milánský arcibiskup Petr Filargo z Kandie a byl zvolen zřejmě jako kompromisní postava, která nebude dlouho naživu, ale poslouží k uklidnění poměrů a k vyjasnění situace, případně k zformování mocenských aliancí. Alexandr se díky své povaze nehodil za reformátora a koncil se zavázal nerozpustit se dříve, než bude dokončena oprava církve v údech i v hlavě. Jak vidno, reforma církve nebyla nápadem pouze českých mistrů. Nový papež přes slib přisahy rozpustil koncil již 7. 8. 1409 s deklarovaným úmyslem svolat další koncil roku 1412.

Protože oba sesazení papežové neuznali pisánský koncil za právoplatný, odmítli abdikovat a koncil neměl vůli ani sílu je k tomu donutit. Výsledkem polovičatého podniku bylo naprosté fiasko a existence tří papežů, z nichž každý měl své věrné a své mocenské zázemí. K Benediktovi se hlásilo Skotsko a Španělsko, k Řehořovi Neapolsko, některé oblasti v Itálii a v Německu.

Bylo na Václavovi, aby jako muž s ambicemi získat římskou císařskou korunu, nyní ozbrojenou mocí závěry koncilu prosadil a osvědčil se. Jeho neštěstím byl arcibiskup Zbyněk Zajíc z Hamburku, který se zatvrzele držel sesazeného papeže Řehoře XII. a vedl k tomu značnou část českého duchovenstva. Král reagoval jako obvykle prudce a vyslal vojsko, aby zabíralo statky odbojných duchovních. Zbyněk Zajíc uprchl ze země. Za ním prchaly další duchovní osoby.

2. 9. 1409 se arcibiskup Zajíc a Konrád z Vechty odřekli Řehoře XII. a uznali za papeže Alexandra V. V Praze se slavilo a nastalo smíření. Bohužel zdánlivé. Arcibiskup Zajíc nezapomněl.

Někdy v této době se Jan Žižka z Trocnova, zkrachovalý zeman považovaný za lapku a člena zbojnické tlupy škodící Rožmberkům stal královým dvořanem a služebníkem. Zřejmě přesídlil do Prahy.

Spor arcibiskupa s univerzitou. Spor o Husa

Pro Jana z Husi nastalo plodné období, ve kterém na něho nikdo neútočil, mohl kázat i psát. Cítil se pevný v kolenou po vyhraném sporu univerzity a narůstala jeho odvaha. V různých pramenech je mu připisována nedůkladnost předchozích studií, pro kterou často nedohlédl následky svých projevů ústních i písemných. Zato prý stále více vynikal zarputilostí a samolibostí. Sám se posouval do pozice oběti, která má v budoucnu sloužit jako symbol očistění českého království od kacířství.

Zájmem arcibiskupa a vysokého duchovenstva bylo pomstít se králi a zničit jeho oblíbence, tím na krále vrhnout stín. Králův, královnin a dvorský přítel odsouzený jako arcikacíř by vrhal podezření i na samotného krále. Zájmem krále Václava a jeho vladařskou povinností bylo očistit jméno a osvědčit pravověrnost království, i za cenu vydání kohokoliv.

Zájmem vysoké šlechty bylo rozchvátit církevní statky buďto přímo, nebo tím, že je vezme pod ochranu. K tomu bylo třeba rozpoutat v Čechách delší období nepokoje, zmatku a bezvládnosti. Rozhoupat loďku. K tomu se znamenitě hodilo kacířské hnutí, které by poškodilo nebo zničilo postavení krále a znemožnilo by správu země i vládu v ní. Tak by mohl být odstraněn Václav a oloupena církev. K tomu ale bylo zapotřebí zapojit do hnutí zkušené válečníky, nejlépe hejtmany a velitele z řad zemanské šlechty a měšťany. Poté, kdy by zasáhl zvenčí Zikmund nebo kdokoliv jiný s pomocí vysokého panstva, by byla i tato konkurence zničena a nový panovník závislý na vysokém panstvu by se musel s rozchvácením církevních statků smířit.

V této konstelaci sil cítil Jan z Husi smyčku ovíjející se okolo jeho krku. Nevíme, zda chápal, že se svým veřejným vystupováním stal pro túžné majetku chtivé síly v zemi postavou, která bude použita k rozhoupání loďky a nastolení nepokoje. V králi ztratil přítele a arcibiskup i mnozí další se stali jeho vyslovenými nepřáteli. Zbývala mu jediná zbraň, totiž lid, měšťané a většina zemanské šlechty. Zbývalo mu slovo. Vznikem trojpapežství se situace jevila tak, že církev stále více upadá a spěje k definitivnímu rozpadu mocenskému i morálnímu.

Poté, kdy byl Hus zvolen rektorem univerzity, byla na něho arcibiskupským duchovenstvem podána žaloba, že šve Čechy proti Němcům, lid proti duchovenstvu, že dále hlásá Wicliffovy bludy, pomáhá ničit jednotu církve, prohlašuje Řím za sídlo antikrista a další... Arcibiskup Husa vyzval, aby na body obžaloby odpověděl stručně, zda ano či ne. Hus odpověděl spisem, v němž svůj postoj široce rozkládal.

Pražští studenti i mistři naopak arcibiskupa obžalovali, že se dotkl práv univerzity, když si nechal od jejích mistrů odevzdat Wicliffovy spisy a pak veřejně falešně vykládal jejich články.

Nový papež Alexandr V. však potřeboval pražského arcibiskupa na své straně a obvinění proti němu zrušil. Navíc byl arcibiskup Zajíc obdařen výjimečnými pravomocemi, aby kacířství v Čechách vykořenil, včetně pravomoci předvolávat si univerzitní mistry. Papežskou bulu obdržel arcibiskup 9. 3. 1410 a ihned sestavil komisi 4 doktorů teologie a 2 doktorů církevního práva. Papežská bula vyzývala arcibiskupa, aby zapověděl kázat kněžím mimo farní kostely. Toto mířilo přímo na Jana z Husi, protože kaple Betlémská neměla farnost a byla stále plná lidu. Jan Hus se proti tomuto nařízení k papeži odvolal a dokládal, že papež byl o jeho činnosti falešně informován.

Král Václav a celý dvůr ihned pochopili, že arcibiskupova aktivita směřuje proti trůnu a království.

Arcibiskupova komise pochopitelně dospěla k závěru, že Wicliffovy spisy jsou celé kacířské a ihned mají být spáleny. Proti tomu se postavila univerzita a 15. 6. 1410 svolal nový rektor Jan Šindel z Ondřejova všeobecnou schůzi, ze které vzešel požadavek ke králi, aby pálení spisů překazil.

Arcibiskup Zbyněk Zajíc nebyl studovaným teologem a v problematice spisů se nevyznal. Byl výkonným církevním úředníkem a jako takový se snažil plnit nařízení svých šéfů v Římě. Hned 16. 6. svolal synod svého kněžstva a ohlásil svůj rozsudek. Wicliffovy spisy měly být spáleny, u koho by se ještě našly nějaké, bude dán do klatby a nesmí se kázat jinde, než ve farních kostelech. Univerzita ihned ohlásila, že s rozsudkem nesouhlasí. Arcibiskup oznámil králi, že rozsudek nevykoná bez jeho souhlasu, což byla past. Kdyby král nesouhlasil, sám by se ocitl v podezření, že kryje kacíře. Arcibiskup se dovolával mínění markraběte Jošta uznávaného v těchto věcech za vzdělance.

3. 5. 1410 zemřel papež Alexandr V., jak mnozí očekávali. Zvolen byl boloňský kardinál Baltazar Cossa jako **Jan XXIII**. Hus i univerzita se k němu ihned odvolali a vylíčili mu děje v Čechách ze svého pohledu. Jan z Husi dále kázal a nyní již svou při začal předkládat lidu, který se skutečně začal nenávisťně zaměřovat proti arcibiskupovým duchovním i proti duchovnímu stavu obecně.

16. 7. 1410 svolal Arcibiskup Zajíc preláty, kanovníky a duchovenstvo do dvora na Menším městě Pražském a za hradbou ozbrojenců zde provedl **spálení Wicliffových spisů**. 18. 7. pak arcibiskup vyhlásil klatbu na Jana Husa a na další, kteří se odvolali k novému papeži. Spálením spisů, když pomineme jejich obsahovou hodnotu, ale vznikla jejich majitelům faktická nemalá škoda. Průměrně měl středověký ručně psaný spis hodnotu vesnice i s poddanými. Arcibiskup způsobil váženým lidem majetkovou škodu.

Věci již ale zašly příliš daleko. Jan z Husi nepřestal kázat a odvolal se na to, že *je třeba více Boha poslouchat, než lidi*. Poté ohlásil veřejnou disputaci v Karlově koleji a přibil na vrata oznámení, že jistý Wicliffův traktát žádné bludy neobsahuje a kdo tvrdí opak, má se dostavit a dokázat to. Nato se pohnuli i jiní mistři univerzity a

začali ohlašovat své dispute ohledně Wicliffových článků. Jeroným Pražský, Jakoubek ze Stříbra, Šimon z Tišnova, Zdislav Zvířetický z Wartenberku, Prokop z Plzně a další.

22. 7. 1710 chtěl arcibiskup s asi 40 kněžími v hlavním chrámu obnovit kletbu na Jana Husa, ale musel doslova uprchnout před rozrušeným davem. Někteří kněží v Praze, kteří se pokoušeli o totéž, byli přepadáni a ztlučeni.

Rozružený král Václav se pokoušel obnovit pořádek a zakázal jakákoliv veřejná pouliční srocení. Po arcibiskupovi požadoval, aby nevyhlašoval nad Husem klatbu a aby nahradil škodu majitelům spálených knih. Když se k tomu Zbyněk Zajíc neměl, poručil král zastavit důchody všem duchovním osobám, které se na pálení účastnily. Těmito důchody se měla napravit hmotná škoda. Král, královna i univerzita psali listy novému papeži Janu XXIII., aby zastavil platnost Alexandrových bul, nebo nastane rozkol v zemi i v církvi.

Husovy pře se ujal Jan z Jesenice, současný prominentní evropský právník. Hus sám byl dvorským prominentem a tím se z teologické pře stala sledovaná a finančně velmi nákladná causa. Jan XXIII. nemohl tuto skutečnost ignorovat. Již před tím reagoval na Husovo odvolání proti Alexandrově bule a zadal řešení komisi kardinálů i doktorů univerzit v Bologni, v Paříži a Oxfordu. Komise vzala v úvahu politická fakta a dospěla k závěru, že se knihy Wicliffovy pálit nemají. Bylo již ale pozdě. Vzápětí dorazila další žaloba arcibiskupa Zajíce s žádostí, aby kacíř Hus byl předvolán před papeže. Papež světil při svém kardinálu Colonnovi, který vydal na Husa obsídku, aby se dostavil před papežskou stolicí do 20. 9. Pak ale do Bologni dorazily listy od krále Václava, královny a mistrů univerzity, z nichž jednoznačně vyplývalo, že v pozadí všeho je arcibiskup Zajíc, který si takto vyřizuje účty s králem a s univerzitou, že žádné kacířství v Čechách není. Kardinál Colonna jednající nyní jménem papeže na královské žádosti neodpověděl a v únoru 1411 uvalil na Husa klatbu. Tato klatba byla v Praze ve všech kostelích ohlášena 11. 3. 1411.

Je těžké říci, co bylo důvodem takového jednání papežského dvora. Král Václav od počátku nového papeže uznával a podporoval, nebyl jeho nepřítelem a v ničem mu nepřekážel. Sám vyvolal pisánský koncil, díky kterému se Baltazar Cossa mohl stát papežem. Možná bylo úmyslem papeže podpořit pražského arcibiskupa, aby v Praze církevní moc zvítězila nad královskou a ukázala králi svou převahu. Možná pracoval papež na tom, aby se nakonec Václav nestal římským císařem. Možná šlo jen o hloupou neinformovanost o poměrech v Čechách a o ukvapenost, kterou pak již nešlo vzít zpět. V důsledku této hlouposti nebo špatného kalkulu ztratila brzy nato církev v Čechách veškerou moc a drtivou většinu svého majetku.

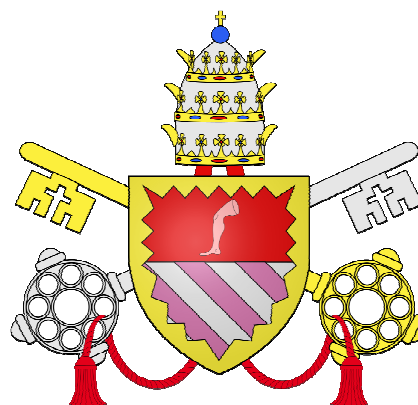
Jan z Jesenice postupně stornoval všechny žaloby, které létaly sem a tam mezi Římem a Prahou. Nemohl ale stornovat a změnil platné předvolání Jana Husa před papežskou stolicí. Dařilo se mu proces účinně zdržovat a rozměňovat čistě právníckým způsobem.

Kdyby se byl Jan z Husi necítil zahnán do pasti, nepředložil by svou při lidu. Kdyby se byl arcibiskup schopen s univerzitou rozumně dohodnout, zůstala by pře o Wicliffa záležitostí akademických kruhů, jakou byla již po desítky let před tím. Z pohledu přes staletí nazpět působí události kolem Jana z Husi jako uměle gradovaný a provokovaný konflikt. Hus byl tím pravým katalyzátorem, který mohl v Čechách vyvolat vzbouření a nepokoj, který by vyřadil ze hry královskou moc a umožnil zcela změnit mocenské i majetkové poměry. Ti, kdo byli ještě před několika lety stálým problémem pro krále a příčinou zmatků, byli v této době až nápadně hodní a v pozadí dějů.

18. 5. 1410 zemřel falckrabě a římský vzdorokrál Ruprecht Klem. Říšští kurfiřti začali vyjednávat o volbě nového římského krále. Falcký a trevířský kurfiřt uznávali papeže Řehoře XII. a proto se vyslovili pro Zikmunda, který s Řehořem také držel. Mohučský a Kolínský kurfiřt chtěli za krále Jošta. Václav přesvědčil Jošta, že mu dá svůj kurfiřtský hlas a s ním i saský, když jej pak Jošt podpoří jako římského císaře.

20. 9. 1410 byl třemi hlasy ve Frankfurtu volen za říšského krále Zikmund. Volba nebyla většinová.

1. 10. 1410 tamtéž zvolila druhé strana hlasem mohučským, kolínským, českým a saským za římského krále Jošta. Tak, jako byli tři papežové, byli náhle i tři římské králové a všichni Lucemburkové. To ještě více působilo dojmem rozpadu křesťanského světa vlivem bezbožnosti a krátkozrakého sobectví světských i církevních elit.



15. 7. 1410 došlo na severu Polska k velké bitvě u Grunwaldu, ve které polský král Jagello drtivě porazil vojska Řádu německých rytířů. Český král Václav, který usiloval o říšskou korunu, musel v tomto boji vypravit vlastní vojenskou pomoc řádu. Poláci jej volit nemohli a řád měl přímo v Praze faru sv. Benedikta vedle královského dvora. Na druhé straně zde již existovalo mnoho zemanů a zkušených válečníků zemanské šlechty, kteří odešli samostatně pomáhat polskému králi. Vedl je Jan Sokol z Lemberka a byl s ním i králův dvořan Jan Žižka z Trocnova. Nevíme jistě, zda byl přímo v bitvě a na jakém místě, ale v Polsku prokazatelně byl. Je zvláštní, že na jedné straně král Václav oficiálně pomáhal řádové straně, na druhé straně nechal své vlastní many a služebníky, aby šli pomáhat polské straně. Právě dvořan Jan Žižka mohl na takovou výpravu jen těžko odejít bez králova vědomí.

2. 12. 1411 se Zikmund písemně obrátil na Václava, aby své poddané odvolal ze služby polského krále domů.

17. 1. 1411 zemřel v Brně markrabě moravský Jošt v 60 letech věku, aniž byl korunován na římského krále. Hovořilo se o vraždě jedem a nejméně dva traviči prý byli dopadeni a usmrceni. Jošt byl třikrát ženatý, ale neměl potomky. Od jeho smrti Moravu spravoval přímo český král pomocí hejtmánů. Z dalších Joštových území si Václav ponechal Lužici a Branibory postoupil Zikmundovi.

Nejvyšším hejtmánem na Moravě Václav ihned jmenoval Lacka z Kravař.

15. 3. 1411 byla v Praze ohlášena klatba na Jana Husa, ale velká část Pražanů nařízení ignorovala. Král Václav také nemínil arcibiskupovi, který mu dělal potíže a za jeho zády posílal žaloby a obvinění papeži, vrátit zastavené statky a důchody. Ani jeho duchovním. Arcibiskup se proto uchýlil k vyhlášení totálního interdiktů na všechna města pražská, na veškeré bohoslužby. Zbyněk Zajíc evidentně hnal souboj církevní a světské moci o Prahu do extrému.

Král Václav začal po 24. 4. zabavovat církevní majetky. 6. 5. přišel s ozbrojenici do sv. Víta a nechal veškeré kostelní poklady a nářadí odvézt na Karlštejn s tím, že když církev nekoná bohoslužby, nic z toho nepotřebuje.

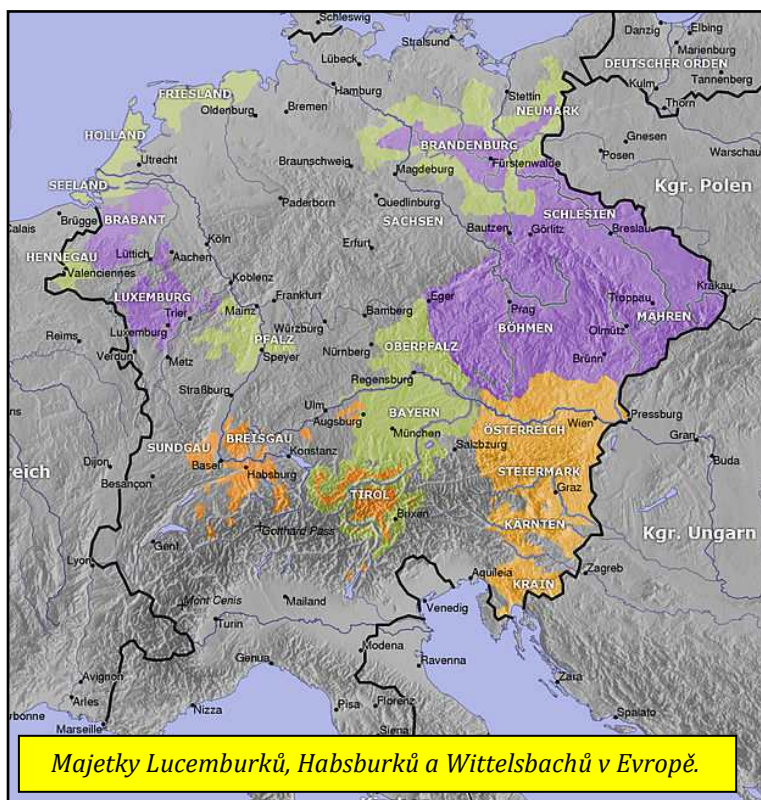
5. 6. 1411 si nechal Václav od nejvyššího zemského soudu schválit rozhodnutí, že nikdo nesmí nikoho před duchovní soud pohánět pod hrozbou těžkých trestů.

V té době již ale arcibiskupova věc nestála dobře. Po Joštově smrti vše nasvědčovalo tomu, že se Zikmund stane jediným římským králem. Papež Jan XXIII. usiloval o jeho podporu, zatímco Zikmund se ještě držel papeže Řehoře. Přesvědčit ke změně stran ho mohl nejspíše Václav a papež začal Václava potřebovat. Arcibiskup brzy pocítil, že ho papež přestal podporovat a interdikt navíc nefungoval, mnoho kněží ho ignorovalo.

Koncem června 1411 domluvil hrabě sedmihradský Stibor ze Stibořic **smíření mezi Václavem a Zikmundem**. Václav svolil, že dá Zikmundovi svůj český hlas a Zikmund přestal usilovat o českou korunu a slábil podpořit Václava v získání císařské koruny. 21. 7. 1411 byl pak **Zikmund ve Frankfurtu jednohlasně zvolen římským králem** a za svého papeže uznal Jana XXIII.

6. 7. 1411 vydala královská rada veřejně vyhlášený rozsudek ve věci sporu univerzity, krále a arcibiskupa. Veškeré nepřátelství mělo přestat. Obě strany měly odvolat své posly a žalobníčky z Říma. Arcibiskup se měl pokorit před králem a odvolat zbytečný interdikt, dát o tom zprávu papeži, včetně osvědčení, že v Čechách žádné kacířství není. Král měl navrátit církvi zabavené statky, majetky a důchody. Arcibiskup rozsudek přijal a vykonal. Ze všeho právníckého zmatku tak zbylo jen předvolání Jana z Husi před papežský soud.

Král Václav ale Zbyňkovi Zajícovi neodpustil. Oddaloval jeho přijetí a usmíření s ním, zatímco vyslanec druhé strany přijímal ihned. Arcibiskup zasel příliš mnoho větru a bouře již vzházela. 5. 9. napsal králi list s tím, že mu není umožněno smířit se s králem a proto považuje rozsudek za neplatný a do Říma nic psát nebude. Poté se arcibiskup vypravil za Zikmundem, 28. 9. však v Prešpurku po náhlém onemocnění zemřel.



Majetky Lucemburků, Habsburků a Wittelsbachů v Evropě.

Jan z Husi sepsal k papeži pokornou žádost. Vyznal se z pravé víry, a že nechce činit nic, co by se jediné a pravé církvi a jejímu učení protivilo. Napsal, že na něj bylo žalováno křivě. List byl opatřen pečeti univerzity jako pravý.

Pražská kapitula si po Zajícově smrti zvolila za **nového arcibiskupa Albíka z Uničova**, osobního lékaře krále Václava, aby s králem dosáhla shody. 24. 1. 1412 tuto volbu papež Jan XXIII. potvrdil, ale kapitule to nezapomněl, protože hodlal arcibiskupský post v Praze někomu prodat. Albík byl již stařec a v situaci se neorientoval. Odpověď papeže na Husův list nepřicházela a Hus i jeho příznivci v Čechách ztráceli v církevní struktuře důvěru.

Na začátku roku 1412 se při jakési veřejné univerzitní disputaci poprvé veřejně ozvalo mínění, že tento papež je antikrist, že se ďábel pokouší zmocnit církve prostřednictvím nastrčené osoby bývalého námořního lupiče Baltazara Cossy – Jana XXIII. Nevykl to Jan Hus a nešlo jen tak o nějakou obyčejnou nadávku. Jestliže se objevil antikrist, přichází konec světa a věrní se musí připravit na příchod Spasitele. Antikrista je třeba se zříci a bojovat proti němu. Ale jestliže je to papež?



Ladislav Neapolský

Spor na univerzitě a odpustková kampaň. Kazatel proti církvi

V květnu 1412 přijeli do Prahy dva papežští legáti Václav Tiem z Pasova a Pac de Bonomia. Přivezli palium, tedy potvrzení arcibiskupa Albíka a dvě buly proti **Ladislavovi Neapolskému**, s nímž papež válčil, protože Ladislav byl ochráncem Řehoře XII. Kromě klatby šlo i o křížovou výpravu a na tu se mělo nastřídat prodejem odpustků hříšců. I v Praze. Čechy měly osvědčit, že již nejsou kacífské, jinými slovy, jsou opět ochotné platit. Arcibiskup Albík měl tolik rozumu, že vyzval kněží, aby nevymezovali rovnou výši platby za rozhřešení při zpovědi. Byly umístěny truhly a odpustková kampaň byla vyhlášena jako dobrovolná.

Jan Hus a jeho spoluvěrci však byli tentokrát připraveni jít do otevřené konfrontace. Jana zklamala diplomacie. Hus začal otevřeně kázat o antikristovi na papežském trůnu. V tom se proti němu postavil i přítel Štěpán z Pálče, nyní děkan teologické fakulty. Štěpán byl před časem s jakýmsi posláním v Pise, ještě před tím, než se Baltazar Cossa stal papežem. Zde byl zřejmě zajat a po několik měsíců mučen, což nikdy nepřiznal. Nyní měl strach. Na Pálčovu stranu se přidal Stanislav ze Znojma a univerzita nedosáhla jednoty. Mnozí mistři nebyli připraveni ihned a otevřeně se postavit proti církvi z pozice někoho, kdo ví, jaká má církev správně být.

Na 15. 6. 1412 vyhlásil Jan Hus po celé Praze veřejnou disputaci v síni Karlovy koleje o tom, jestli je povinností křesťana schvalovat papežovu válku, a zda je to ku prospěchu království. Protistrana mobilizovala a Hus byl předvolán před arcibiskupa Albíka. Zde z diskuse vyplynulo jasně Husovo stanovisko, že se nestaví proti ničemu Božímu a apoštolskému, ale již rozlišuje mezi vůlí Kristovou a vůlí papežovou. Nadále hodlá respektovat pouze ty církevní a papežské příkazy, které budou v souladu s Písmem svatým. Hus tedy postavil své mínění nad mínění oficiálních struktur církve. Nezříkal se církve a nevystoupil z jejích struktur, ale vyzdvihl svoji osobní odpovědnost vůči Bohu nad odpovědnost vůči církvi. Připustil, že je možné, že ti, kdo vedou církev, již nejsou v souladu s Bohem.

Disputaci předsedal rektor Marek z Hradce. Jan Hus zde postavil Písmo jako neměnné absolutní měřítko, podle něhož může každý křesťan samostatně poměřovat činy církve a jejích představitelů. Proto je třeba, aby Písmo bylo přístupné v češtině každému obyvateli. Věřící nejsou povinni poslouchat příkazy, které se nesrovnávají s tímto Božím měřítkem. Hus nedomýšlel, že pokud je Božské měřítko absolutně dokonalé a bezchybné, je každý jeho lidský výklad mylný a každý lidský úsudek nedostatečný. Každé rozhodnutí a nařízení církevních i jiných struktur bude pak s absolutním měřítkem těžko srovnatelné a každá lidská neposlušnost bude podle tohoto návodu oprávněná, což v důsledku bude znamenat rozklad církevní i státní hierarchie a de facto anarchii. Hus začal směřovat k teokracii, právně nejednoznačné vládě svědomí. Nehledě k tomu, že sto procentní důsledné následování Krista by pro každého jedince znamenalo i nějakou formu ukřižování (*Já jsem ta cesta*). Husovo stanovisko v této chvíli nebylo násilné, naopak, ale zakládalo společenský a civilizační rozvrat. Otevíralo dveře všem budoucím samozvaným vykladačům Písma a Boží vůle.

Hus stavěl soudobého člověka před radikální rozhodnutí, které má stejnou platnost a naléhavost i dnes. Buďto zůstat pasivní součástí společenské struktury, tj. poslouchat představitele i jejich nedokonalá nařízení, poslouchat s vědomím, že jsou hříšní a nedokonalí, ale pořádek musí být zachován, nebo se zcela odvrátit od lidské nedokonalosti a jít pouze za Kristem, což znamená i podstoupit nějakou formu ukřižování. Jan Hus učinil radikální rozhodnutí sám za sebe a šel po této cestě až do konce. Jenže jeho následovníci došli pouze k oné neposlušnosti.

Hus v disputaci snadno odhalil papeže jako mocenského manipulátora, který zatracuje Ladislava Neapolského, což vůbec neznamená, že Ladislava zatracuje i Bůh. Papež zatracuje jeho potomky do čtvrtého kolena a

dopouští se prokletí ještě nenarozených dětí. Kristus řekl – *Chceš-li být dokonalý, rozdej svůj majetek chudým a následuj mne*. Neřekl – *Dej peníze papeži na válku a bude ti odpuštěno cokoliv*.

V této disputaci Jan Hus a zvláště Jeroným Pražský překročili svůj Rubikon. Postavili proti sobě nejen lidi zlé, sobecné a hloupé, ale i moudré, kteří chtěli zachovat ve společnosti řád a pořádek, jakkoliv nedokonalý. Pokud se Jan Hus rozešel se světem a s církví, měl tak učinit sám za sebe, ne jako autorita, univerzitní mistr a kazatel. Měl se vzdát postavení, kněžského svěcení, odejít do ústraní a žít podle Krista. Kristus také nevedl davy do války či do vzpoury proti Římskému impériu a naopak věřícím říkal, že kdo se narodil jako otrok, nemá se proti tomu bouřit, ale má naplnit svůj život láskou a pokorou v té pozici, v jaké se narodil. Kristus nikdy neponoukal Židy k neposlušnosti sahendrinu, jakkoliv byla tato židovská rada hříšná. Hus ve skutečnosti neměl před Kristem zodpovědnost za nápravu celého světa, ale jen za napravení sebe a svých hříchů.

Následky dispute se téměř ihned přenesly do ulic prostřednictvím studentů a radikálnějších kněží. Konaly se různé demonstrace, posměšné průvody s alegorickými výjevy veřejně útočící na církev i na papeže. Dav si začal z Husa dělat proroka a Husovi v té chvíli zřejmě vůbec nedocházelo, co se jeho jménem dává do pohybu. V této chvíli Jan Hus ztratil definitivně přízeň krále Václava a stal se v jeho očích obyčejným buřičem proti společenskému klidu a pořádku. Mimoto podkopával jeho pozici v křesťanském světě.

10. 7. 1412 byli podle králova rozkazu o potlačení nepokojů zatčeni muži Martin, Stašek a Jan, kteří v různých kostelích pokřikovali na kněze kvůli odpustkům. Byli uvězněni ve staroměstské šatlavě a na druhý den byl ohlášen veřejný soud. 11. 7. zaplnil Staroměstské náměstí dav lidí a Jan Hus osobně šel na radnici prosit za životy zatčených. Z dochovaného svědectví vyplývá, že si plně uvědomoval svou vlastní vinu, neboť bez jeho kázání proti odpustkům by se toto nestalo. Hus byl radními ujištěn, že zatčeným bude zachován život, ale když se dav rozešel, byli všichni tři sťati. Hnutí získalo mučedníky a mistr Jan z Jičína je ihned prohlásil za svaté. Na radnici se hrnuli jiní lidé, kteří se také nabízelí k zatčení a stětí, s tím, že jsou téhož názoru, jako ti popravení. Odpor nebyl doposud ozbrojený, ale již šlo o pasivní rezistenci, dnes by se řeklo o občanskou neposlušnost kvůli svědomí. Již šlo o rozchod se systémem a establishmentem. Sám Hus byl zdrcen. Následkem jeho kázání zahynuli tři lidé. Po dva týdny o události z kazatelny mlčel, ale pak zformuloval onu základní poučku hnutí, aby se lidé drželi zákona Božího více, než lidského a nedali se od toho odvrátit žádným mučením, ani smrtí. Tím Hus své osobní rozhodnutí přenesl z pozice kazatelny a autority na masy. Tím také souhlasil s tím, že lidé, kteří budou v praxi uvádět jeho slova, budou umírat.

Svatý František z Assisi (*5. 7. 1182 +3. 10. 1226) byl v důsledku mnohem větším reformátorem církve, než Jan Hus, mnohem více ovlivnil církev a společnost k lepšímu, aniž se stal mučedníkem. A nikdy neudělal to, co udělal Jan Hus z kazatelny Betlémské kaple. Nikdy nevystoupil z pozice autority a nikdy do své cesty za Kristem nezatahoval masy. František přitahoval a vyráběl bláznů, Hus fanatiky.

Teologická fakulta univerzity sestávající z 8 mistrů v čele se Štěpánem Pálčem po těchto událostech znovu ztratila všech 45 Wicliffových článků (zbytek univerzity již stál za Husem). Teologičtí mistři upozornili na dalších 6 bludných článků, které Hus zastával, a sepsali stížnost ke králi Václavovi, aby Husovo kázání zastavil. Osobně ji královské radě přednesli na hradě Žebráku. Král zakázal šíření všech těchto 51 článků pod hrozbou zabavení majetku a vyhnání ze země.

16. 7. 1412 byli všichni pražští faráři a duchovní sezváni na staroměstskou radnici, kde jim byl přečten králův výnos. Hus tento počin posměšně nazval synodou radnickou a účinek to nemělo žádný.

Poté se obě univerzitní strany znovu setkaly před králem na Žebráku. Hus zde navrhl, aby se před králem konala dispute o jeho sporných spisech s tím, že když mu doktoři prokáží blud, bude upálen on, když nedokážou, budou upáleni oni. Král moudře poslal obě strany domů, ale příhoda ukazuje, že již tehdy Hus tušil, že jeho příběh skončí upálením a akceptoval to.

Mezitím podalo pražské duchovenstvo další žalobu na Husa do Říma k papeži, kterou odvezl kněz Michal z Německého Brodu. Kněz Michal byl ovšem ve skutečnosti na útěku z Prahy. Protože byl synem horníka, namlouval králi velké hornické podniky v Jílovém, dostal od krále množství peněz, které zpronevěřil a nyní utíkal do emigrace. Papež předal casu Hus kardinálu Petrovi od sv. Anděla. Ten vynesl rozsudek, aby byla dřívější klatba na Husa obnovena a doplněna. Nikdo nesměl nyní podat Husovi vodu ani jídlo, ani se s ním stýkat. Kdekoli by Hus přebýval, padala klatba i na toto místo. Bezprostředně to znamenalo zastavení jakýchkoli církevních úkonů a obřadů v celé Praze. Papež navíc vydal bulu vyzývající, aby věřící sami Husa zatkli a dopravili k soudu arcibiskupa nebo biskupa, a aby byla Betlémská kaple do základů zbořena.



2. 10. 1412 se ozbrojený houf se staroměstskými konšeli v čele s Bernardem Chotkem vydal k Betlémské kapli, aby Husa zatkli. V kapli právě probíhalo kázání a věřící ozbrojence zcela rozprášili a zahnali na útěk. Betlémská kaple byla pak stále hlídána lidmi, aby nemohla být zbořena.

Jan Hus se proti papežské bule veřejně odvolal k samotnému Kristu, což bylo symbolické gesto, protože kanonické právo takový postup neznalo. Proti papežské bule nebylo odvolání. Hus tím dával najevo, že církevní právo nerespektuje, protože se církev sama již rozešla s Kristem.

18. 12. 1412 svolal na univerzitě mistr Jan z Jesenice disputaci, v níž dokazoval, že ani papežská klatba na Husa nemá oporu v církevním právu a je tedy neplatná.

Král Václav soukromě Husa požádal, aby na nějaký čas odešel z Prahy, že on osobně se postará o uklidnění poměrů a odvolání klatby. Jan krále uposlechl a začátkem prosince 1412 opustil Prahu. Sám ovšem o nějaké uklidnění asi neměl zájem. Chtěl svou při dotáhnout do konce a již před tím, v létě na Žebráku nabízel své upálení, pokud mu bude dokázáno bludařství. Nyní ale přestal být VIP osobou. Zřejmě uznal, že důsledné následování Krista je jeho soukromým rozhodnutím a nemá smysl do toho zatahovat celou Prahu. Jan zřejmě již chápal, že jeho spor s příliš světskou církví nemůže skončit zrušením církve nebo jejím návratem do prvotní apoštolské formy, že tedy nejspíše skončí jeho mučednictvím. Potřeboval však ještě před posledním kolem zápasu sepsat a utřídit pro budoucnost svá stanoviska.

Sám arcibiskup Albík se ocitl v nemilosti pro svou neochotu či neschopnost zatočit v Praze s Husem a jeho následovníky. Ještě před koncem roku sám abdikoval. Namísto něho nastoupil **Konrád z Vechty**, ale papežské potvrzení dostal až v červenci 1413.

V Praze jednali biskupové litomyšlský a olomoucký s univerzitními mistry o uklidnění poměrů a smíření. Jan Hus poslal stanovisko písemně. Král jednání uvítal a svolal na 2. 2. 1413 do Českého Brodu zemský synod. Mimo Prahu proto, aby mohl přijít i Jan Hus. Ve skutečnosti se synod sešel 6. 2. v Praze a Husa opět zastupoval Jan z Jesenice. Jednalo se víceméně písemně a nedošlo se k ničemu. Litomyšlský biskup **Jan Železný** požadoval zničení nejen Husových spisů, ale česky psaných knih vůbec.

Král proto ustavil komisi složenou z bývalého arcibiskupa Albíka, mistra Zdeňka z Labouně, vyšehradského děkana Jakuba a mistra Křišťana z Prachatic. Komise jednala o smíření, ale tentokrát se fakulta teologická v čele se Štěpánem Pálčem chovala tak nesmiřitelně, že se král Václav opět dopálil a všechny 4 doktory teologie sesadil a vypověděl z království. Rektorem univerzity se stal Křišťan z Prachatic.

Král Václav navíc upravil poměry na Němci ovládané staroměstské radnici. Vydal nařízení, podle něhož se měla staroměstská rada nadále skládat z 9 Čechů a 9 Němců, a jemu samému se měl vždy předat k posouzení seznam 25 kancicátů z každé strany. Dva německé konšely dal král 2. 11. 1413 pro nějaké minulé zločiny setnout.

Jan Hus přenechal betlémskou kapli knězi Havlíkovi a odebral se do jižních Čech k Janovi z Ústí (Sezimova). Zde pobýval na Kozím Hrádku a sepisoval knihy latinsky i česky. Ve skutečnosti zde zřejmě chystal svůj odkaz. Od Vánoc 1412 do Velikonoc 1413 se Hus tajně zdržoval v Betlémě v Praze. Z dopisů Křišťanovi je zřejmé, že i tehdy se Hus zabíral myšlenkami na svou mučednickou smrt, kterou považoval za nevyhnutelnou a předpokládal, že nastane upálením.

Hus improvizovaně kázal v okolí Sezimova Ústí a zřejmě byl ještě několikrát tajně v Praze. V létě 1414 zemřel Jan z Ústí a Hus přijal ochranu Jindřicha Lefla z Lažan na hradu Krakovci u Rakovníka, kde v okolí také příležitostně kázal.

V té době cestoval mistr Jeroným Pražský po Litvě a Polsku. V Litvě přičichl k pravoslaví a v Polsku pak pobuřoval katolické věřící vychvalováním pravoslavného přijímání pod obojí způsobu.



Nový koncil

Zorganizování dalšího, ještě více zastoupeného koncilu, které bylo přislíbeno v Pise, spadlo nyní na bedra novému římskému králi Zikmundovi. Papež Jan XXIII. neodporoval a dohodl se se Zikmundem na zahájení 9. 12. 1413 v Kostnici, což dal vyhlásit i papežskou bulou. Turci na Balkáně překročili Dunaj a stávali se pro Evropu skutečnou hrozbou. Zikmund i papež si uvědomovali, že mocenská i duchovní rozpolcenost křesťanské Evropy je sebevražedná a musí být odstraněna stůj co stůj, za každou cenu.

Zikmund se osobně obrátil na Jana Husa a nabídl mu bezpečný glejt k cestě do Kostnice. Zikmund vnímal Husa jako někoho, kdo v Čechách stojí v čele snah o nápravu církevních pořádků, ale dělá to nešťastným způsobem. Smysl svolání koncilu byl stejný – náprava církve. Kdyby se Hus s koncillem nějak shodl a usmířil, ustaly by všechny potíže v Čechách a jednota církve by byla obnovena, české království očištěno od podezření z kacířství. Zikmund nabídl Husovi ochranný list na cestu do Kostnice, ovšem pouze na cestu, protože v Kostnici nebude pánem Zikmund, ale koncil. Zikmund zřejmě příliš neporozuměl podstatě sporu Husa s papežem a s církví vůbec. Naprosto netušil, že Hus je již připraven zemřít mučednickou smrtí a koncilní otcové jsou plně připraveni mu to umožnit, což bude mít na Čechy naprosto opačný účinek. Když to Zikmund zjistil, bylo již pozdě. Zikmund nabídl Husovi i svou pomoc při tom, aby byl koncillem vyslechnut, což později splnil.

27. 8. 1414 svolal arcibiskup Konrád synod do Prahy, kam se odebral i Hus a nechal na všechna důležitá vrata v Praze přibít oznámení, že jede do Kostnice, a kdo mu přičítá nějaký blud, může se ho v Kostnici pokusit usvědčit. Na synod nebyl Hus vpuštěn a žádal od krále osvědčení, že se mu tak stalo. Na žádost Jana z Jesenice vydal kněz Mikuláš, arcibiskupský inkvizitor v Praze 10. 8. osvědčení, že s Janem Husem nohokrát diskutoval, jedl a pil a nikdy za svého působení na něm neshledal žádné bludy ani kacířství a také Jan Hus nikdy z žádného bludu obžalován nebyl.

1. 9. 1414 psal Jan Hus králi Zikmundovi a žádal ho, aby v Kostnici nebyl souzen tajně, ale veřejně slyšen a zkoumán. Ubezpečil Zikmunda, že je pro svou pravdu ochoten a připraven v Kostnici zemřít. Hus si tedy uvědomoval, že do Kostnice nejede k disputaci, ale je tam již z dřívějšíka předvolán na soud. Uvědomoval si, jak takové soudy probíhají, že v nich zpravidla vůbec není připouštěna obhajoba, ale jen žaloba, vyslechnutí svědků a přiznání viny. Jan Hus ale požadoval takovou podobu soudu, jakou tehdejší svět vůbec neznal.

7. 10. 1414 dostal Jan Hus zprostředkované osvědčení i od pražského arcibiskupa Konráda z Vechty, že on sám neví o žádném Husově zjevném kacířství nebo hlášaném bludu a sám jej z ničeho neviní. Podobné prohlášení vydal i nejvyšší purkrabí Čeněk z Wartenberka a další přední úředníci království. Jan Hus se tedy po všech stránkách v právnickém slova smyslu důkladně zajišťoval. Před koncillem mělo vše vyhlížet tak, že ani oba lucemburští králové, ani arcibiskupství, ani pražský inkvizitor, ani univerzita a státní úředníci proti Husovu kázání nic nemají, nepovažují ho za kacíře ani za bludaře a nikdy od něho nic kacířského neslyšeli. Problém je tedy pouze u papeže, který jednal jen na základě neověřených žalob Husových soupeřů a protivníků. Pokud by koncil Husa odsoudil, odsoudil by s ním všechny, kdo ho považovali za bezúhonného, a to byly nemalé autority. Hus tím dostal papeže do pasti, aniž ještě vůbec vyrazil na cestu.

Zikmund a Václav pověřili Husovou ochranou tři české pány, Jana Kepku z Chlumu, Václava z Dubé na Lešetně a Jindřicha Chlum na Lencenboku. Husovi protivníci sepisovali kdejaké svědectví proti němu, ale tento soupis dostal Hus do ruky ještě před odjezdem na Krakovci a měl čas si připravit obhajobu.

Z Husových odpůrců se do Kostnice vypravili: Jan Železný, litomyšlský biskup, Půta z Častolovic, Petr Konopištský ze Šternberku, Albrecht z Rabštejna a 4 doktoři vyhnaní z Čech v čele se Štěpánem Pálčem.

Jan Hus odjížděl 11. 10. 1414 a v tuto chvíli si ani král Václav, ani Zikmund jistě nemysleli, že by jeho cesta mohla skončit upálením. Neodjížděl žádný pokoutní kazatel, ale mistr a doktor, dvojnásobný rektor pražské univerzity, jeden z předních vzdělců Evropy a přítel královské rodiny. Odjížděl reprezentant značné části českého království včetně velké části panstva a duchovenstva. Jan Hus si však zřejmě uvědomoval, že bude záležet jen na koncilu samém, jak jeho soud pojme a zda mu vůbec dopřeje nějaké slyšení. Hus si plně uvědomoval, že jeho soud s velkou pravděpodobností skončí upálením, jak to psal v předchozích dopisech přátelům a jak to uvedl v posledním kázání den před odjezdem.



Erb Konráda z Vechty



Erb
Berků z
Dubé

Cestou Hus kázal i v Bavorsku a v německých zemích a mnohde byl o to místními faráři a konšeli žádán, včetně Norimberku. 18. 10. mu byl ve Špýru dodán Zikmundův ochranný glejt. Ten byl ale adresován Zikmundovým říšským poddaným. Nad církevní hierarchií neměl Zikmund žádnou prikazovací moc. 3. 11. vjel Hus do Kostnice provázen doprovodem a zvědavým davem lidu, který se neprojevoval nikterak nepřítelsky. Ubytoval se v hospodě v Pavlově ulici u vdovy Fidy.

Koncilu se měl účastnit říšský král Zikmund, papež Jan XXIII. a 30 kardinálů, Kardinálům se všeobecně nedůvěřovalo, proto byli doplněni o 4 patriarchy a 34 arcibiskupů. Dále zde bylo 150 biskupů a několik stovek proboštů, doktorů, kanovníků, děkanů apod. Také se sem sjeli 4 němečtí kurfiřti, 24 vévodů a knížat, 78 hrabat a 676 pánů. To vše s doprovody, kupci a zbrojnoši, takže do Kostnice přijelo odjinud před 50 000 osob.

Prvním úkolem koncilu bylo odstranění trojpapežství a volba jediného papeže. Druhým důvodem byla oprava církve v hlavě i v údech, tj. vymýcení neřestí, které pověst duchovního stavu poškozovaly. Kdyby Jan Hus nebyl předvolán před soud, zcela jistě by zde byl jako zástupce univerzity s velkým slovem k tomuto bodu. Třetím bodem byla ale oprava věroučných bludů, čímž se zjevně myslelo Wicliffovo učení. Tento bod se týkal především Čechů, pražské univerzity a Jana Husa. Husův problém spočíval v tom, že církev si nepřála žádnou revoluci, tím méně za pomoci tlaku zdola, od indoktrinovaného lidu. Očista měla začít shora a pomalu, bez společenských otřesů. Hus velmi dobře chápal, že to se nemůže povést, neboť právě horní církevní elity z neřestí a zneužívání víry nejvíce těžily. Vzbouřit masy bylo pro něho totéž, co probudit církev, ale na druhé straně, církevní elity měly pravdu v tom, že Husova cesta povede nikoliv k nápravě, ale ke katastrofě.

Vítězství žalobníků

28. 10. přijel do Kostnice papež Jan XXIII. Papež věděl, že i on bude muset odstoupit, ale dělal si naděje, že bude zase ihned zvolen, protože měl na své straně větší část křesťanstva, než dva další vzdoropapežové, kteří se ani nedostavili.

Již 4. 11. byl papež Jan žádán českými pány, aby zrušil interdikt nad Husem. Papež odpověděl, že žaloba pochází od českého duchovenstva a on ji musí respektovat, že však garantuje Husovo bezpečí v Kostnici. Jenže klatba se týkala i místa Husova pobytu a musely by být zastaveny všechny bohoslužby v Kostnici, proto papež nakonec 9. 11. klatbu zrušil. Hus se směl volně pohybovat po městě.

Ovšem již 4. 11. přibíjel Husův domácí nepřítel a nyní papežský prokurátor Michal z Německého Brodu po Kostnici na vrata listy s prohlášením Husa jako prokletého kacíře. V Kostnici si tedy zatím řešilo své účty domácí české duchovenstvo. Michal se Štěpánem Pálčem poté rozšířili fámu, že Hus se chystá tajně z Kostnice uprchnout a kdesi kázat. Oni byli původci myšlenky, že by měl být Hus internován a strážován.

28. 11. přišli za Husem augsburský a tridentský biskup a purkmistr Kostnice Jan Baden, a pod záminkou, že by chtěli Husem nabízené slyšení a diskusi. Hus s hosty odešel a dům vzápětí obsadilo vojsko. Hus byl při prvním slyšení zkoušen františkánským generálem mistrem Dydachem, nejučenějším teologem Itálie, který si s ním povídal v přestrojení za mnicha. Hus teologicky obstál. Ve čtyři odpoledne jednali o Husově osudu u papeže kardinálové. O Husovo zajetí se v podstatě zasloužili jeho čeští nepřátelé v čele se Štěpánem Pálčem. Papež sám hrál o hlasy při budoucí volbě nového papeže a české hlasy i hlasy Husových nepřátel si nemohl dovolit ztratit. Hus musel zůstat v papežově domě a pak byl po 8 dnů strážován v domě jistého kanovníka. 6. 12. byl přesunut do dominikánského kláštera a zde uvězněn v kobce.

Jan z Chlumu jel naproti Zikmundovi, který se rozčilil a vyhrožoval zničením věznice. Zikmund přijel do Kostnice 25. 12. s tisíci jezdců. Je třeba přiznat, že se velmi snažil o propuštění Jana Husa z vězení, ale narážil na církevní právo a postavilo se mu množství kardinálů, kteří si nechtěli nechat zasahovat do svého resortu od světské moci. Spor o Husa se přelil do starého sporu mezi světskou a církevní mocí v říši. Zikmund dokonce kvůli sporu odjel z Kostnice, ale kardinálové mu vzkázali, že pokud jim bude odporovat, rozpustí koncil. Na tomto argumentu král Zikmund prohrál, protože to si nemohl dovolit. Koncil byl jeho celoživotním dílem a úkolem. Život jednoho kazatele byl v tom srovnání pomíjející hodnotou.

Papež určil k Husovu procesu 3 komisaře. Jana, patriarchu konstantinopolského, Jana, biskupa luburského a Bernarda, biskupa kostelského. Pro sebe si vyhradil konečný výrok o vině.

Hus asi pátý týden v kobce těžce onemocněl. 8. ledna mu papež poskytl lékaře a nechal ho přenést do lepší cely. Papežovi komisaři nejprve vyslýchali svědky. Protože církevní právo vyžadovalo, aby žalovaný viděl svědky přísahat, bylo 15 svědků přivedeno před kobku, kde Hus ležel v horečkách. Právního zástupce Hus nemohl dostat, protože u obžalovaných z kacířství to církevní právo nedovolovalo.

Hus ale dostal možnost se hájit sám. Bylo mu předloženo 44 článků z jeho spisu O církvi a mohl se k nim písemně vyjádřit. Hus prokázal, že většina článků je vytržena z kontextu záměrně tak, aby dávaly jiný smysl v jiných souvislostech. U některých článků ovšem nešlo o kontext. Hus popíral svrchovanost církve ve výkladu Kristovy vůle a za jedinou svrchovanou autoritu považoval Písmo svaté, aplikované doslovně. Člověk nemá poslouchat příkazy, které nejsou v dokonalém souladu s Písmem. To byl projev fundamentalismu. Církev svatou pojímal jako společenství lidí předurčených ke spise. To již byl blud, neboť křesťanství vždy hlásalo, že člověk je nadán svobodnou vůlí a může svůj osud měnit, tedy nic, ani spása ani zatracení není předurčeno.

předem. Ani největší hříšník není předem vyjmut z Boží milosti. Hus také tvrdil, že svátosti, odpuštění a další duchovní úkony poskytnuté skrze hříšného kněze jsou neplatné, což byl a je také blud. Boží milost je platná bez ohledu na hříšnost duchovního, skrze něhož je poskytnuta. Každý je hříšný.

V dominikánském klášteře měl Hus volnější režim, mohl psát a navštívil jej například mistr Křišťan z Prachatic. Hus však chtěl, aby ho přátelé nenavštěvovali, neboť by sami mohli být uvězněni.

Učení o **poskytování svátosti oltářní pod obojí způsobu** začal v Praze jako první zastávat kněz Mikuláš u Matky Boží v Louži na Starém městě. Ten ale zemřel roku 1380. Myšlenkou se pak zabýval i Matěj z Janova a jeho duchovní dědic mistr Jakoubek ze Stříbra. Ten na toto téma vedl na univerzitě disputaci na konci roku 1414. Poté začal přijímání pod obojí praktikovat u sv. Martina ve zdi. Tehdy se v učení pražských radikálů ocitl symbol kalicha, s nímž neměl Jan Hus celkem nic společného. Hus se o novotě dozvěděl ve vězení a nejprve ji odmítl, pak se rozhodl podpořit své souvěrce a sepsal traktát o tom, že přijímání pod obojí neodmítá, ale považuje ho za vedlejší a nedůležitý aspekt nápravy církve. Nápravné hnutí v Praze tímto obřadem ztratilo mnoho příznivců a rozpoltilo se. Husa se zrekli i Mikuláš z Lobkovicz a kněz Havlík v Betlémské kapli. Hus psal do Prahy, že přijímání pod obojí nic v církevním dogmatu nebrání, že přijímání pod jednou je jen církevní zvyk. Ani jedno, ani druhé není hříchem či bludem.



**Křišťan z Prachatic
za Husem v Kostnici**

Mezi tím se papež Jan XXIII. pomalu dopracovával k poznání, že za papeže znovu zvolen nebude. Sílilo hnutí za to, aby všichni tři papežové byli definitivně odstraněni a zvolen byl někdo úplně nový a nezávislý. Jan 1. 3. 1415 prohlásil, že svou funkci složí, jakmile tak učiní i oba další papežové. Ve skutečnosti se intrikán Jan XXIII. hodlal zachránit tím, že uprchne z Kostnice a z jiného místa celý koncil prohlásí za zrušený. To byla sabotáž Zikmundových zájmů. Kardinálové nechali hlídat brány. 20. 3. se ale Janovi s pomocí Bedřicha, vévody rakouského, podařilo utéct v přestrojení. Nastala poloanarchie. Rakušané a Italové opouštěli Kostnici a luza drancovala prázdné domy.

V té chvíli zasáhl Zikmund, který ozbrojenci obsadil město, zaručil všem bezpečí a prohlásil, že koncil pokračuje a kdo uprchl, bude přiveden zpět. Vévoda Bedřich byl dán do klatby, Švýcaři zabrali zbylá území Habsburků a pak se Bedřich zavázal přivést papeže zpět.

Také dominikáni odevzdali 24. 3. klíče od Husova vězení Zikmundovi a opustili město. Zikmund mohl nyní Husa propustit, ale jeho prioritou bylo udržet koncil při životě. Musel mu tudíž dát prozatím nějaký program a k tomu posloužila Husova pře. Tehdy se král Zikmund na Husovi skutečně provinil, ale zachránil tím duchovní jednotu Evropy na dalších 100 let.

Zikmund odevzdal Husa do rukou kostnického biskupa, který nechal vězně převézt na svou tvrz Gottlieben na druhém břehu jezera. Zde byl vsazen do věže, měl spoutané nohy a v noci i ruce.

Jeroným Pražský se vrátil z cest po Litvě a Rusku, a v Praze svědčil o tom, že na východě je přijímání pod obojí běžnou praxí. Bez meškání se vydal za Husem do Kostnice a dorazil tam 4. 4. 1415. Čeští páni z Husova doprovodu jej varovali, ale Jeroným již 7. 4. vyvěsil na vrata na vrata kostela a na radnici listy, v nichž oznámil veřejně svůj příchod a žádal Zikmunda o ochranný glejt, koncil o slyšení. 18. 4. vydal koncil na Jeronýma předvolání před sněm. Jeroným viděl, že je zle a uprchl. Byl však v Hiršavě ve Falci poznán několika kněžími a zadržen, dodán 23. 5. v okovech zpět do Kostnice, kde jej uvěznili.

6. 4. 1415 překonal koncil krizi tím, že kardinálové vyhlásili **nadřazenost koncilu nad papežem**, nad kterýmkoliv papežem. Dosavadní papežové byli koncilem sesazeni a bez vědomí koncilu nesměl nikdo jiného papeže zvolit.

Po Jeronýmově uvěznění konala česká šlechta několik sjezdů v Praze, v Brně a v krajích. Byly posílány listy a prohlášení k Zikmundovi, kde se mu vytýkalo, že nyní Husa vydal a nedržel slovo. Panstvo nepožadovalo, aby byl zrušen soud s Husem, ale aby nebyl vězněn, když zjevně nehodlá utíkat a přijel dobrovolně. Panstvo dávalo najevo, že Husovi čeští nepřátelé, kteří se o jeho utrpení zjevně v Kostnici zasloužili, budou v Čechách stíhání a trestáni jako nactiutřači. Vznikala stále lepší situace k společností podporovanému útoku na církev v Čechách a především k zabírání jejího majetku.

Po útěku Jana XXIII. byla zneplatněna i komise jím stanovená k vyšetřování Jana Husa. Koncil ustavil novou 4 nové komisaře. 2 kardinály – Petra z Alliaku (prvního reformátora církevních poměrů ve Francii) a Viléma Kordianského. Dále biskupa Dolského a jednoho cisterciáckého opata. Tato komise navštěvovala Husa ve vězení a vyšetřovala ho soukromě.

4. 5. 1415 byl v osmém valném sezení koncilu označen Wicliffe za arcikacíře. Již tedy nerozhodovalo, zda Hus zastával některé Viklefovy bludné či nezávadné články. Již to, že hlásal cokoli z Wicliffa, bylo kacířské.

4. 6. byl Hus po 72 dnech převezen z vězení do františkánského kláštera, do mnohem lepších podmínek. Toho dne ho ve vězení na Gottliebenu vystřídal zatčený Baltazar Cossa, bývalý Jan XXIII.

5. 6. se konalo velké koncilní shromáždění v refektáři františkánského kláštera s předvedením Husa. Nejprve byly čteny výsledky komisionálního šetření. Český zvěd, který se do shromáždění vloudil v převleku za lektora, prý spatřil mezi připravenými koncilními rukopisy i hotový rozsudek nad Husem (exkomunikaci). Řekl to českým pánům a ti intervenovali u Zikmunda.

Souzené články vypsané z Husova díla byly předloženy Štěpánem z Pálče a Stanislavem ze Znojma. Čeští páni ale dodali tytéž články psané přímo Husovou rukou. Zikmund do procesu ihned zasáhl a vyslal falckraběte Ludvíka a norimberského purkrabího Bedřicha, kteří vyzvali sněm k vyslechnutí Husa a odevzdali pravé Husovy spisy k porovnání s tím, že je král chce vrátit.

Jan Hus chtěl po sněmu, aby mu jeho domnělé bludy dokázal, ale podle Písma svatého a spisů prvotní církve. Ne podle současné církevní praxe, která může být zkreslená. Dával najevo, že neuznává svrchovanost koncilu nad sebou a odvolával se k Písmu a ke Kristu. Husovi byly předčítány svědecké výpovědi proti němu a sporné články. Nebylo mu dovoleno vysvětlovat, jen odpovídat ano či ne. Hus tedy mlčel a jednání bylo odročeno.

7. 6. se konalo další slyšení. Zikmund, který dostal zprávy o průběhu prvního slyšení, vzkázal, že se tentokrát dostaví osobně, a kdo by Husa přerušoval, aby nemohl vysvětlovat, bude na jeho příkaz vyveden. Ráno nastalo úplné zatmění slunce. Posuzovalo se Husovo šíření Wicliffových nauk.

Hned 8. 6. se konalo třetí Husovo slyšení opět za přítomnosti a pod dozorem krále Zikmunda. Četly se hlavně Husovy články, které se dotýkaly svrchovanosti papeže a církve. Srovnáním vyšlo najevo, že čeští žalobci Husovy články oproti originálu značně falšovali. Předsedající Petr z Alliaku ale konstatoval, že originální Husovy články jsou mnohem kacířšější, než ony pozměněné. Husovi se vyčítalo, že vydával návody jak soudit církev lidu, který byl negramotný, neinformovaný a závislý pouze na Husovu návodu, že se tedy jednalo o manipulaci veřejnosti s politickými přesahy.

Hus tvrdil, že když je papež, prelát nebo kněz ve smrtelném hříchu, není již papežem, prelátem nebo knězem, stejně jako ani král v hříchu není králem. Nato Zikmund celkem v klidu odpověděl, že nikdo není bez hříchu, ani sám Jan Hus. Tak byla odhalena Husova tendence stavět se do pozice jediného spravedlivého.

Po přečtení všech článků, které mohl Hus komentovat, bylo Husovi dáno na výběr, zda setrvat v hříchu nebo se vydat na milost koncilu a přijmout jeho nálezy jako oprávněné. To znamenalo totéž, co přiznání, že Hus není ani tak v rozporu s Bohem, jako s institucí a s církevními elitami a v tom je jeho největší hřích. Napravit se dal jen dostatečnou demonstrací poslušnosti. Jan se však v této chvíli domáhal toho, aby byl přesvědčen, že se mýlí, a to z Písma, a kde bude přesvědčen, že se mýlí, tam svůj omyl vyzná a přijme. Řekl, že koncil jej nutí, aby se zřekl z velké části toho, co nikdy nevyznával, ani neučil, takže se toho vzdát ani nemůže. Kardinál Zabarella řekl, že návrh odvolání bude k Husovu svědomí šetrný a bude se s ním o jeho obsahu ještě hovořit. Také Zikmund Husovi domlouval, ale Husa v tu chvíli přemohla paličatost, možná zbytečná pýcha, možná touha následovat Krista až na kříž a stále jen opakoval, že chce být přesvědčen podle písma. Nato bylo předloženo svědectví o tom, že před odchodem napsal doma věrným list, v němž řekl, že i kdyby odvolal, že to bude z přinucení a srdcem nikdy nic neodvolá. To byla pravda. Nato řekl Hus svým českým žalobcům, že on nyní stojí před soudem Božím a oni před ním budou stát také.

Jan Hus byl zjevně nevyspalý, měl horečku a zimnici a místy se v řeči neorientoval. Trpěl bolestí hlavy a zubů, proto byl odveden zpět do cely.

Poté čeští pánové z Dubé, z Chlumu a z Mladenovic vyslechli Zikmundův hovor s preláty schovaní v tlačenici, když všichni mysleli, že již odešli. Zikmund řekl, že Husovi nevěří, i kdyby odvolal, a kdyby se vrátil zpět do Čech, rozbroje by pokračovaly. Král radil poslat seznam bludů po církevní k vladařské linii do Čech a do Polska a vyžadovat vykořenění všech Husových následovníků, kteří se začínají chovat jako náboženská sekta.



Mimo jiné i tato slova stála Zikmunda možnost ujmout se české koruny, protože se je dozvěděl Hus i veřejnost v Čechách.

Spor pravdy s poslušností

12. 6. byl v kostnickém shromáždění přečten list českého a moravského panstva s 250 přivěšenými pečeti. List jasně naznačoval, že vykořeneání bludů v Čechách nebude tak snadné. Král Václav kostnický sněm ignoroval a oplácel tak Zikmundovi, že on kdysi ignoroval pisánský sněm, nad nímž měl patronát on.

Také pod dojmem listu byl rozsudek o celý měsíc odložen.

15. 6. vynesl koncil nálezn ve věci přijímání pod obojí způsobu a zapověděl tento druh obřadu. Koncil přiznal, že se jedná o obyčej, že v prvotní církvi se přijímalo pod obojí, ale že není pravdou, že by pouze přijímání chleba i vína, těla i krve Kristovy bylo přijímáním celého Krista. V podstatě tedy šlo opět o poslušnost, což bylo v Čechách rozpoznáno, ale přeloženo tak, že přijímání pod obojí si vyhrazuje jen mocenský establishment jako znak své nadřazenosti nad prostým lidem. Koncil navíc přikazoval, aby lidé praktikující tento obřad byli odsuzováni a předáváni inkvizitorům.

21. 6. se k tomu ještě vyjádřil Jan Hus z vězení s tím, že je to nepodstatné, ale když přijímání pod obojí zavedl sám Kristus, lidé to nemají opravovat, natož, aby někoho trestali za to, že tímto způsobem následuje Krista. Je v tom vyjádřena podstata celého sporu Jana Husa s církevními elitami, jak ji viděl mistr Jan Hus. Přesně to církev podle Husa dělala. Nadřazovala pouhé zvyky a obyčaje nad to, co učil Kristus. To, co učil Kristus, pak označovala jako bludy.

Jan Hus nenabádal své stoupence doma k nějaké vzpouře proti církvi, ale nabádal je, aby neuposlechli tam, kde autority zjevné Kristovo učení označují za bludy, k čemuž je měřítkem Písmo svaté. Hus naznačoval, že církve se zmocnil antikrist a prostřednictvím církve se snaží zmařit Kristovo dílo na zemi, zatemnit pravdu a povýšit lež.

Od 18. do 23. 6. probíral koncil jednotlivé články a spisy Jana z Husi a jeden po druhém je odsoudil ke spálení. Hus ještě doufal ve slyšení a de facto koncilu říkal – Bud'to mne zabijte a vyrobte mučedníka, nebo se ode mne nechte obrátit na mou víru. Cokoliv mezi je nemožné.

Husa navštívil i onen zlopověstný Jidáš mistr Štěpán z Pálče a snažil se mu vysvětlit, že i on stále stojí na stejných názorech jako Hus, ale na rozdíl od něho volí poslušnost církvi. Hus mu na místě odpustil vše, co mu Pálč způsobil, ale Pálčovi to zřejmě neulevilo. Husa přicházeli přesvědčovat mnozí i významní teologové a kardinálové, neboť odvolání by bylo cenným vítězstvím církve. Ovšem, i kdyby Hus v plném rozsahu odvolal, domů by se již nikdy nedostal a to, co se rozbíhalo v Čechách, by jeho odvolání nezastavilo. V Čechách se již slibně rozbíhalo drancování církevního majetku a síly, které stály v pozadí, potřebovaly Husa jako mučedníka. Potřebovaly vyvolat všeobecnou nenávist k církvi. I kdyby se Hus smířil s církví a byl propuštěn domů, nejspíš by se mu cestou stala nehoda, nebo něco, co by se pak dalo svěst na církev. Kdyby byl propuštěn s podmínkou, že se již domů nevrátí, stal by se bludným kazatelem tulákem po Evropě. Jan Hus za této konstelace zjevně dospěl k závěru, že je lépe dobře zemřít, než mizerně přežívat. 1. července písemně vzkázal, že odvolat nemůže a nechce.

6. 7. 1415 byl Hus přiveden do 15. valného sezení koncilu za přítomnosti Zikmunda i významných říšských pánů. Po mši, na kterou Hus nesměl, byly přečteny Wicliffovy články a odsouzeny jako bludné. Poté byly čteny Husovy články a jejich odsouzení. Jan Hus se snažil hlasitě oponovat, ale byl umlčen. Byly mu za vinu kladeny věci, o kterých si myslel, že je již vyvrátil. Byl dokonce nařčen, že se vydával za čtvrtou osobu ke svaté Trojici a z jiných absurdit. V této chvíli byl Jan Hus zjevně zaskočen náhle pochopenou skutečností, že ho chtějí jen zabít, že se nejedná o věrouku nebo o pravdu, ale o skoncování s potíživou při naprostém nepochopení, že tím mnoho horších potíživů vyroste. Poté byly odsouzeny Husovy spisy ke spálení a nakonec Hus sám k exkomunikaci.

Bylo ihned provedeno odsvěcení a Husovy spisy byly demonstrativně spáleny.

Odsvěcením byl Hus předán světské moci a tu zde představoval král Zikmund. Ten Husa uhned odevzdal jako vězně falckraběti Ludvíkovi. Ten ho odevzdal městské radě Kostnice s tím, že má být upálen. To pochopitelně odporovalo světskému právu, protože Hus byl po odsvěcení poddaným českého krále Václava. Všechny zúčastněné strany byly ale zjevně již předem za jedno v tom, že Hus bude upálen.

Koncil pokračoval v jednání a Husa na popraviště provázal pouze falckrabě Ludvík, samozřejmě i čeští páni a



dav zvědavců. Hus byl upálen a popel nasypán do Rýna. Češi byli kacíři a Zikmund Liška ryšavá, církev anti-kristova nevěstka a macecha věřících. Pravda a poslušnost jsou dvě strany téže mince. Ta nyní přestala platit.

Žádný z koncilních účastníků si zcela jistě nedovedl představit, že v několika letech přijde církev o téměř veškeré majetky v Čechách a většinou je už zpět nedostane, že tisíce kněží, prelátů a mnichů budou upáleny a zabity. Zikmund si zcela jistě neuměl představit, že svatováclavskou korunu užije jen pár měsíců před smrtí a stejně i pak bude z Čech ve strachu utíkat.

Ti, kdo měli na církevní majetky spadené, již byli v pohotovosti a upálením Jana Husa jim koncil znamenitě posloužil. Náhle se mohlo vyřešit všechno, co v Čechách po desetiletí doutnalo a prohořovalo k povrchu. Soupeření krále, vysoké šlechty, soupeření zemanské a rytířské šlechty, ambice měšťanstva, sny poddaných a zájmy církve. Konečně se mohlo utkat rovnostářské kmenové podvědomí národa se státními hierarchickými formami a s cizími kmeny. Hra byla otevřena a pole volné. Veškeré zábrany padly.

Protože bylo zapotřebí rozpoznávat církev pravou, Husovu od církve falešné, římské antikristovy, stalo se brzy symbolem rozlišení právě přijímání pod obojí, tedy i z kalicha. Kalich, coby symbol návratu k víře, jak ji zamýšlel Kristus a apoštolové. Na druhé straně kalich, coby symbol neposlušnosti.

Samotný koncil prosadil a schválil mnohé z toho, co Jan Hus požadoval. Například zákaz odpustkové praxe a také zákaz kumulace funkcí a prebend církevních hodnostářů. Právě ti ale nikdy nepřipustili, aby z toho bylo něco více, než jen koncilní teorie. Zhoubná praxe pokračovala a o 100 let později ji znovu musel řešit Trident-ský koncil. To už bylo ale na všechno pozdě.

Pokračujte, a dostanete do držky

V Praze nastaly nepokoje téměř ihned poté, kdy dorazila zpráva o Husově upálení. Sídlo arcibiskupa na Malé straně bylo lidem obleženo a Konrád z Vechty se musel zachraňovat útekem. Mnozí faráři se zachránit nestihli. Husovi nakloněné panstvo, kde bylo patrony far, dosazovalo na ně nové faráře podle svého přesvědčení. Litomyšlský biskup Jan Železný, který Husovi v Kostnici škodil, byl náhle ve válce s mnohými opovržlivými pány a o své majetky brzy přišel.

Král Václav, vždy spoléhající na nižší šlechtu a měšťanstvo, byl náhle doslova obklopen pomstychtivými Husovými vyznavači a mstiteli, takže sám byl v bezpečí před vysokou šlechtou i před Zikmundem, ale království se mu rozpadalo. Královna Žofie se k Husovi nyní hlásila otevřeně.

Kostnický koncil sestavil 26. 7. 1415 několik dopisů do Čech a na Moravu, v nichž odůvodňoval své rozhodnutí exkomunikovat (a upálit) mistra Jana z Husi. Preláti současně vyhrožovali tím, co čeká každého, kdo by toto zavržené učení zastával.

25. 8. již přicházely do Kostnice nářky pronásledovaných farářů a koncil vyslal litomyšlského biskupa Jana Železného, aby udělal pořádek a určit nejvyššího hofmistra království Jana z Hradce, aby biskupa chránil. Biskup si ale v Praze netroufl vůbec ukázat se veřejně a před krále nesměl. Jeho statky byly již napadeny Husovými mstiteli. Jan Železný nic nezmohl a musel se opevnit v Litomyšli.

28. 7. 1412 zemřel Jindřich III. Rožmberský a Wartenberk dělal poručníka jeho synovi Oldřichovi. Panská jednota byla ochromena událostmi i rozkolem. Ostatně, i velká část vysokého panstva, včetně Wartenberka a Rožmberka byla husovými zastánci a vyznavači přijímání pod obojí. Kde kdo se snažil být na té straně, která pro Pravdu Boží potrestá církev a něco na tom trhá.

Začátkem září 1415 svolali nejvyšší purkrabí Čeněk z Wartenberka a Lacek z Kravař, nejvyšší zemští správci, sněm do Prahy. Chtěli dát českému odporu proti koncilu (který ještě zasedal) nějaký institucionální základ, aby byl v zemi zachován pořádek. Stav se sešly v hojném počtu.

Již 2. 9. byl sepsán a jednohlasně schválen stížný list do Kostnice, který ve stručnosti sděloval asi toto: Varovali jsme vás, nedbali jste. Nic pro vás neznamenáme a jsme prý kacíři. Zabili jsme nám Husa a vězněte Jeronýma. Pokračujte v tom a dostanete do držky. Ještě počkáme na zvolení nového papeže, jestli se dokážeme domluvit s ním. Když ne, uvidíte. Jinak se stavové shodli na vzájemné podpoře a svobodném hlásání slova Božího. V Čechách měla být nadále nejvyšší náboženskou autoritou univerzita v Praze. Následovaly krajské sjezdy a další šlechtici přivěšovali k varovnému listu své pečeti. Král Václav nic nenamítal. Nechtěl se připravit o podporu své mocenské základny a nevidilo mu trochu zatopit Zikmundovi. K dopisu se ovšem nepřipojil. Byl králem, ne pouze jedním z pánů.

Pánů, kteří stáli při koncilu, se našlo jen 14. Většinou šlo o příbuzné pánů, kteří se hlásili k husitské straně. Některé větší rody se zkrátka rozmístily strategicky, aby se vždy někdo mohl přihlásit k vítězům. Oněch 14 se



Oldřich z Rožmberku

sešlo 1. 10. v Českém Brodu u arcibiskupa Konráda z Vechty. Později se k nim připojil i král Václav, ovšem jen formálně a ústně. Nic nepodepsal.

Nicméně, byli to páni římské strany, Jan Městecký z Opočka a Ota z Bergova, kdo využili jako první situace k loupeživému nočnímu útoku na Opatovický klášter, a to 1. 11. 1415. Mučili mnichy a umučili opata Lacuru, aby jim prozradil, kde schovává poklady. Ty nenašli, ale vydrancovali klášter. Král Václav dělal, jako by nic.

1. 11. 1415 vyhlásila pražská kapitula nad celou Prahou přísný interdict kvůli vyhánění latinských farářů a kvůli pobytu Jana z Jesenice, který byl v klatbě od papeže a nic si z ní nedělal. Klatba postihla jen prořímské faráře, kteří ji dodržovali, zatímco husitští si dělali, co chtěli, klatba neklatba. Klatba nebyla zrušena po několik let, takže lidé chodili k husitským farářům.

Agresivitu začali projevovat Němci a cizinci v Čechách. 29. 6. 1415, celých 8 dnů před upálením Husa upálili olomoučtí Němci jakéhosi pražského studenta pro podezření z kacířství. Němečtí horníci v Kutné Hoře zabili Racka Kobylu, kterého do města vyslal král Václav. Horníci museli pak králi posílat mnoho stříbra, aby neobсадil město vojskem. Museli jakési dva horníky sami setnout coby viníky.

30. 5. 1416 byl v Kostnici koncilem odsvěcen Jeroným Pražský a poté světskou vrchností upálen.

Již 30. 4. 1415 připravil Zikmund lucemburský rod a Země koruny české o Braniborsko. V roce 1411 zdědil zemi po Joštovi a dal ji do zástavy norimberskému purkrabímu Bedřichovi Hohenzollernskému. Protože Zikmund stále potřeboval peníze, Braniborsko ze zástavy nevyplatil, ale Bedřichovi je na koncilu v Kostnici úplně prodal i s kurfürstským hlasem a s funkcí nejvyššího říšského komorníka. Udělal to bez vědomí českého krále Václava. Zikmund si získal věrného podporovatele do budoucna, ale umenšil Země koruny české rozmnožením svým otcem Karlem IV., aniž by byl jejich panovníkem.

21. 7. 1415 opustil Zikmund Kostnici.

25. 10. 1415 se ve Francii odehrála krvavá bitva u Azincourtu, kde pěší angličtí lučištníci zcela zdecimovali francouzskou přesilu železných rytířů. Na francouzské straně padl i vévoda brabantský a lucemburský Antoin. Město Lucemburk bylo zle popleněno. Roku 1416 žádal Zikmund Václava, aby mu postoupil vladařská práva v Lucemburku, aby zde mohl škody napravovat. Václav mu posléze vyhověl a k tomu dal i souhlas k odprodeji Branibor Hohenzollernovi.

V bitvě u Azincourtu prý na anglické straně bojoval i Jan Žižka, ale tyto zprávy jsou nejisté. Pokud ano, mohl si zde všimnout úpadku převahy železné jízdy a důležitosti palebné síly pěchoty.

24. 2. 1416 se koncilní otcové usnesli, že všech 452 českých a moravských pánů, kteří podepsali stížný list z 2. 9. 1415, poženou ke koncilnímu soudu do Kostnice, což se již dá hodnotit, jako projev šilenství. Byly vydány příslušné buly a rozvěšeny v říšských městech. Do Čech se žádná z nich ani nedostala. Koncil stanovil vyšetřovací komisi. Aby si koncil vyrobil co nejvíce nepřátel, předvolal i arcibiskupa pražského a biskupa olomouckého za to, že proti husitům málo v Čechách zasahují. Pochopitelně se již nikdo nedostavil, aby se nechal uvěznit a upálit, zato Zikmund koncilu vzkázal, aby se otcové probudili a přestali dělat hlouposti, dokud se on sám nedostaví. Začínalo být zřejmé, že vývoj v Čechách nejde po Husově upálení předpokládaným směrem, ale jde přesně opačným směrem.

12. 9. 1416 zemřel olomoucký biskup Václav Králík z Buřenic a 21. 9. 1416 požádala olomoucká kapitula Jana, biskupa litomyšlského, aby se olomouckého biskupství ujal. Část husitství nakloněných kanovníků s moravskými pány ale rychle zvolila Aleše z Březí, vyšehradského kanovníka. Král Václav ho ihned potvrdil ve funkci, protože papež ještě nebyl zvolen. Jan Železný Litomyšlský, jak bylo jeho zvykem, hned žaloval do Kostnice a tamní otcové potvrdili v biskupství jeho. Král Václav však poručil olomoucké obci, aby byl do funkce uveden Aleš z Březí a poslal silné vojsko, aby jeho vůli vymohlo. Němečtí měšťané v Olomouci se proti králi opakovaně bouřili. V roce 1418 potvrdil nově zvolený papež Martin V. v Olomouci znovu Jana Železného a Aleš z Březí si z toho nic nedělal. Dokud byl král Václav živ, Olomouc a pak i Litomyšl držel on. Jan Železný a mnozí olomoučtí kanovníci se v zemi nesměli ani ukázat.

Aby kostnický koncil dovršil své dílo zkázy, připravil žalobu i na krále Václava a na královnu Žofii. Zikmund z toho byl div živ. Koncil nemohl nechat upálit všechny evropské panovníky, ba ani jediného a jeho kroky začínaly mít charakter frašky.

V roce 1416 byli v Čechách poprvé zaznamenáni Cikáni. Ti v roce 1427 dorazili do Paříže a byli zde mylně považováni za Čechy, proto se jim dodnes ve Francii říká les Bohémiens. Britové je zase považovali za Egypťany a dodne jim říkají The Gypsy.

V Praze držela náboženskou formu univerzita. Na venkově však záhy vykládal Písmo, kdo chtěl, jak chtěl. Negramotní venkované neměli šanci si nic ověřit. Kdekteřý zběhlý mnich či farář se náhle chtěl podobat Janu Husovi a hlásal pravdu, ale tu svoji, v lepším případě pravdu politickou. Vyrojilo se množství nejrozumnějších typů obřadů a ukázalo se, že v Čechách je mnoho lidí ochotných pro různou pravdu umřít, případně zabít.

Různí agitátoři ochutnali moc, kterou jim dává slovo nad lidmi, a budovali svá malá hájemství. Nešlo jim ani tak o Boha, jako o vlastní prožitek moci plynoucí z manipulace. Vytvářely se sekty. Jakmile bylo slovo Boží užito k manipulaci, stalo se lidskou ideologií. Rodila se **podstata džihádu – náboženské války, která se vždy a všude vyznačuje slepou vírou v to, že zabíjet jiné ve jménu Božím nebo sám v takovém boji zemřít vede automaticky ke spáse a k životu věčnému**. Jako by sama smrt byla zárukou spasení.

Husitští mistři univerzity museli vydávat napomínání různým kazatelům, zejména v jižních Čechách. 28. 9. 1418 byl do Prahy svolán synod, aby se kněžstvo v Čechách ujednotilo v obřadech a v základních člancích víry. Výsledkem bylo 28 článků, ale většina venkovských kazatelů chtěla být na jakékoliv autoritě nezávislá a články i vysoké učení ignorovali. Husovým teologickým následníkům náhle chyběla jakási inkvizice nebo světské rameno moci, aby mohli být blouznivci přivedeni k pořádku (to později zajistil Žižka). Hrůzy byly prolomeny, a voda se valila, kudy chtěla.

Roku 1918 dosáhl Oldřich z Rožmberka plnoletosti a oženil se s Kateřinou z Wartenberku. Dva nejsilnější panské rody v Čechách spojily své statky a síly.

V té době pánové z Oseka a z Plavna vypověděli válku králi Václavovi. Z hradu Přimdy drancovali okolní kraj a přepadávali kupce. Totéž v okolí Kynžvartu. Král vyslal vojsko, které dobylo nejprve hrady Hasištejn u Kadaně a Štědrý u Žlutic. Rous z Plavna se ocitl ve vězení a král dal Hasištejn svému nejvyššímu písaři Mikulášovi z Lobkovic, čímž začal vzestup tohoto rodu. Poté dobyli královští hrad Skála u Přeštice a nakonec i Přimdu.

Bývalý papež Jan XXIII. seděl ve vězení v Manheimu. Řehoř XII. dobrovolně abdikoval 5. 7. 1415 a Benedikt XII. se držel, až byl zcela všemi příznivci opuštěn a dotlačen k abdikaci 26. 7. 1417. Zikmund chtěl, aby nejprve proběhla reforma církve a pak byl teprve zvolen papež, ale kardinálové měli sněmování již dost. 11. 11. 1417 zvolili nového a jediného **papeže Martina V.**, bývalého kardinála Otu z Coligny. Ten podal 18. 1. 1418 návrh na obnovu a reformu církve, ale jen povrchní a nedomyšlený, a v Kostnici nastaly hádky. 22. 4. 1418 nový papež sněm rozpustil s tím, že schválená reforma bude prováděna postupně shora. Nebyla. Vakuum po ní vyplnila válka s Čechy, ale to nebyla reforma. Odstranění schizmatu zachránilo jednotu církve na dalších 100 let. Neprovedení reformy pak rozpoltilo její jednotu i kulturní jednotu Evropy.



Obrat krále Václava

10. 7. 1418 poslal papež Martin do Prahy legáta kardinála Jana Dominici, aby vykořenil kacířství. Ten se však v Praze dostal do situace, která přesahovala veškeré jeho zkušenosti, a nebyl schopen zde účinně jednat. Připojil se ke králi Zikmundovi, který se na konci roku 1418 vracel z říše do Uher. V Pasově napsal 4. 12. Václavovi list, ale zveřejnil ho v mnoha opisech. Sděloval bratrovi, že kacířství je v Čechách již zjevným faktem a rozrůstá se všude. Varoval, že on sám nebude moci bratra již dlouho bránit a jestliže celé křesťanstvo povstane proti Čechům, bude se muset postavit do čela ozbrojené výpravy do Čech. Václav odpověděl 19. 1. 1419, že mu o kacířích a bludařích v Čechách není nic známo.

9. 2. 1419 měl Zikmund v Uherské Skalici schůzku s jednotou českých katolických pánů. Zikmund žádal Václava, aby do Skalice poslal své zástupce, jmenovitě Viléma z Hazmburku, Albrechta z Koldic, Jana z Chotěmic, Jindřicha Löfla z Lažan, Jana ze Smilkova, Mikuláše z Lobkovic, Filipa Lautu z Dědic a další dle zájmu a úvahy. Pokud se s pány dohodne nějaký postup, ještě se dá zabránit nejhoršímu.

Václav ještě v únoru před schůzkou vypověděl z Prahy Jana z Jesenice jakožto příčinu čtyřletého interdiktu nad Prahou a začal se starat o návrat vyhnaných katolických farářů do pražských far. V tom byli králi ochotně nápomocni pražští konšelé. Král Václav začal zřejmě pozdě chápat, že Země koruny české nejsou jakiusi uzavřenou jeho osobní komůrkou, do které mu nemá kdo co strkat prsty, že království v centru Evropy bude žít jen v interakci s kulturním světem, že problémy Čechů jsou současně problémy světa a naopak.

Vrácené kostely v Praze byly znovu vysvěcovány a duchovní úkony byly Pražanům poskytovány pouze proti přísaze odřeknutí se kalicha. 25. 2. se delegace měšťanů domáhala zrušení těchto králových opatření a král rozhodl, že pro bohoslužby pod obojí způsobu budou v Praze vyčleněny tři kostely (Matky Boží Sněžné a sv. Ambrože na Novém městě, a sv. Benedikta na Starém městě). 26. 2. byl zrušen interdict. S odevzdáním far nastal spor o farní školy, které husité nechtěli pustit. Ve městě pokračovaly krvavé rvačky a bitky, katolický farář v Opatovicích zabil člověka proto, že přijímal pod obojí. Původně teologické spory se měnily ve vášnivě stranické boje.

18. 6. 1419 se husité zmocnili kostela sv. Mikuláše na Starém městě a tekla přitom krev.

Nyní, kdy musel král nasazovat ozbrojené síly, dostávali se ke slovu vojáci nebo hejtmani – zemané, z nichž mnozí byli již dávno Husovými posluchači. Doposud krále podporovali s velkou loajalitou jako vojenští profesionálové a mnoha ostrými válečnými zkušenostmi. Nyní je král nasazoval proti jiným Husovým následovníkům a to se jim přestávalo líbit. Ocitli se v konfliktu svědomí, věrnosti a víry.

Jedním z nich byl **Mikuláš z Husi**. Narodil se v Písném u Rakovníka, ale král ho roku 1406 kmenoval purkrabím na hradu Husi, v Husově kraji. Nyní se Mikuláš odvážil veřejně žádat krále o poskytnutí více kostelů pod obojí. Václav jej vypověděl z Prahy. Vrátil se do jižních Čech a začal zde s jinými vojenskými profesionály cvičit sedláky v boji.

Jan Žižka z Trocnova (*1360), bývalý zeman, který zřejmě po dlouhém životě na své tvrzi začal na stará kolena válčit s Rožmberky (ale si s královským městem Budějovice). Škodil jim v jakési loupežnické tlupě, která byla posléze pochytána a popravena. Pravděpodobně se ale Jan od loupežníků odlišoval tím, že škodil panské jednotě v zájmu krále a ten se ho 25. 4. 1409 ujal a zařadil ho do svých služeb. Nebyl sám. V tlupě s ním byli i jiné pozdější královi hejtmané jako Jan Sokol z Lemberku, Racek Kobyla a Hynek z Kunštátu – Suchý čert.

Jan dovedl dobývat odbojné hrady. Nevíme, jak se ocitl v roce 1410 v Polsku a v bitvě u Grunwaldu a dokdy tam setrval. Podle některých náznaků se 25. 10. 1415 zúčastnil bitvy u Azincourtu ve Francii na anglické straně. Prý také bojoval v Sasku a v Uhrách. Jan byl ale roku 1414 již opět v Praze jako královský vrátný, měl dům a vykonával různé funkce. Byl často v blízkosti krále a brzy je uváděn jako panoš. Zřejmě byl i komorníkem královny Žofie. Jeden čas asi velel Vyšehradu. Každopádně patřil k vojenským profesionálům s velkou zkušeností v boji proti rytířským jezdeckým formacím a proti opevněným fortifikacím. Úroveň hejtmana dalece přesahoval znalostmi a smyslem pro strategii celých válečných zažení. Znal logistické problémy armád. Znal cenu překvapení, času a rychlosti manévru. Věděl, že i slabší vojsko může zvítězit při dokonalé organizaci a disciplíně, když dokáže v místě střetu soustředit momentální převahu sil a jedná koordinovaně.

Král prý Žižkovi v nějakém volnějším rozhovoru řekl, že pokud zná způsob, jak neopravit poměry v Čechách, že on mu to ze srdce přeje. Žižka si to prý vyložil jako úkol od krále a vyřešil tím svůj konflikt svědomí. Jan měl zřejmě dosti značnou autoritu a úctu mezi královými zbrojnoši i u Pražanů a zcela jistě navštěvoval Husova kázání.



Konfrontace – Proti všem!

Na přelomu roku 1418 a 1419 utekl král od zmatklů v Praze na Nový hrad u Kunratic. Žižka zůstal v Praze, viděl, že situace spěje k ozbrojenému střetu, hledal spojence a promýšlel postup. Možná byl ale již dávno součástí jakési spiklenecké aliance.

Mnoho kněží vypovězených z far odešlo na venkov, kde začali kázat a shromažďovat věřící. Vznikaly improvizované kazatelny. Za kněžími putovaly davy věřících.

22. 6. 1419 zorganizoval vypovězený Mikuláš z Husi velké setkání na Březovém Vrchu u Bechyně zvaném pak Tábor. Přišlo tam 42 000 osob. Zde se objevovala církev chudá s čistě duchovním posláním, která kázala a sloužila bohoslužby ve stanu na louce. Poddaní opouštěli vesnice a panství, na kterých byli vázáni poddanstvím. Přestávali pracovat na panském, mnohdy i na svém. Většina vesničanů poprvé v životě překročila hranici své vesnice a vykoučila do světa. Přicházeli ale i měšťané. Vznikala rovnostářská opojná atmosféra. Rodila se chiliastická víra v brzký konec světa příchod Ježíše Krista předpokládající i konečný boj s antikristem. Zde byli ti správní, ti spasení. To je pocit tkvící v základech každého sektářství. Něco takového neměli lidé šanci prožít již po stovky let.

Vyděšení fincionáři a páni namlouvali Václavovi, že tyto davy se scházejí, aby se připravily na svržení krále. Panstvo rozběhlo hromadné stíhání a trestání poddaných, kteří se poutí na hory účastnili. Poutí se nyní konalo mnoho a na všech stranách.

Král v Praze poručil obsadit všechna konšelská místa na radnicích osvědčenými katolíky. 6. 7. byla takto obměněna konšelská rada Nového města, které bylo velmi revoluční a mělo spojení s jihem Čech. Ihned začalo odebírání farních škol husitům s pomocí ozbrojenců. Došlo k násilnostem, několik lidí bylo zatčeno a uvězněno na radnici.

U Panny Marie Sněžné již rok kázal radikální **Jan Želivský**, který měl blíže k levicovému agitátorovi, než ke knězi a z Husova učení si vzal a rozvinul jeho sociální rozměr. Byl ohnivě výmluvný a směřoval víru s politikou. Užíval děsivé obrazy z Apokalypsy sv. Jana a starozákonní podobností. Dělal mu dobře být vůdcem davů a směřoval manipulaci se službou Bohu.

30. 7. 1419 vedl Želivský procesí ke katolickému kostelu sv. Štěpána, kde dav vylomil dveře a Jan zde sloužil mši pod obojí. Nepochybně šlo o provokaci a Jan hnal události k zásadnímu střetu. Dav bylo možno ovládat jen tehdy, když ho udržoval v aktivitě a držel iniciativu. Voda musí téct, jinak stojí, páchne a rodí rozklad. To je základní dynamika revoluce. Kdo určuje, kam voda poteče, je pánem situace. Ten, kdo určoval, ale nebyl jen Želivský.

Janův zástup byl ozbrojený a táhl k novoměstské radnici, kde Želivský požadoval propuštění zajatých. Vyskytl se zde i Jan Žižka a další budoucí významní činitelé revoluce. Celá akce působila na pohled jako spontánní, ale nebyla. Šlo o pečlivě připravený scénář. Lidé měli zbraně a byli přítomni agitátoři i vůdci. Předchozí násilné opanování kostela sv. Štěpána mělo vzbudovat radní a soustředit je na radnici. Královský podkomoří Bedřich z Lažan, jakmile dostal zprávu o ozbrojeném davu ve městě, vzal 300 jízdních a jel zasáhnout. Akce byla však tak rychlá, že přijel pozdě. Dav se zásahem vojska zjevně počítal a nerozutekl se, ani když se jezdci objevili. V úzkých uličkách kolem náměstí by jezdci mnoho nezmohli. Bedřich z Lažan to jako voják vyhodnotil správně a stáhl se. Ani radní však nebyli konečným cílem akce. Toto byla naplánovaná vzpoura proti královské vůli a musela být dostatečně krvavá, aby se již nedalo couvnout. Konec politických her a začátek přímé konfrontace.

Radní ve vleku událostí a po zprávě, že hradní posádka je již na cestě, také mylně vyhodnotili situaci a nařídili odehnat dav od radnice kameny. Přesně to organizace konfliktu potřebovala. Radnice byla rychle dobyta a radní vyhozeni z oken. 7 vyhozených a mrtvých. V pozadí byl někdo, kdo již věděl, co dělat dále. Na radnici se usídlili 4 husitští hejmani a ihned začali obsazovat město. Na strategických přístupech umístili ozbrojené posádky. Vítězové nerabovali, ani mrtvé neokradli. To znamená, že již tu byl někdo, kdo se staral o disciplínu. Staroměstští konšelé nebyli ještě všichni katolíci a přidali se raději ihned k novoměstským vzbouřencům.

Defenestrace nebyla českým vynálezem. Máme ji doloženu již z roku 1378 v brabantské Lovani, kde bylo vyhozeno a zabito 13 radních. Shodou okolností byl tehdy vévodou brabantským a lucemburským právě Václav a dal měšťany tvrdě potrestat. Novoměstští revolucionáři tedy věděli, co mají očekávat a očekávali to.

Jenže Václav měl svá nejlepší léta za sebou. Rozzuřil se a byl stížen mrtvicí. Když se probral, poslal rychlého posla za Zikmundem, aby mu přitáhl vojensky na pomoc. Kolem sebe nikomu nevěřil a všechny podezříval z husitství, včetně Královny. Králova příhoda ovšem zřejmě zabránila rychlé odvetě. Když nepřišla, předstírala nová husitská novoměstská rada, jako by se nic nestalo a vyslala za králem delegaci s prosbou o odpuštění. Král, aby zabránil šíření nepokojů, než bude mít dostatek vojska, potvrdil novou husitskou radu ve funkcích. To byla ale známka slabosti a revoluce si ji vyložila jako kapitulaci. **16. srpna 1419 večer král Václav IV. zemřel** na nový záchvat mrtvice či snad infarktu.

18. 8. bylo královo tělo přeneseno na Vyšehrad, 21. 8. na Pražský hrad a 12. 9. v noci na Zbraslav. Nemohl se konat královský pohřeb, protože město vřelo, hořelo a bojovalo.



Husitské straně králova smrt otevírala všechny možnosti. Královští hejtmani a zbrojnoši smýšlející husitsky nebyli již vázáni přísahou a mohli se přidat. Protože se král po celou svou vládu opíral o střední stavy, ztratily tyto vrstvy smrtí krále ochranu před vysokým panstvem. To je hnalo do náruče revoluce. Zbrojnice v Praze byly v rukou husitů. Mrtvý král již nikoho nezajímal. Podle práva byl jeho legitimním dědicem bratr Zikmund, ale tato vyhlídka jen posilovala revoluci, jejíž agitátoři vyrobili ze Zikmunda zlého draka a viníka Husovy (nakonec i Václavovy) smrti a prohlásili, že *Nebude již více králů ani papežů, nastane Království Boží*. Zikmundovo drancování Čech v letech 1402 – 1403, kdy zajal a unesl krále Václava, bylo ještě v živé paměti. Teď mu byl vystaven účet.

Již 17. 8. se srotily ozbrojené houfy a rozdělily si úkoly. Kostely byly dobyty a navraceny kališnickým kněžím, kláštery v dosahu zapáleny. Vybavení bylo ničeno jako symbol majetku a pýchy církve, která se zpronevěřila Bohu. Ničení cenných a umělecky hodnotných předmětů bylo výrazem pro pohrdání majetkem. Hojně se účastnila pražská luza, ale jádrem operací musely být ukázněné a organizované, dobře vedené oddíly. Z města utíkali Němci, cizinci a majetní lidé, nejprve na Vyšehrad a na Pražský hrad, kde byly ještě královské posádky. Jako první byl vypálen klášter v Kartouzích na Smíchově. Mniši byli zajati a zavřeni na radnici, ale nikoliv zabiti. Zato zde již působila jistá organizace, která zavírala a stínala opilé hlupáky, kteří na sebe navěsili klášterní či kostelní kořist a předváděli se v ní. Ne kvůli kořisti, ale kvůli rouhání. Boj měl být svatý, za víru. Nenávist k majetku církve byla v pořádku, zneuctění víry a náboženství nikoliv.

Smrt krále jako by se stala všeobecným signálem. Jako by ti, kdo revoluci skutečně organizovali a plánovali, čekali jen na to. Jako by byl král Václav poslední autoritou, které si ještě alespoň nějak vážili, která je ještě brzdila. Nyní tyto osoby osiřely a musely se o sebe postarat samy.

20. 8. došlo k husitskému převratu v Písku a byl vypálen dominikánský klášter.

Vzápětí se husité zmocnili Hradce Králové, v němž vedl husity kněz Ambrož. Dva kláštery byly vypáleny a hlavní chrám sv. Ducha obsazen husity.

Kněz Koranda uskutečnil převrat v Plzni a tam byly také zničeny oba městské kláštery. Následovaly Klatovy, Louny a Žatec. V moravských městech v Brně, Olomouci, Jihlavě a Znojmě se převraty nepovedly. V Olomouci se znovu ujal moci arcibiskupství Jan Železný.

Tábory lidu na venkově se nezastavily, ale mohutněly. Pomalu se ukazovalo, kdy bude mít revoluce svoji základnu a kde nikoliv. Obyvatelstvo státu se rychle štěpilo do dvou základních táborů. Panstvo se spojilo se Zikmundem, ten by spojen s církví, s Římem a s pražským arcibiskupstvím. Zemané a střední vrstvy tíhly k revoluci, a ta vtahovala také univerzitu, i když zůstávala opatrná a na okraji. Měšťanstvo se štěpilo podle majetku a národnosti.

Král Zikmund právě plánoval v Budíně další tažení proti Turkům. Měl svázané ruce. Určil tedy v Čechách jako prozatímní vladařku královnu Žofii a zavázal české panstvo k její podpoře. Sestavil královskou radu a do jejího čela postavil umírněného husitu Čenka z Wartenberka jako nejvyššího purkrabí. Všechny poklady a zemské důchody měly sloužit k financování vyhlazení radikálních husitů.

Čeněk z Wartenberka svolal ihned do Prahy jménem královny stavovský sněm. Panstvo se rozhodlo Zikmunda přijmout za krále za podmínky zachování svobody vyznání, za podmínky, že na světské úřady nebudou dosazováni kněží, přestane svatokupectví. Tyto požadavky vyslovovalo umírněné husitské křídlo panské a měšťanské, zejména pražské.

Panstvo bylo nyní v pozici, po jaké vždy toužilo. Zikmund ještě nebyl korunován, neměl čas a prodléval v cizině. Směli užívat zemských majetků k financování války. Husitské řádění a strach duchovenstva jim umožňoval brát pod ochranu církevní statky a zboží, a pokud by tento strach trval déle, již je nevrátit. Mohli řídit zemi podle svého. A kdyby měl svět okolo pocit, že čeští páni jsou jediní, kdo drží kacírskou revoluci na uzdě, mohli by vládnout dlouho.

Nižším stavům situace vyhovovala proto, že vyháněla cizince a uvolňovala pro ně vyšší úřady. Husitskou revolucí se kupodivu nikdo na sněmu příliš nezaobíral. Byla považována za podroužnou a vítanou příčinu změn, a jevila se jako snadno potlačitelná, až přijde čas. Revoluce eliminovala dosavadní konkurenční zájmové korporace jako církev nebo cizozemce. Panstvo mohlo opanovat zemi, měšťané města. A kacíři? Vždyť to byli jen sedláci a chudina. A to byla další chybná kalkulace.

Zikmund na požadavky zemského sněmu odpověděl vyhýbavě. Také revoluce měla jasno. Zikmunda nikdy! Kdo je pro Zikmunda, je proti nám.

17. 9. 1419 se konal tábor lidu na hoře Bzí jižně od Plzně a kromě náboženského obsahu měl již podobu strategických a programových porad. Zde šlo již o jednotu v obřadu a o vymýcení výstřelků a úchylek. V tom smyslu bylo vydáno prohlášení pro celé Čechy. Rýsovala se základna hnutí s centrem v Praze, na jih k Sezimovu Ústí, na západ k Plzni, na východ k Hradci a na sever Žatci.

Předpokládal se boj, a proto muselo být vytvořeno vojsko. Přeběhlých vojáků a hejtmanů bylo na vytvoření vojska málo a jediným dostupným materiálem byli venkovští poddaní. Bylo jich mnoho, a pokud by se je podařilo zorganizovat a vycvičit, dala by se postavit skutečně velká armáda početně rovnocenná zahraničním

rytířským armádám. Města mohla sloužit jako výrobní základna zbraní a dalších potřeb, jako opěrné body. Bylo tedy možné vycvičit velkou a početnou armádu, ale mělo to jeden háček. Tato armáda sedláků a měšťanů by musela dokázat porážet profesionální jezdecké armády železných rytířů. Jakmile by sto pěších sedláků dokázalo porazit sto železných rytířů, měla revoluce šanci.

29. 9. 1419 se konal další tábor lidu U Křížků, jen 4 hodiny cesty na jih od Prahy, aby mohli přijít i pražští husité. Byla to akce, která měla seznámit město s venkovem a navázat kontakt.

Další tábor byl oznámen na 10. 11. do Prahy a zřejmě šlo o to, pomocí venkovského lidu úplně ovládnout Prahu a proměnit ji na základnu hnutí. Lidé byli vyzváni, aby již přišli se zbraněmi. Ještě 30. 9. se venkované nahnuli do Prahy a Vyšehradská posádka jim nebránila. Šlo také o to, aby se Praha pomocí venkovanů radikalizovala. V Praze se místy ještě bojovalo. Radikálům již nešlo o proklamovanou svobodu slova a vyznání, ale o úplné vyhnání a vyhlazení všech, kdo nejsou pod obojí.

Vyděšení konšelé podporovaní měšťany se připojili k umírněné straně královny Žofie a postupně se podařilo, aby venkovské houfy z Prahy odešly. Prozatím.

Mikuláš z Husí i Jan Žižka se snažili dát hnutí širší platformu a především neztratit kontakt s univerzitou, na kterou se obrátili s dotazem, zda se křesťanovi sluší užít zbraní na obranu Božího slova, zda to Kristus nezakazuje. Mistr Jakoubek ze Stříbra o tom po učené disputaci zformuloval spis, ve kterém vysvětlil, že užití zbraně je dovoleno jen tehdy, kdyby nastala nejvyšší potřeba obrany života. Jinak má pravý křesťan přemáhat nepřítel slovem a trpělivostí. V případě, kdy by se vyskytl nepřítel, který by deklaroval vyhlazení křesťanů mečem, a jiných prostředků obrany nebylo, pak je křesťanům nejen dovoleno, ale dokonce přikázáno bránit se zbraněmi.



Přesně to Mikuláš s Žižkou potřebovali. Nález univerzity se četl negramotným masám a pak již šlo jen o to správně odůvodnit, že právě taková situace nezbytného užití násilí nastala. Jakoubkův nález pomohl odbourat u křesťanů konflikt svědomí s příkazem – *Nezabiješ!* Bystřejším hlavám bylo jasné, že křesťanská katolická Evropa se nebude nečinně dívat na rozklad v Čechách a brzy bude vyhlášena křížová výprava. Zbývalo málo času na to, se připravit. Menší boje a střety s domácími odpůrci měly posloužit jako výcvik a jako možnost uvyknout sedláky a měšťany na skutečný boj, který je zcela něčím jiným, než davové vypalování klášterů.

Říjnová návštěva venkovských houfů v Praze dokonale poučila katolíky i umírněné kališníky o tom, co se připravuje, zejména na venkově. Nová nesvoboda a náboženská netolerance, tentokrát z druhé strany. Rýsovala se zde mocenská skupina nového druhu. Fanatická a nesmiřitelná. Něco, co Jan Hus ani univerzitní mistři nemohli předvídat, přesto i oni to svým dílem připravili. Svými reformami příliš otevřeli dveře a ven unikla obluda a s mnoha chapadly. Umírnění husité se ocitli v pasti mezi dvěma mlýnskými kameny a museli manévrovat.

Vznikl **spolek na ochranu královny Žofie**, který měl postihovat každého, kdo bude rušit zemský mír. Stavby se učily vládnout bez krále. Vždy po tom toužily, ale moc jim to nešlo. Bylo zřízeno první stálé vojsko v Čechách. Zatím se rozložilo na Malé straně, na Strahově a na Pražském hradě. Žoldnéřské oddíly byly najímány i na venkově. Byl vydán zákaz shromáždění lidu a především šlo o to, zabránit srocení plánovanému na 10. 11.

25. 10. překvapivou akcí obsadili novoměstští radikálové Vyšehrad. Údajně Žižkovou zásluhou vydala hrad jeho posádka, která se zřejmě z velké části připojila. Zde již byl Žižka považován za jednoho z vůdců a organizátorů.

1. 11. se sešli domažličtí a sušičtí husité v Žitkověch a vyrazili ku Praze. Současně vedl Mikuláš z Husí velký zástup z Třebońska a Bechyńska. Koranda vedl zástup z Plzně. Postup byl velmi dobře koordinován, takže královské vojsko nestačilo zasahovat všude. Plzeňští byli zastaveni u Rokycan, ale obešli nepřítel. Petr Kopnišťský ze Šternberka s 1 200 jezdci zaskočil jeden z proudů 4. 11. u Radiče a Knína a zmasakroval jej. Tento houf od Ústí (nad Lužnicí) měl zbraně i vozy, ale ještě zjevně nedovedl používat jedno ani druhé. Toto byli stále jen sedláci se zbraněmi.

Ještě toho dne husitská část Prahy mobilizovala, neboť královnina strana se zjevně rozhodla k útoku. Žižka i Mikuláš z Husi se ujali organizace útoku na Malou stranu. Bojovalo se o most a za pomoci děl na obou stranách. Večer se Pražané za cenu mnoha padlých probíjeli do Menšího města. Další útok na Hrad byl odražen, ale Malá strana byla zcela vyrabována a z části shořela. O půlnoci odvezl Oldřich z Rožmberka královnu na Nový hrad u Kunratic. Výpadem z Pražského hradu ve 4 hodiny ráno zachránili královští z malostranské radnice a z arcibiskupského dvora knihy, spisy, městské záznamy a skryté cennosti.

Žižkovo vedení této vítězné operace prý bylo velmi ceněno a zachránilo mnoho životů. Tehdy byl Žižka prohlášen za válečného vůdce. 5. 11. se znovu bojovalo o Malou stranu, která již byla stejně v troskách.

6. 11. dorazily do Prahy první houfy z venkova. Téhož dne dostali Pražané list s vypovězením války od 35 českých pánů a asi 100 rytířů, dále od Kutné Hory, Čáslavi, Kouřimi a Kolína. Také královské straně přicházely další posily a Praha se připravovala na velký střet. Královská strana však evidentně postrádala стратега Žižkova formátu. Kdyby královské vedl Žižka, nechal by bezpochyby bez překážek přijít do Prahy co nejvíce jedlíků, zbytek by pobíjel na nechráněných cestách. Nejprve by se vydal na venkov a napadl by samotná bydliště radikálů. Zničil by jejich základny a rodiny, vypálil by celá města a vsi, šířil by hrůzu. Dobyl by menší husitská města a nakonec by neprodyšně uzavřel přeplněnou Prahu, v níž by měl hlavní ptáčky pěkně v jednom hnízdě. Královská strana však mrhala silami v jednotlivých, vzájemně nesouvisejících potyčkách, aniž by měla plán a aniž by likvidovala celé hnutí od základů. Královští podle zvyku bojovali proti Praze, ne proti hnutí jako takovému. Bojovali proti jednomu chapadlu, zatímco chobotníci narůstala nová.

9. 11. sjednali vystrašení pražští konšelé s královskou stranou klid zbraní a 13. 11. příměří. Královská strana se zavázala respektovat obřady pod obojí a Pražané nevypalovat kostely a kláštery. Pražané ovšem vydali královským Vyšehrad a to byl konec snu radikálů o úplném ovládnutí Prahy.

Ti, kdo vedli radikální hnutí, zjistili, že na Pražany není spolehnout, a proto nelze z Prahy udělat hlavní základnu. Ta musela být vybudována jinde. V Praze zůstával proletářský vůdce Želivský. Žižka s Mikulášem z Hisu, Břeňkem Švihovským a dalšími válečnými profesionály odtáhli do Plzně.

Vytvoření skutečné armády

V Plzni, v jednom z největších královských měst, se situace vyvíjela následovně: Od roku 1407 již byla patrná diferenciací Plzeňanů pro Husovo učení a proti němu, která narůstala. V letech 1415 – 1418 musela být každoročně obměňována městská rada, aby její složení odpovídalo momentální konstelaci dvou ideově protichůdných táborů ve městě. Ke skalním husitům ve městě patřily i patricijské rodiny, například Pabiánkové, jedna z vůbec nejbohatších rodin s rozsáhlými statky u Dolan a jinde na Berounce. K nejbohatšímu plzeňskému patriciátu patřila také rodina Korandů, z níž vzešel radikální kněz Václav Koranda. Mikuláš Koranda byl již dříve členem městské rady a rodina vlastnila velkou část městských pozemků i část vsi Sedlce u Štáhlav. Korandové zůstávali váženými občany Plzně i po potření husitů a v Plzni se toto jméno vyskytuje dodnes. Kněz Václav Koranda byl zřejmě jakousi černou ovčí rodinou.

Plzeňskému landfrýdu, spolku měst a panstva, který vznikl z instituce královských poprávců a staral se o klid v kraji, veleli většinou Švamberkové, kteří sídlili na Krasíkově a ovládli západ Plzeňska.

Nejrůznější potulní kazatelé se po kraji potulovali již několik desítek let. Jan Milíč z Kroměříže kázal v Horšovském Týně již v letech 1363 – 1364. Ve městě žila trvale asi stovka duchovních a mnichů. Z pouhých nápravných snah, na které slyšel kde kdo, se zvolna začalo stávat cosi, co hraničilo s rebelií a vzpourou. Roku 1411 napsal Jan Hus Plzeňským list, v němž kritizoval úpadek mravů a nespory ve městě. Kdosi z Plzně Husovi dodával velmi dobré a aktuální informace. Opozici ve městě zřejmě reprezentoval Řád německých rytířů, utrakvisty vedl kněz Koranda. Začátkem dubna 1415 uzurpoval Koranda faru i kostel sv. Bartoloměje a vyhnal z nich členy řádu. Tímto zatím jen náboženským převratem nabyla ve městě vrchu utrakvistická strana a mnozí zastánci opačného názoru odešli.

15. dubna roku 1415 ustavil král správci Plzeňského kraje podkomořího Jana z Lestkova a Bohuslava ze Švamberka. Na konci roku 1416 a začátku 1417 vydal Václav IV. opatření proti husitům a Koranda musel na čas faru opustit. Jeho prvotní učení zřejmě vycházelo z hereze valdenských a sestávalo z doslovně chápaných výzev Starého zákona. Kázal blížící se záhubu zlých lidí, kterou přežijí pouze ti dobří, a zničení všech měst kromě Plzně – města slunce a dalších čtyř vyvolených.

26. února roku 1417 jmenoval Václav IV. purkrabího Křivokládu Jana Studenta a Jana Hájka z Hodětína, známého válečníka, královskými zmocněnci v Plzeňském kraji k pomoci jmenovaným správcům, s úkolem obnovit pořádek. Královské vojsko podnikalo tažení proti odbojné šlechtě v kraji, pobývalo i v Plzni a bylo posilováno městskou hotovostí.

Na podzim roku 1418 byl převrat ve městě dokonán i po politické linii. Královsky loajální městskou radu Plzně nahradila nová reformistická rada se 2/3 nových členů. Stalo se zřejmě ve spolupráci s krajskými šlechtici odbojnými proti Václavu IV., protože i v nové radě se udrželi majetní měšťané. Koranda ovládl městské kostely i faru a nastoloval teokracii. Jeho odpůrci odešli nebo byli vyhnáni z města. Plzeň se dočasně stala zá-

kladnou utrakvistického hnutí. To se zřejmě ale netýkalo Starého Plzně a Radyně, které měly v držení oddíly královského západočeského landfrýdu.

Již tehdy se prý v Plzni vyskytovaly takové osobnosti jako Mikuláš Biskupec a Prokop Holý, dále Kániš a Bydlinký (které později sám Žižka zlikvidoval spolu se sektou adamitů u Příběnic). Ani radikála Korandu neměl prý pragmatický Žižka příliš v oblibě. Václav Koranda st. vydal 16. 8. 1419 příkaz k vyhnání dominikánů z města. Klášter i s kostelem byl zpusťšen a vypálen.

17. září roku 1419 se plzeňští a venkovští husité shromáždili na hoře Bzí u Blovic. 30. 9. došlo ke spojení plzeňských husitů na vrchu Křížky u Ládví s Želivského pražskými husity. Cestou z Plzně u Rokycan byl Petrem ze Šternberka plzeňský houf rozprášen spolu s tachovskými a domažlickými husity.

3. – 8. listopadu 1419 zorganizoval kněz Koranda tažení plzeňských husitů do Prahy. Ozbrojený doprovod poskytlí stoupenci zemanského stavu a táhlo se pod městskými korouhvemi, jako by šlo o postoj celého města. Konvoj s vozy vyrazil a 3. 11. byl u Žinkov. 6. 11. se Plzeňští u Sázavy se spojili s Jihočechy a po pravém břehu Vltavy vstoupili do Prahy.

Nazpět se plzeňští husité vrátili 15. listopadu, tehdy již s Janem Žižkou z Trocnova a se silnou skupinou pražských husitů. Plzeň byla prohlášena revolučním městem slunce. S Žižkou přišli i Břeněk ze Švihova, rytíři Jan Valkon z Adlar a Chval a Řepický z Machovic. Teprve v Plzni začaly husitské houfy jevit známky zvyšující se vojenské organizace a odbornosti. Žižka po zkušenostech z Prahy potřeboval rychle vycvičit alespoň jakési jádro, malou a tvrdou disciplinovanou jednotku schopnou koordinace v boji. Potřeboval i vojenské instruktory, kteří by cvičili další oddíly.

V Plzni Žižka pravděpodobně působil jako vojenský velitel města. Opravoval hradby a cvičil své lidi v boji. Oba plzeňské kláštery byly pobořeny, aby byl získán materiál k zesílení hradeb. Zbořena byla i řada domů na předměstích, zřejmě majetky uprchlých odpůrců. Husité ale byli v menšině. Na popud královny Žofie a Bohuslava ze Švamberka se houfovalo vojsko západočeského landfrýdu určené k vyhnání husitů z Plzně.

Husité, zejména starý válečník a dlouholetý královský hejtman Jan Žižka si dobře uvědomovali, že okolní hrady, také Radyně a Starý Plzeň jsou v rukou jeho odpůrců. Husitům v Plzni hrozila izolace a obklíčení, odříznutí od zdrojů a od možností pohybu. Jedinou možnou reakcí na tento stav bylo podnikání krátkých a úsporných výprav, které by ničily základny a nástupní prostory nepřitele. Jako vojenský velitel se Žižka v Plzni poprvé dostal ke kvalitním zbraním městské zbrojnice a vyzbrojil jimi své věrné.

12. prosince roku 1419 vytáhl Žižka z ležení u Skvrňan s 300 muži, 7 vozy a méně než 20 jezdci. Na vozech byla vezena beranidla, děla a jeden prak. Konvoj evidentně zamýšlel bořit hradby, a to hradby tvrze **u vsi Někmiře**, která leží jen asi 15 km severozápadně od Plzně. Hynek z Někmiře byl jedním z neaktivnějších členů landfrýdu. Bohuslav ze Švamberka ihned přispěl svému spojenci na pomoc s asi 2 000 mužů, z nichž bylo významné množství jízdních.

Boj se zřejmě odehrál severně od silnice z Někmiře do Tatiné na malém návrší, kde je dnes chatová zástavba v lokalitě Na Smrtelnici. Žižkův průzkum nepřitele včas zjistil. Ze 7 vozů nemohl postavit celou vozovou hradbu, jen čelní bariéru. V boji padl i Hynek z Někmiře a poté, kdy se zmatení jezdci stáhli, Žižka tvrz dobyl a zbořil. Během noci po bitvě se Žižka s malou skupinou pohyboval po kraji velmi čile a údajně zbořil ještě další tři tvrze – Tlučnou, Lozu a Ježlový, spálil i ves Trnovou.

Toto již nebyla akce pouze ozbrojených sedláků nebo měšťanů. Odrazit s 300 muži útok více, než 2 000 těžce obrněných a vycvičených jezdců, kteří se navíc mohli opřít o tvrz, je mimořádný výkon. Už jen neutěct před takovou lavinou oceli je výkon a rozhodně výsledek intenzivního výcviku. Vůdce takové výpravy musel přesně znát slabiny železných jezdců a musel vědět, že je porazit umí. Husité uměli porazit železné jezdce a to dokonce, i když ti jezdci byli v šestinásobné přesile. Představa, že tento vůdce nebude mít k dispozici jen 300, ale 30 000 takto vycvičených mužů, je děsivá. Ale přesně to se stalo a ve velmi krátké době.

Po strážce u Někmiře posílil západočeský landfrýd královský podkomoří Václav z Dubé. Přímoú reakcí na Žižkovo vítězství i na taktiku boření tvrzí bylo sevření Plzně do těsnějšího obležení, které vylučovalo výpady do okolí.

21. 2. 1420 byla husity ze Sezimova Ústí dobyta tvrz Hradiště nad Lužnicí a Žižka, informován Hromádkou z Jistebnice, odeslal k založení nové pevnosti Tábor Chvala Řepického s houfem ozbrojenců, čímž se v Plzni ještě více oslabil. Již tehdy muselo být Žižkovi jasné, že ani Plzeň nebude jeho mocenskou základnou. Na síle nabývala i vnitřní katolická opozice a zdá se, že Žižka v posledku již neovládal ani celé město, jehož části (cechovní bratrstva) se začaly opevňovat v blocích domů. Po několika týdnech srážek v okolí města se podařilo domluvit příměří, které by Žižkovi umožnilo odchod z města. Plzeň přestala infekci a chovala se jako zdravý očkovaný organismus, který si vytvořil protilátky. Stala se významnou katolickou baštou, kterou husité několikrát oblehli, ale nikdy nedobyli. Plzeňští měli pak velký podíl na masakru u Lipan v roce 1434.

23. března roku 1420 opustil Žižka s dalšími husity Plzeň a táhl na Tábor (celkem 400 osob i s civilisty, 12 vozů a 9 koní). Se Žižkou odešel i Václav Koranda. Cestou museli 25. března svést ještě jednu menší **bitvu u Sudoměře**, kde zvítězili taktikou nápadně se podobající taktice střetu u Někmiře, ještě vylepšenou.



Žižka čelil asi 700 těžkých jezdců. Vozy postavil na hráz mezi rybníky tak, aby k nim vedla jakási terénní zužující se nálevka. Boky měl chráněny vodou a bahnem. Z vozu mohl pěšák bojovat ve stejné výšce jako jezdec a přitom stál pevněji na nohou. Nálevka vedla v čele útoku ke stlačení jezdců, což jim vzalo největší přednost jezdce, možnost manévru. Tlačení zadními řadami se nemohli obrátit a byli hnáni pod cepy jako dobytek na jatkách na porážku. K vozům mohlo přirazit vždy jen takové množství, které jejich obránci mohli zvládnout. Palba z kuší a střelných zbraní způsobovala v tlačenci masakr. Útok se hned zpočátku zarazil a jízda přišla o druhou přednost, sice údernost za pomoci pouhé kinetické energie útoku koní a železa. Stojící jezdec je snadným terčem a obrněný jezdec spadlý z koně je bezmocnou hračkou i pro sedláka.

Bojovalo se přesto až do tmy. Útočníci to po velkých ztrátách nakonec vzdali, ale odvedli si asi 30 zajatých husitů, kteří se zřejmě nechali předčasně strhnout k výpadu.

Město Sezimovo Ústí patřilo odnoži Vítkovců Janovi z Ústí, který poskytoval po jeden čas na Kozím Hrádku azyl Janu Husovi. Roku 1414 zemřel. Vdova po něm Anna z Mochova byla horlivou husitkou. Roku 1419 spadlo město do majetku Janova bratra Oldřicha z Ústí, který byl naopak horlivý katolík a 16. 4. 1419 vyhnal husitské kněze. Ti začali organizovat blízko města pouti na hory a Oldřich začal vyhánět z města veškeré obyvatelstvo pod obojí vyznání.

Mladý syn Janův Prokop z Ústí byl po matce smýšlením husita a sháněl spojence proti strýci. Ke spiklencům patřil zvonař Hromádka a pozdější adamita kněz Bydlinký. Husité využili masopustu a soustředili se v lesích okolo města. 21. 2. 1420 do města vnikli a zmocnili se ho. Oldřich a mniši dominikánského kláštera uprchli. Vůdcem stále přibývajících husitů se stal zvonař Hromádka. Ten měl dost rozumu, aby zhodnotil špatnou hájitelnost města. Zalíbilo se mu staré Hradiště na skále nad Lužnicí. Zde nechal před léty Přemysl Otakar postavit městečko, ale to zničil již roku 1238 Sezima z Ústí. Obydlen byl pouze ústřední hrad Kotnov, kde žil Prokopův bratr Jan z Ústí. Hromádka místo chtěl, ale musel ho dobývat, což se rychle podařilo. Byly zde tedy základy opevnění, hradní tvrzíště a zbytky města. Tábor nevznikal na zelené louce, ale byl jaksi předurčen původním sídlem. Hradby stačilo opravit, zesílit a doplnit, staré domy opravit. Původní husitský název zněl Hradiště hory Tábor.



Když z Plzně od Žižky dorazil Chval z Řepic, ujal se velení. Prokopa z Ústí zde po nějakou dobu husité respektovali jako skutečného pána Tábora, ale jen formálně a jeho osoba i nárok se v pozdějším ruchu rozplynuly.

V době, kdy Žižka vytáhl z Plzně, obsadilo královské vojsko Písek a zajali zdejšího hejtmana Matěje Loudu z Chlumčan i s obecní husitskou pokladnou. Královské vedli Petr Konopišťský ze Šternberka a Mikuláš Divůček z Jemnice. Ti se pak odtud pokusili napadnout Žižku a byli bití u Sudoměře.

Žižkovi se Hradiště Tábor líbilo. Již po několika dnech byla ustavena **vojenská vláda** ve složení Jan Žižka, Mikuláš z Husi, Chval Řepický a Zbyněk z Buchlova, tedy vojensky zkušený zemanští hejtmani.

30. března bylo Sezimovo Ústí zapáleno a zničeno, obyvatelstvo přesunuto na Tábor. Tam vznikaly domy a uličky dosti chaoticky. Na náměstí stály válečné stroje a děla. Byl zde postaven jednoduchý dřevěný kostel.

Další kroky husitských strategií berou dech. Bylo jasné, že se nemohou spolehnout na žádné zavedené město s nespolehlivými měšťany v zádech. Usadili se uprostřed husitského kraje, kde měli podporu obyvatelstva. Vybudovali zcela nové město – hrad na skále nad Lužnicí. Takové, které od počátku ovládali oni sami celé a beze zbytku. Postarali se, aby v tomto městě převládli realisté a odborníci v nejrůznějších profesích. Blouznivce a manipulátory vykazali a později pobili. Nastolili pevný řád a revoluční zákon.

Ihned začal tvrdý vojenský výcvik stovek a tisíců dobrovolníků. Takový, jaký tehdejší armády neměly. Byla zavedená tuhá disciplína včetně přísných trestů. Hnutí bylo nábožensky puritánské a mohlo rychle vyloučit alkohol i další oslabující neřesti. Byly vydány polní řády, něco co vůbec žádná armáda středověku neměla.

Mít město ale nestačilo. Husitští hejtmani museli zabránit tomu, aby bylo izolováno a obleženo, protože tak by nakonec padlo. Již pár dnů po příchodu přepadl Žižka blízkou tvrz Sedlc. Oldřich z Ústí byl ubit cepy a vhozen do ohně. Byla pobita celá posádka tvrze a 6 posledních bylo donuceno, aby spolu zápasili o život. To již nemělo nic společného s křesťanstvím, ani se sebezáchovnou nutností užít zbraně k obraně víry.

5. 4. 1420 vpadl Žižka na Velký pátek do Mladé Vožice a přistihl v ní 2 000 královských vojáků, kteří sem přitáhli od Sudoměře. Za ty, které Žižka nepobil, vyměnil obněch 30 zajatých od Sudoměře. Protože šlo o jízdní vojsko, získal Žižka obrovské množství koní a výstroje pro rychlé postavení vlastní jízdy. Sedláci ovšem nebyli vycvičeni k jízdnímu boji, takže jízdu tvořili zemané a jejich zbrojnoši, pěchotu sedláci.

Těžké selské vozy nechal Žižka ještě zesílit a uspůsobit pro boj. Každému vozu dal stálou posádku, která vůz opravovala, bránila a vezla. Ze stovek a pak z tisíců vozů se husité naučili sestavovat rozebíratelnou stavebnicovou fortifikaci – pevnost. Tuto pevnost mohli v krajině poměrně rychle přesouvat ke zdrojům a ke svým cílům. Wagenburg byl v historii válečného umění naprostou šokující novinkou. Žižka podstatně zvýšil palebnou sílu svých jednotek o kuše, pušky a děla, a to v míře, ve které je zatím žádná armáda nepoužívala. Postaral se o to, aby dělostřelectvo bylo pohyblivé a dalo se rychle přesouvat.

Po taktické stránce postavil téměř každou bitvu na prvku obrany ve výhodném terénu. Útok těžké jízdy postavil, šiky rozbil palbou a nechal je vyčerpat v opakovaných útocích. Pak je čerstvými silami napadl z boku nebo vedl útok do týlu. Důsledně pronásledoval, neboť věděl, že největší ztráty má každá armáda při ústupu. Vedl krvavé bitvy s mnoha ztrátami, které nepříteli bolely. Využíval strach a davovou psychózu. Vychoval si následovníky.

5. ledna 1420 dorazil král Zikmund do Vratislavi a svolal tam sněm říšských knížat a panstva. Byla s ním řada vysokých českých pánů. Kvůli podpoře Řádu německých rytířů si Zikmund znepřátelil polského krále a litevského velkoknížete.

Vratislav ovládali lidé, které do úřadu dosadil nebožtík král Václav. Zikmund dal téměř okamžitě po příjezdu veřejně stít 26 radních bez soudu a obsadil radnici svými lidmi. 15. 3. zde byl vláčen koňmi a upálen pražský měšťan a kupec Jan Krása, protože se nechtěl zřítí Jana Husa.

Zikmund si podle docházejících zpráv uvědomil, že promeškal čas, kdy mohl v Čechách začínající revoluci snadno potlačit. Utrávené zesílily a budovali polní armády. Přidávalo se k nim i panstvo. Proto Zikmund vyjednával s papežem Martinem V., aby vyhlásil proti Čechům křížovou výpravu. To se stalo v březnu ve Florencii. Zikmundovi války proti Čechům posloužila alespoň k tomu, aby na této záležitosti sjednotil celou říši i s Uhrami a projevil se jako vůdce křesťanské Evropy. To druhé se mu však příliš nepodařilo.

Mezi Čechy způsobilo vyhlášení kruciáty poplach. Dokonce i vysoké panstvo ve Vratislavi bylo tímto rozhodnutím dotčeno. Kněžstvo v Praze i jinde začalo hlásat zvěsti o krvavém ryšavém draku. Želivský použil opět obraz z Janovy Apokalypsy a prohlásil, že se jedná o onoho předpovězeného sedmihlavého draka. Zikmund byl shodou okolností držitelem sedmi korun a založil Řád zlatého draka.

Asi 700 staroměstských i novoměstských majetnějších rodin opustilo domy a uteklo na Vyšehrad a na Pražský hrad pod ochranu královské posídky. Pražská města zavedla v podstatě vojenský řád a organizaci. V obou městech bylo zvoleno po 4 válečných hejtmanech a každý dostal k ruce 10 podhejtmanů. Byl vydán manifest všem městům království, aby vyslala do Prahy ozbrojené oddíly. Římská církev byla prohlášena jedovatou macechou. Od 8. 4. byl hlouben příkop proti Vyšehradu a začalo jeho dobývání, kterého se účastnila i židovská obec.

15. dubna přijel do Prahy Čeněk z Wartenberka a s ním většina vysoké šlechty z Vratislavi. Přijeli s tím, že nyní jde o Čechy jako takové a šlechta se musí postavit do čela obrany země a kalicha proti cizákům. 17. 4. nechal Wartenberk uvěznit své dva katolické strýce. Pak nechal uvěznit 76 katolických kněží a několik měšťanů, kteří se schovali na Hrad. Ostatní uprchlé měšťany a Němce nechal vyhnat z hradu a pochopitelně jim zabavil majetky. Zabavil i veškeré církevní zboží uschované na Hradě a dosti si tím nahospodařil. Poté vypověděl válku Zikmundovi a vrátil mu Řád zlatého draka. S Pražany uzavřel spojeneckou smlouvu, ke které se přidal Oldřich z Rožmberka a další panstvo. 20. 4. vyzval manifestem veškeré obyvatelstvo království, aby neposlouchalo Zikmunda jako svého krále, protože ho ještě čeští páni nepotvrdili. Wartenberk vypravil posly k polskému králi s dotazem, zda by byl ochoten přijmout od českého panstva svatováclavskou korunu.

Později se ukázalo, že vysoká česká šlechta zde provedla svůj, zřejmě dlouho připravovaný manévr. Nyní, pod záminkou obrany kalicha mohlo panstvo obsazovat kláštery a kostely a zmocňovat se jejich dlouho strádaného majetku. Nastala doba, kdy katolické duchovenstvo nemělo žádného zastávce a panstvo se zmocňovalo i pozemků a statků. Kdyby se podařilo dosadit polského krále na český trůn, mohla šlechta vládnout v jeho zastoupení. Když se později tento manévr nepodařil a Zikmund přitáhl ku Praze, přešlo panstvo v čele s Wartenberkem, přísahy nepřísahy, opět na druhou stranu a Wartenberk odevzdal Zikmundovi Pražský hrad. Na loupené poklady a majetky okradených měšťanů, klášterů a kostelů již nikdo nikdy nevrátil.

Jediný, kdo panstvu ani na okamžik nevěřil a nemínil na něho brát ohled, byl Žižka a ostatní středostavovští hejtmani, kteří pilně budovali své vlastní vojenské základny a polní armády. Sotva tři týdny po vypálení Vožice vytáhl Žižka s již uspořádaným a vyzbrojeným vojskem na Milevský premonstrátský klášter. Zde se husité objevili 23. 4. Klášter bránilo 300 mnichů a najatí zbrojnoši. Žižka ho dobyl celkem hravě, koho přistihl, toho nechal zabít a upálit, celé místo vydrancoval a vypálil.

Již 24. 4. se Žižkův předvoj objevil u Zelené Hory u Nepomuku. Husité zde klášter obklíčili a upálili v něm 100 mnichů.

Poté se Žižka bleskově přesunul k Rabí, mohutnému hradu Jana Švihovského a v několika dnech ho dobyl. I zde se upalovali mniši a kněží. Kromě zbraní, šperků a peněz bylo vše spáleno a zničeno. Žižkova síla rostla den ze dne.

Ke knězi Ambrožovi z Hradce Králové se rychle přidávali vojensky zdatní zemané se svými lidmi a zbrojnoši. Byl zde kněz a významný teolog Martin Lupáč. Rychle se na východě vytvořilo další polní vojsko, které se nazývalo Orebité. 30. 4. vypálilo a vydrancovalo toto vojsko cisterciácký klášter v Hradišti nad Jizerou. 2. 5. přitáhli Orebité na pomoc Praze a Hynek Krušina z Lichtenburku se stal vojenským velitelem města.

S církví v Čechách byl konec. Její majetky tekly proudem buďto do rukou vysokého panstva, nebo se jich zmocňovali husité. Panstvo bylo alespoň ochotné chránit životy kněží a mnichů, ale ti za to museli platit vším, co měli či zachránili. Loď království se konečně podařilo dost rozhoupat a masové okradení církve nabralo na obrátkách. Církev napochodovala do pasti, kterou si sama pomohla připravit. Ještě před pěti lety by si nikdo z kněží a prelátů nedovedl takovou situaci představit. Jiní si ji ale představit dokázali.

Na Domažlicku zachvátilo husitství Chody a jakýsi nejmenovaný ozbrojený kněz na koni organizoval výpravu proti Plzni. 1. 5. Chody rozprášil vůdce plzeňského katolického landfrýdu Bohuslav ze Švamberka, kněze zajal a v Plzni ho upálili.

Na začátku května začalo do země přes Kladsko a Náchodsko proudit Zikmundovo křižácké vojsko. 5. 5. přijeli s Pražany vyjednávat Vilém Zajíc z Hazmburku a Arnošt Flaška z Richenburku. Již 7. 5. pustil Wartenberk do Hradu 4 000 Zikmundových vojáků za zády Pražanů a přeběhl k Zikmundovi, který prý mu zaručil slobodné přijímání pod obojí v království. Vysoké panstvo, které ještě před měsícem vypovídalo Zikmundovi válku, posbíralo zisky a vymluvilo se na to, že nemůže spolupracovat s takovými ničiteli hodnot a vrahy, jako jsou husitské polní obce. I krást je třeba elegantně a s noblesou.

Žižka byl skvělý stratég. Jeho polní útvary vyrážely bez ustání různými směry s úkolem pálit a drancovat v půloblouku od západu k jihu. Jeho výpravy pokračovaly téměř bez ustání a stále rozšiřovaly perimetr. Jejich účelem bylo přivést prosté lidi na Tábor, shromáždit potraviny a kořist pro první období a konečně zničit všechny potenciální nástupní prostory nepřítele. Tak, aby zde nenašel jídlo a pastvu, aby nenašel přístřeší a nemohl se opřít o žádnou tvrz či opevněné místo. Husité měli skvělou rozvědku a byli vždy včas informováni o tom, kde se co v Evropě děje. Pokud Rožmberk držel s Pražany, šetřil Žižka jeho statky. 7. 5. přeběhli Wartenberk s Rožmberkem k Zikmundovi a již 10. 5. vypálil Žižka klášter Zlatá Koruna. Mnichy nechal pověsit všude po lípách okolo kláštera, který pak zůstal po 189 let pustý.

Pokud panstvo plánovalo rozputat anarchii, která by jim umožňovala oloupit církev, s něčím takovým, jako byl Žižka a polní obce, rozhodně nekalkulovalo. To byla čára přes rozpočet. Situace rychle šla k obležení Prahy a k boji o horu Vítkov. Žižkova pomoc Pražanům a celkové fiasko Zikmundovy kruciáty pak rozhodly o tom, že válka bude dlouhá, destruktivní a krvavá.

I když sama Praha nikdy nebyla radikálně husitská a Želivského se Pražané zbavili rok po bitvě na Vítkově, stále byla spojencem Tábora, jakmile se jednalo o intervenci ze zahraničí. Žižka držel pod kontrolou centrální spojnici a osu Tábor – Praha.

Jakmile se v roce 1420 ukázalo, že česká husitská revoluční vojska jsou schopná porážet velké zahraniční intervenční armády sebrané z celé Evropy, začaly se k husitům hlásit další rozsáhlé oblasti v Čechách i na Moravě. Jak se připojovala další opevněná města, začalo se hnutí organizačně a vojensky opírat o velké městské svazy. Stále operovalo několik nikdy nerozpouštěných polních armád a každou z nich dotoval a vydržoval svaz měst. Města vyráběla zbraně, dodávala kádry a brance, poskytovala úkryt a záchytné body. Města poprvé hrála v zemi prim a dělala politiku. Zkoušely se nové typy správy a samosprávy země. Univerzita poskytla učené husitské diplomaty světového formátu.

Díky tomu, že se o úspěch husitského džihádu postarali vojenští středostavovští profesionálové, dostávaly husity ovládané Čechy jakousi doposud nikdy nepraktikovanou podobu vojenské republiky, v níž bylo husitské panstvo trpěno i respektováno, ale nikdy ji neovládalo.

Po 15 letech úspěšných bojů byly u Lipan zničeny právě tyto precizní cizelované nástroje revoluce – nyní již profesionální armády, které se staly její záhubou. Začaly totiž značné části obyvatelstva překážet a zatěžovat zemi svými nároky. Spotřebovávaly vše, zisky a výdobytky z celé země stahovaly k sobě. Bránily obchodu. Jejich operace bránily pěstování plodin a klidnému životu. Jejich vzájemné boje bránily správě a organizaci země. Pro svou existenci potřebovaly válku, a když nebyla žádná, nějakou vyrobily, třebas i mezi sebou. Byly vytvořeny pro válku, žily z války a nemohly existovat v míru.

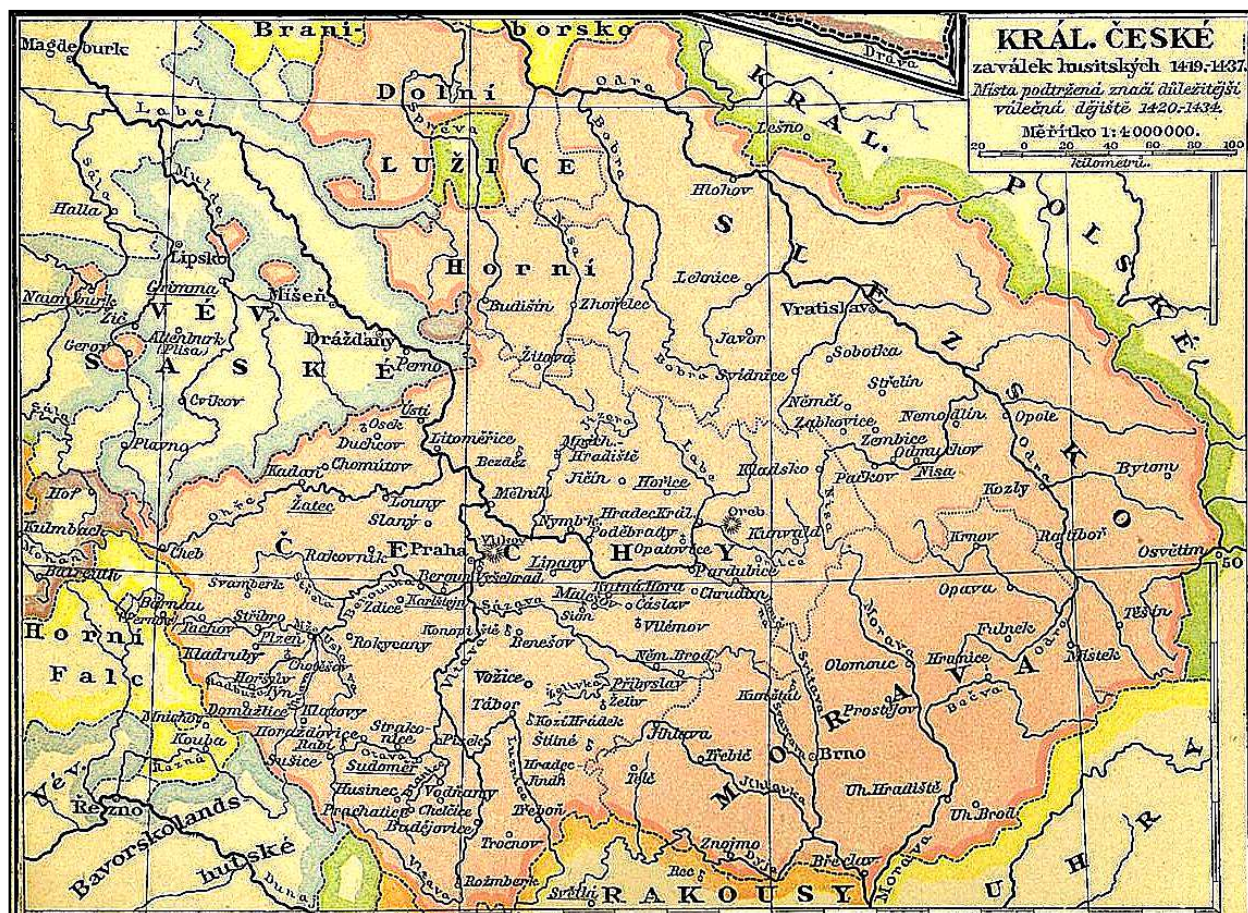
Revoluci zahubilo právě to, co jí dalo zpočátku sílu a úspěch. Geniální výtvoř českých středostavovských a královských hejtmanů poháněné náboženskou ideologií. Po vojenské stránce bylo husitství bezesporu úspěchem, ale politicky krátkodechým.

Husité sami se přesvědčili, že po nějakou dobu lze existovat proti všem, ale dlouhodobě nelze existovat bez všech ostatních. Nelze se zabarikádovat ve svých Čechách, jak se o to svého času snažil i král Václav IV., a říkat, že naše věci jsou jen naše a nikdo nám do nich nemá co strkat prsty. Svět nesnáší izolace a bariéry. Kdysi Čechy uprostřed Evropy zachránilo to, že jim byl vnucen stát a zničen izolacionisticky cítící kmen. Stát měl internacionální charakter. Křesťanství bylo internacionální vždy. Jan Hus se snažil přesvědčit a ovlivnit svět i za cenu vlastní smrti, a to bylo internacionalistické. Byl to koncil, kdo odmítl diskusi s Husem a dohledávání pravdy. Husitská revoluce odmítla svět, který by nebyl stejný jako ona a opevnila se před ním. To, co se uzavře do sebe, degeneruje. Proto nakonec revoluce neuspěla a přetrvaly ji jen Husovy myšlenky, které nebyly izolacionistické, byly částečně mylné a částečně správné, částečně nepřijatelné a částečně přijatelné, co do křesťanského dogmatu. Byla to ale i církev, kdo se v této době před světem uzavřel a zabarikádoval se proti změně. Proto degenerovala a dopouštěla se nemorálností. Nechala se infikovat a ovládat moci a majetku chtivými chytráky. V Čechách ji lpění na moci a majetku stálo téměř veškerý majetek a většinu moci na dalších 200 let. Všechny tyto uzavřenosti musely změnit a prolomit války, otřesy, vývojové skoky, revoluce, zámožské objevy a konečně i odštěpení jiných církví. Jakákoliv uzavřenost byla a bude bolestivě prolomena. I dnes.

Společnosti, říše a kultury buďto expandují, nebo upadají a jsou pohlceny, transformovány. Nikdy nemohou zůstat stejné a nezměněné, jakkoliv by si to pohodlní lidé přáli. Takový je řád světa. Kdo se uzavře, upadá a zanikne. Kdo hledá sílu v sobě, namísto u Boha, zeslábne. Církev svatá nezanikla jen proto, že je Kristovou nevěstou a sám Kristus slíbil, že: *Síly zla ji nikdy nepřemohou*. Dnes opět expanduje a je otevřená celému světu. Poučila se. Má stále ono nezměnitelné dogma, které do ní vložil Kristus a apoštolové, ale ve všem ostatním je svobodná. Všechny formy a procesy mimo dogma se mohou změnit, aby je svět přijal a pochopil. Má moc, ale není to její moc, je to moc z Ducha svatého. Má bohatství, ale není to její bohatství, je to prostředek milosrdenství. Má stovky Husů a dispute se vedou nepřetržitě. Přijímání z kalicha je v tom úplná prkotina.

Jan Drnek





Pro dnešek už to stačí...